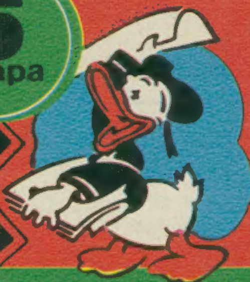
ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

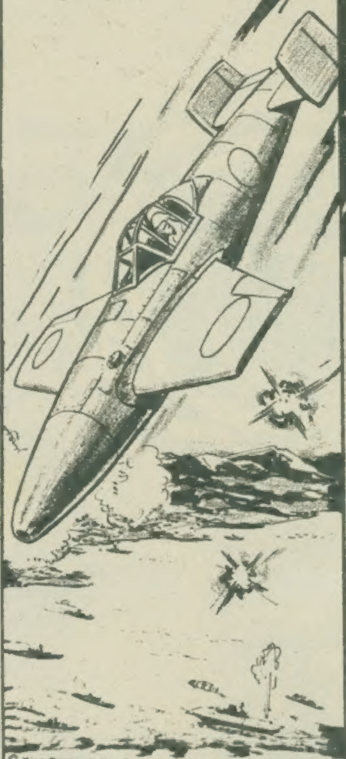
БРОЈ 1361

27.1.1978. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIX

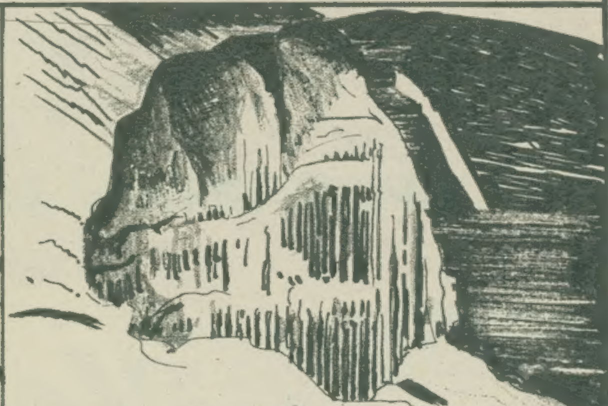
КОМПЛЕТАН СТРИП
МАНДРАК

Ripley Веровали или не!

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● неожењени припадници афричког племена Ланго морају да живе у колибама од прућа које имају облик сокола.

● слепи миш је једини сисар који лети.

● некад се при уласку у туђу кућу или собу није куцало, већ је посетилац морао да гребе по вратима. Пред вратима француских владара налазио се нарочити чешаљ који је служио за гребање.

● у Сан Хозеу, у Костарики, саобраћајци однедавно носе са собом шрафцигере којим скидају са свих возила чији су возачи направили саобраћајни прекршај, регистарске таблице.

Тек кад у полицији плати одговарајућу казну, прекршилац има право да таблицу поново стави на кола.

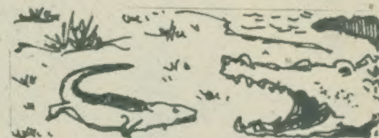
● Римљани су били први и једини народ који је владао читавим током Дунава од његовог извора па све до ушћа.

● сматра се да је чувени морепловац Магелан први покушао да измери дубину мора. Он је недалеко од коралних острва Туамоту, у Тихом океа-

ну, спустио у воду уже са оловним тетом. Уже је било дугачко око 400 метара и, наравно, није дотакло дно. Три стотине година касније, 1839, Енглез Џемс Кларк Рос, истраживач Антарктика, дао је да се направи конопац дугачак 7000 метара и помоћу њега успео да оловни тег спусти до дна. На том месту дубина је износила 4438 метара. То је било прво успешно мерење морских дубина.

● једна врста тиграстог гуштера који може да буде дугачак и до 75 сантиметара лак је плен одраслог крокодила. Међутим, младунче крокодила често је плен одраслог тиграстог гуштера.

● меки и укусни листови који се налазе на врховима појединог дрвећа нису увек доступни свим животињама. Дабар је принуђен да глође брезу при дну стабла да би је оборио и тако дошао до лишћа, слон и носорог обарају дрво својом огромном снагом и једино жирафа, захваљујући свом дугачком врату, лако обрсти лишће с врха.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

СТОГОДИШЊИЦА ОСЛОБОЂЕЊА ЈУЖНИХ КРАЈЕВА СРБИЈЕ

ЦЕНКАЊЕ У ВИЉЕМО

Не могавши да преломи преко језика реч — Грделица, председавајући на седницама, немачки канцелар Бизмарк, у једном тренутку чак је љутито узвикнуо: — Нећу више да чујем за то место!

Био је почетак фебруара 1878. године. У Нишу је владала хладноћа, а снег све више освајао град. Иако би се човек тешко решио да без преке потребе изађе на улицу, свугде се осећала велика живост. Људи су били и радосни и поносни: после много година ропства под Турцима, најзад су дочекали слободу. Истина, тај, за њих срећан час, био је пре месец и више дана, али одушевљење није било ништа мање сада него тада када су српске трупе ушле у Ниш.

Између трупица раздраганих људи, главном улицом грабио је један официр. Био је то начелник ађутантурног одељења Јован Драгашевић, један од географско-картографских зналаца при Врховној команди која се, на челу са књазом Миланом Обреновићем, још од 3. јануара налазила у граду.

Драгашевић је журио да се јави владару по његовом позиву. Додуше, од напуштене Јонус-бегове куће, где се сместио, до књажевог стана није требало много пешачити, али се тешко пробијао кроз гужву.

МОЋНИК НА КОЛЕНИМА

Књаз га је дочекао равнодушно и одмах прешао на ствар.

— Обележи ми на карти шта Србија треба, по нашем мишљењу, да добије од Европе као накнаду у овом рату и сутра донеси ту карту!

Каква накнада, и шта се тиче Европе оно што смо сопственом крвљу извојевали, питао се Драгашевић полако корачајући улицом. У мислима се вратио на протекло време. Сетио се првог па другог рата са Турцима.

Први је трајао читавог лета и јесени 1876, други од децембра 1877. до 31. јануара следеће године. У стvари, у тај, други, рат ушла је Русија, а Румунија, Србија и Црна Гора стале су на њену страну. У управо завршеном рату српска војска ослободила је, поред јужних крајева Србије, и део данашње Македоније и извесну територију Бугарске која је формално од маричке битке 1371. године до Санстефанског мира 3. марта 1878. године била у саставу Османлијског Царства.

Бачена на колена, Турска је молила за примирје. Склопљено је у Једрену. Србија је била пресрећна што је свој живаљ у поробљеним крајевима најзад решила турског јарма. На бугарске области није ни помишљала, мада се тамо пробила борбом са Османлијама. Знала је да то није њено.

У назначено време начелник ађутантурног одељења је био код књаза с траженом картом. Затекао се ту и министар иностраних послова Јован Ристић. Обојица су пажљиво разгледали нове границе Србије.

— А можеш ли нове границе тврдо да одбраниш подацима да ту одвајкада живе Срби?! — процеди Милан Обреновић и погледа начелника.

— Могу, само морам у Београд! Тамо ми је библиотека и у њој књиге у којима и страни историчари наводе географско простирање нашег народа! — одговорио је Драгашевић.

— Е, па, онда на посао! — одвратио је владар.

САНСТЕФАНСКА ДРСКОСТ

Драгашевић се са жаром бацио на цртање етнографске карте Србије. Истовремено је писао и текст објашњења за њу. Али, авај! У марту је Београдом пукла вест да је Русија закључила са Турском уговор у Сан Стефану, малом селу на обали Мраморног мора. Деловала је као гром из ведра неба, јер је, поред других одлука, уговор предвиђао да нова аутономна кнежевина Бугарска обухвати, поред Бугарске, и тзв. источне Румелије и велики део области данашње Србије и Македоније! Србија је добила незнатна повећања, а њен живаљ у јужним крајевима требало је да Турке замени новим господарима — Бугарима!

Велике силе су скочиле као помамне. За њих је Санстефански уговор пре свега значио ширење руског утицаја на Балкану. Затражиле су ревизију. Русија се уплашила и брже-боље пристала. Србији је лакнуло.

Ревизију је требало извршити на конгресу великих сила, али где? Предложен је Брисел. Као боље решење виђен је Берлин и палата Радзивил у улици која је носила име немачког цара Виљема. Договорено је да у Берлин допутују и одлучују Немачка, Аустро-Угарска, Енглеска, Русија, Турска, Италија и Француска, односно министри иностраних послова тих земаља. Они о којима ће се одлучивати (међу њима била је и Србија) могли су да дођу у Виљемову улицу, али не и да се појаве и говоре у палати Радзивил! То је била прва и највећа иронија овог конгреса! На жалост, не и једина!

За председавајућег на Конгресу „велики“ су изабрали немачког канцелара кнеза Бизмарка чије је животно гесло било: „Кад се од мене тражи што, ја најпре гледам шта ми се нуди“. Њега се дословце држао и пре и за време Конгреса, а да ниједанпут није трепнуо кад би га којим поводом изрекао. За праведност и принципе није много марио, па је тако свог сина Херберта просто гурнуо у немачку делегацију да се „учи дипломатском занату“, премда је требало да се донесу одлуке о границама и Србије за које је она положила толике животе.

БЕРЛИНСКИ УГОВОР

Велике силе учеснице Берлинског конгреса потписале су уговор од 64 члана чије су главне одредбе биле:

- **— Оснива се кнежевина Бугарска и Источна Румелија у вазалном односу према Турској;**
- **— Босна и Херцеговина с Новопазарским Санџаком ставља се под окупацију Аустро-Угарске;**
- **— Црној Гори се признаје независност и добија градове Никшић, Подгорицу, Бар, Спуж, Жабљак, Плав и Гусиње;**
- **— Кнежевини Србији се признаје независност и територија обухваћена Нишким, Пиротским, Лесковачким и Врањским окрузима;**
- **— Русија добија Бесарабију и Јерменску.**

МИНИ-КВИЗ

1. Ко је био Шота Руставели?
2. Шта су хомоними?
3. Позница је:
4. Бухштабирати значи:
5. Клинч је:

ОДГОВОРИ:

1) Руставели Шота био је највећи грузијски песник, живео је крајем 17. или почетком 18. века. „Витез у тигровој кожи“ и данас је најпопуларнија књига у грузијском народу; 2) Хомоними су речи које се једнако пишу а имају различита значења, на пример: лук — биљка, лук — оружје, део круга; 3) Воћка која рано стасава назива се ранка, на пример: шљива ранка. Насупрот томе, народ назива позницом, кожњаком, ону воћку која касно зри. Тај назив може се и данас понегде чути; 4) Бухштабирати значи срицати, изговарати слово по слово неке речи; 5) Клинч (clinch — енглеска реч) је захват, стисак, код рвања или бокса, наслањање на противника или обухватање.

ВОЈ УЛИЦИ

Главну реч водио је аустроугарски представник, гроф Андраши. Наиме, и врапци на дрвету су знали да је Конгрес сазван с намером да се давањем Аустро-Угарској нових концесија на рачун наших народа сузбије превелики утицај Русије на Балкану. Андраши то није крио. Отворено је рекао српском министру Ристићу:

— Саветујем Вам да не чините никакве тегобе у погледу трговачког уговора, ако не желите да доведете у питање своје жеље за територијалним увећањем, па и за Нишом. Ако бих ја нашао интерес да се одупрем Вашим жељама, будите уверени да бих наишао на одзив код већине сила!

Ристић је држао главу оборену. Није имао шта да каже. Пошао је у Берлин да измоли за своју земљу бар мрвице територије коју је она минулим ратом ослободила, а сад, ево, још и Андраши. А он је био неумољив: пристао је да Србија добије четири округа: нишки, пиротски, топлички и врањски, али само ако претходно склопи са Аустро-Угарском трговински уговор. Дошло му је да јекне: најтежа тачка уговора предвиђала је обавезу Србије да о свом трошку изгради две железничке пруге и повеже их са пругама које су водиле за Солун и Софију а потом, да их уступи аустроугарском барону Хиршу на експлоатацију. Затражио је време за одговор, мада му је било јасно као дан да ће морати да потпише тај документ.

АТЕНТАТ НА ЦАРА

У Берлину је Ристић са стручњацима из пратње одсео у хотелу „Гранд". И док је црногорска делегација на име дневница добијала од својих по десет дуката дневно, српска влада је и у овом одсудном часу шкртарила: Ристићу је припадало само пет дуката на дан! Тим новцем једва је подмиривао трошкове преноћишта и исхране.

Главни град Немачке припремао се да дочека представнике великих сила онако како то доликује њиховом имену. Русију је заступао осамдесетогодишњи кнез Горчаков, а помагао му гроф Шувалов. Горчаков је кубурио са здрављем, нарочито са ногама. Њему близак по годинама, али крепкији био је енглески министар гроф Биконсфилд. Уживао је углед књижевника. Дела је потписивао правим именом — Бенџамин Дизраели. Турци су послали другоразредне личности: Кара-Теодорија и Мехмед Али-пашу. Нису се надали ничем добром, па нису ни хтели да уваљују у невоље и излажу подсмеху виђенија имена. Италијане је заступао гроф Корти, човек ружан, ситних очију и пљоснатa носа. Важио је за рђавог говорника, али то за ову прилику и није било важно: до мишљења Италијана није се уопште држало. Најпријатнија личност овог „шареног" скупа свакако је био француски опуномоћеник Вадингтон. Одликовао се речитошћу, дружељубљем и шармом.

Почетак Конгреса заказан је за 13. јун. Међутим, умало није дошло до одлагања тог рока, чак се и помишљало на избор другог града. Повод је био атентат на немачког цара Виљема II. Извршио га је, почетком јуна, саксонски анархиста по имену Нобилинг. Цар је погођен само у руку, но како је у престоници настао метеж, а штампа осула дрвље и камење на анархисте, на Конгрес се заборавило. Ипак, остало се код предвиђеног датума и шпалир грађана у најпознатијој берлинској улици Под липом бурно је поздравио, 13. јуна, представнике великих сила у отвореним кочијама на путу за Виљемову улицу и палату Радзавил.

Рад Конгреса текао је у седницама. Оне су се одржавале за великим столом у облику потковице прекривеним мрком чојом. Представници држава седели су један до другог по абецедном реду сила. Поједина питања прво су се претресала у војним и политичким комисијама. Право одлучивања имали су само министри.

ШТА ЈЕ ТО, ЕКСЕЛЕНЦИЈО?

Одређујући српске и црногорске границе, министри су се буквално ценкали око сваког села, водећи при том рачуна искључиво о интересима сопствених земаља. Српски министар Ристић, који је још пре почетка Конгреса упутио „великима" текст са захтевом српске владе, стално је обигравао око чланова делегација у паузама и после седница, разговарао са министрима на свечаним ручковима или вечерама и... готово молио за сваки педаљ земље. Чим је неком приликом чуо за извесно ценкање око два мала места, одјурио је до Руса Шувалова и још с врата, сав задихан, упитао:

— Шта је то, екселенцијо, зашто нам данас узесте оно што сте нам јуче већ дали?!

— Па кад је Аустро-Угарска отела Ихтиман који сам издејствовао за Бугаре, морао сад да надокнадим штету на ваш рачун! — мирно је одговорио Рус.

Министар Ристић је одиста уложио максимум дипломатског такта и вештине за време трајања Конгреса, али није могао да учини више од оног што је учинио.

После месец дана, 13. јула 1878. године, Берлински конгрес је окончан. Свечано обучени опуномоћеници потписали су текст одлуке. Са лица им није силазио осмех. Очигледно, били су задовољни обављеним послом. Бизмарк им се захвалио пригодним речима, не пропустивши да нагласи „да ће историја дати за право њиховим намерама". Била је то последња иронија овог скупа. Јер, по Бизмарковом схватању правде, правдољубиво је било да Аустро-Угарска окупира Босну и Херцеговину, а да се Србији и Црној Гори призна само део сопствене територије, ратом ослобођене од непријатеља. Тако су, вољом Берлинског конгреса, Србији припала четири округа: врањски, пиротски, нишки и топлички а не цела територија данашње Србије. Добар део ослобођених крајева насељених њеним живљем дат је Бугарима. Интереси великих сила тиме су били задовољени.

П. З.

АНЕГДОТЕ

ВИШЕ ВОЛИ ШУБЕРТА

У част Јохана Брамса председник диселдорфске општине приредио је пријем. Да би поласкао госту, председник позва келнера да понуди славног музичара боцом старог рајнског вина из његовог подрума.

— Изволите, маестро, ово је Брамс мојих вина.

Музичар принесе чашу устима, мало гуцну а онда направи гримасу и рече:

— Веома сам поласнан, господине председниче, али да ли бисте могли да ме понудите једним Шубертом ваших вина.

ВЕЋИНА

Нешто пре избора за председника САД, један пријатељ гувернера Стивенсона каже му:

— Сигуран сам да ће сви честити људи гласати за вас!

— Добро је ако је тако — одговори Стивенсон — али ја бих више волео да добијем већину гласова!

ВРЕМЕ И ВЕЧНОСТ

Једна познаница замолила Жана Ростана да јој објасни разлику између »времена« и »вечности«.

— Е, моја драга — одговори јој славни научник Ростан — ако бих ја и нашао времена да вам то објасним, била би потребна читава вечност да ви то разумете!

ДВОСТРУКА ГРЕШКА

Славни композитор Пучини имао је обичај да приликом божићних празника шаље својим пријатељима специјалан колач. Једне године кад је свом посластичару већ послао листу имена својих пријатеља, дође у сукоб са познатим диригентом Тосканинијем, што се иначе чешће дешавало.

Пошто више није имао времена да откаже поруџбину колача он посла Тосканинију следећи телеграм:

»Колач послат грешком!«

Тосканини му сместа одговори:

»Колач поједен грешком!«

КЛИЗАВИ

Потомци старих Викинга најоданији су поклоници спорта у којем су и најбољи на свету. Више од 10 000 Холанђана учествује у, можда, не најлуђој, али сигурно најхладнијој трци на свету.

ТРКА ЈЕДАНАЕСТ ГРАДОВА

Добар лед извући ће хиљаде Холанђана из њихових кућа. С клизаљкама у рукама сви ће похрлити на канале, језера и реке, да би неколико сати провели у бављењу спортом који највише воле — клизању.

Оно је, као што се и да претпоставити, поникло у Скандинавији пре више од хиљаду година и имало је сасвим практичну намену: клизаљке које су у то древно доба прављене од животињских костију служиле су као згодно превозно средство.

Тек су Холанђани, међутим, открили у њему и задовољство спорта и већ у 14. веку почели да залеђене канале, којима је њихова земља прошарана, користе као стазе за прве трке на клизаљкама.

Своје најодушевљеније присталице нашао је овај спорт у Фризијцима, људима који насељавају север Холандије. Захваљујући њима, брзо клизање упознала је и Енглеска где су прве трке организоване у 19. веку.

И у посету — на клизаљкама

Није, дакле, ни чудо што су Холанђани данас најбољи у спорту који су сами изимислили. Светски шампион у пет тркачких дисциплина — од 1 000 до 10 000 метара — човек који је своју репутацију потврдио на Зимској олимпијади у Јапану 1972. године, Ард Шенк, по националности, је, наравно — Холанђанин.

Његова домовина је место одржавања најдуже трке на свету у овом спорту. Њени учесници преваљују раздаљину од 200 километара и на свом путу пролазе кроз једанаест градова — у једном дану!

И овога пута кумовала је дуга традиција. Још од 17. века фризијске породице скраћивале су дуге зимске дане посећујући пријатеље у оближњим градовима.

Трајање овог пута први пут је измерено 1890. године када је Пим Мулије зажелео да испита своју издржљивост. Он је огромно растојање превалио за 12 часова и 55 минута, а да би доказао да нигде није прибегао пречици, у сваком од једанаест градова начинио је, као што је и ред, по једну посету. Љубазни домаћини нису га само понудили окрепљујућим напитком, већ су га снабдели и потписом који је могућим неповерљивцима могао да докаже — да је у свих једанаест градова заиста и био.

Изгледа да је Мулијеу подвиг пријао. Тако је постао и организатор прве „Трке једанест градова“, истина незваничне, која је одржана јануара 1909. године.

Ако се жели победа, сваки детаљ је важан: пре почетка трке сваки учесник добро прегледа своје клизаљке, јер и најмања неправилност може да украде драгоцене секунде.

МАРАТОН

Прво званично надметање у брзом клизању приредило је Фризијско удружење једанаест градова, основано с циљем да: „Сваке године, када то временске прилике допуштају, организује велику трку".

Победник из 1909. године, Ц. Ц. Конинг, поставио је рекорд који пуних 16 година нико није успео да обори: 200 километара ледене стазе он је прешао за 9 часова и 53 минута.

Слеђени прсти победника

У ствари, тога дана одигравају се два догађаја. У првом од њих, брзинској трци, учествују само чланови Удружења. Око 500 тркача отвара дугоочекивани догађај својим поласком; за њима нешто касније креће хиљаде издржљивих, али мање брзих следбеника леденог спорта.

Али да би се трка уопште одржала није увек довољна само добра воља да се стоички поднесе промрзавање. У дане пред трку, људи, а са њима још помније три званично одређене судије, неуморно мотре на варљиви лед. Имају и зашто: мора се тачно утврдити да ли ће ледени покривач успети да издржи тежину хиљада одушевљених клизача.

А када судије дају благослов (а њихов ауторитет гаранцију да ће лед ипак издржати) — најдужа трка на свету може да почне.

Креће се из Лејвардена, престонице Фрисланда, а одатле стаза води кроз Снејк, Иљст, Слотен, Стаферен, Хинделопен, Воркум, Болсвард, Харлинген, Франекер, Докум и најзад, натраг у Лејварден.

Да је подвиг заиста напоран показује и чињеница да ни једна жена, иако и оне учествују, никада до сада није успела да се попне на победничко постоље клизавог маратона.

Није само женама тешко. Помоћ често затреба и много издржљивијим мушкарцима, па се због тога читавом дужином стазе постављају контролне станице у којима на учеснике чека и увек спремна екипа лекара.

Не могу сви ни да започну трку: потребно је да учесник има више од осамнаест година и да организаторима поднесе лекарско уверење да је способан да учествује у надметању.

Победник трке из 1929. године, К. Лимбург, сада зна да свака победа има и своју цену. Он је своју платио промрзлим прстима на ногама због којих је са победничког постоља пренесен право — у болницу!

Најбрже време које је икада постигнуто успео је да оствари млади учитељ Јин ван ден Берг 1954. године: 7 часова и 35 минута.

Па, ако сви не могу да буду победници, онда барем могу да добију медаље. Довољно је да не прође више од 16 часова (дозвољени максимум) и груди учесника украсиће „Сребрни крст једанаест градова".

И поред одушевљења с којим га Холанђани сваки пут прихватају, од 1909. године до данас велико такмичење одржано је свега дванаест пута.

Оних тужних година када га није било, лед се пакосно топио под ногама Холанђана заљубљених у клизање.

Било како било, потомци Фриза не одричу се овог спорта. На последњем такмичењу, одржаном 1963. годне, специјалним хеликоптером на ледено тле Фрисланда спустиле су се и краљица Јулијана и принцеза Беатриса.

М. И.

Трка одржана 1956. године дуго ће се памтити. Непосредно пред циљем нашло се тада пет изједначених клизача. Било је толико тешко утврдити ко је, у ствари, победник, да су они сами решили могући спор: ухватили су се за руке и у циљ ушли истовремено. Награду су сложно поделили.

ФЕСТИВАЛ НАД ФЕСТИВАЛИМА

УЛАЗНИЦА ЗА СВЕТ

УПРАВО КАДА ЈЕ ПУБЛИКА ПРЕСТАЛА ДА ОДЛАЗИ У БИОСКОПЕ, ЈЕР ВИШЕ НИЈЕ ХТЕЛА ДА ГЛЕДА ЛОШЕ ФИЛМОВЕ, СТВОРЕН ЈЕ ФЕСТ.

Почетком фебруара 1972. године, око поноћи, у Дирекцији ФЕСТ-а зазвонио је телефон.

— Одмах ме преместите у други хотел! — са друге стране жице хистерично је говорила Сара Мајлс, главна глумица у филму „Рајанова кћи", која је одсела у хотелу „Метропол". — **Овде су кревети тако узани, не могу ока да склопим.**

Пошто су желели да се сви гости на овој међународној смотри најбољих филмова што боље осећају, домаћини су јој одмах изашли у сусрет, па је још исте ноћи позната глумица премештена у хотел „Москву". Међутим, сутрадан се појавила сва подбула и одмах почела да се жали:

— Заиста, ни у том хотелу не могу да останем. Тамо је паклена галама, страшно, страшно...

Овог пута Сара Мајлс је постала гост хотела „Југославија". И управо када су у Дирекцији одахнули, Сара је сутрадан опет дошла неиспавана.

— Вратите ме, молим вас, у хотел „Метропол" — завапила је. — **Ни у „Југославији" не могу да спавам. Додуше, нема галаме, кревети су широки, али тамо је тако несносна — тишина. Полудећу од ње!**

И Сара Мајлс је враћена у хотел „Метропол". Међутим, наредног дана позната глумица се није јавила. Већ забринути, људи из Дирекције су позвали „Метропол".

— Она је још јутрос отпутовала — добили су обавештење. — **Авионску карту за Лондон заменила је за — Истанбул!**

Овај догађај се одиграо за време Међународног филмског фестивала у Београду, на коме поред наших присуствују и најпознатији светски глумци и режисери. Тако је наша публика остала разочарана што се тиче гледања „уживо" Саре Мајлс, али не и бројних других великана седме уметности, као и њихових најбољих дела — непосредно после премијерног приказивања.

Стакло није издржало

А како, се, заправо, дошло на идеју да једна тако велика и значајна међународна смотра настане управо у нашем главном граду?

— У јануару 1970. године, у Културном центру у Београду, одржан је први фестивал репризних филмова, чији је покровитељ била „Политика" — каже Милутин Чолић, филмски критичар, један од оснивача и уменички директор ФЕСТ-а. — **„Експеримент" који смо извели нашао је на невероватан пријем код публике. Четири пута су поклоници добрих филмова и то оних који су већ приказани по нашим биоскопима током 1969. године, у јагми за улазницама разбијали стакло на шалтерима у Дому штампе, а редови оних који су чекали за карте били су толики да су у неколико наврата зауставили саобраћај. Тада је за мене почела да кружи анегдота: — Чолић би био пресрећан кад би публика срушила Дом штампе!**

Управо у то време гледаоци су готово престали да долазе у биоскопе, али не зато што су изгубили поверење у филм, већ што нису више хтели да гледају лоше филмове. То је доказала „Политикина" смотра одабраних филмова која је изазвала огромно интересовање.

— Али, „Фестивал над фестивалима" многи код нас нису хтели да прихвате — каже Чолић. — **Неки су желели да тај фестивал буде смотра антиратног филма, други — историјског, еротског или социјалног... Али, поставио сам питање: — Ко гарантује да ће се у свету за само годину дана снимити толико добрих филмова једног жанра?**

Тај „Фестивал над фестивалима" био би за нас превелик залогај — говорили су једни. Шта, зар још један фестивал? — скептично су се смејали други...

Створен из ината

Ипак, упорност неколицине филмских радника је победила: готово из ината решили су да покажу да је нешто тако не само потребно, него и могуће организовати. Почетком 1970. године, после разговора са тадашњим потпредседником Градске скупштине Миланом Вукосом, створен је Иницијативни одбор будуће смотре филмских остварења, најбољих дела награђених на великим светским фестивалима, лауреата Кана, Венеције, Берлина Москве... Ти филмови би представљали највеће успехе светске кинематографије, а у специјалним програмима могла би да се виде дела која нису награђена, али имају изузетну уметничку вредност или представљају нова стремљења.

УНЕСКО се прихватио покровитељства ове смотре која је одмах примљена у чланство Међународне федерације филмских фестивала. Управо у то време навршавало се седам и по деценија од када је 28 децембра 1895. године у Паризу приказана прва јавна филмска представа. А само неколико месеци касније, 7. јуна 1896. године, прва таква представа одржана је у Београду, у кафани „Златни крст" (на месту данашњег „Душановог града") на Теразијама.

Покровитељства првог Међународног филмског фестивала у Београду прихватио се председник Тито, а поводом 75-годишњице историје кинематографије донео је указ о одликовању великана светског филма: Чарлија Чаплина, Висконтија, Буњуела, Бергмана, Куросаве, Сатјађит Реја, Фелинија, Питера Јустинова...

Филм је »изгорео«

Познати светски продуценти, режисери и глумци сваке године су гости ФЕСТ-а. А како се они одлучују да по зими дођу у Београд, када их је тешко наговорити да оду на Азурну обалу, у Кан, и то у пролеће?

— Овај фестивал нема такмичарски карактер, па тако не уноси немир и суревњивост, нема закулисаних бизнисменских радњи, нити наградних прорачунавања — каже Чолић. — **Сви ти људи долазе у Југославију о којој су доста слушали. Многи су ми говорили: — Долазимо у земљу човека који је Стаљину рекао — Не!**

Попут Саре Мајлс, на овом фестивалу неки славни глумци или режисери показали су своје „мале слабости". Тако је Моника Вити вратила авионску карту, јер се плаши летења, па уместо да за „тили час" стигне у Београд, дошла је после два дана путовања возом. Страшљивац је и режисер „Паклене поморанџе" и „Одисеје 2001" Стенли Кјубрика који, такође, не сме да седне у авион.

Искусни Тревор Хауард је показао да му је највећа „мана" — колегијалност и професионалан однос према послу. Када га је београдска телевизија замолила да за потребе фестивалског рекламног филма „одглуми" свој улазак у једну нашу туристичку агенцију, он је то без речи прихватио, мада му није био понуђен никакав хонорар. Стицајем околности, током та два часа снимања по хладноћи и снегу, камера је све време радила „на празно", па је сутрадан све сцене требало поновити. И опет, Хауард је без речи пристао! Али, касније је у лабораторији, приликом развијања, читав филм „изгорео". О томе нико није имао храбрости да обавести познатог глумца. Међутим, он је некако сазнао и за тај малер, па је позвао Дирекцију ФЕСТ-а и рекао:

— Знам колико се тешко набављају средства за овај Фестивал. Ако је потребно и педесет пута ћу поново играти тог туристу.

Б. Јеремић

ПРЕКО ЦЕЛЕ ГОДИНЕ

Да је ФЕСТ оправдао поверење показује и податак да је те 1971. године привукао 105.000, а на последњој, седмој смотри најбољих светских филмова, било је преко 250.000 гледалаца, не рачунајући све оне који су видели и специјалан програм емитован преко телевизије.

Ова смотра изменила је југословенски биоскопски репертоар. Већина филмова са ФЕСТ-а, који се програмском политиком обраћа свим слојевима гледалаца, стиже у наше редовне програме, па се тако наставља преко целе године.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

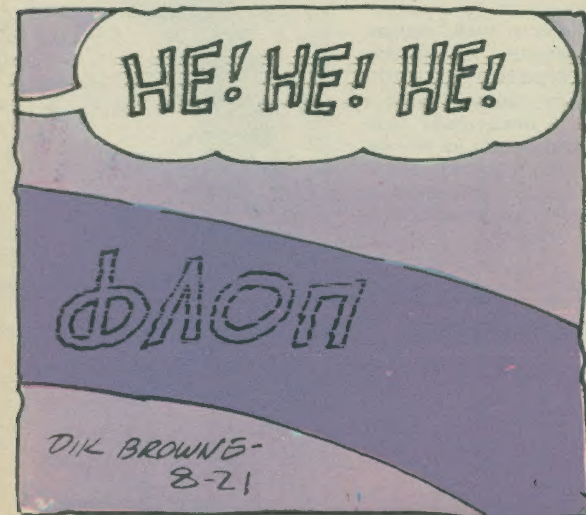

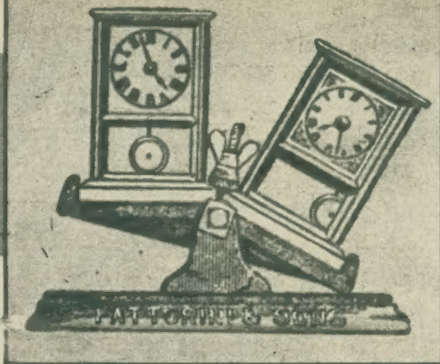

РАТ ЗА ШАХ

ОВОГ ЛЕТА АНАТОЛИЈ КАРПОВ БРАНИ ТИТУЛУ СВЕТСКОГ ПРВАКА. АЛИ, СУДБИНЕ ДОСАДАШЊИХ ЗВАНИЧНИХ И НЕЗВАНИЧНИХ ПРВАКА СВЕТА ИЗАЗВАЛЕ СУ И ВЕЋА УЗБУЂЕЊА...

Нико из серије незваничних првака Шпаније, Италије, Француске, Енглеске и Немачке пре краја XIX века (Филидор, Греко, Лабурдоне, Андерсен) ни издалека не представља такву сензацију какву је значила појава Американца Пола Морфија.

Неоспорни шаховски геније: Александар Аљехин

ЛЕГЕНДАРНИ МОРФИ И ПРВАК ШТАЈНИЦ

Морфијева каријера била је веома кратка, али блистава. Он је тако надвисио своје савременике фантастично лепим комбинацијама, које и данас нису изгубиле ништа од своје лепоте. Тако је надмоћно побеђивао своје савременике, да многи шаховски историчари баш од њега почињу листу светских шампиона. Али то не можемо прихватити, јер титула светског првака није званично никоме призната, у то време. Зато Морфи остаје само једна шаховска легенда, коју је до наших дана достигао можда његов сународник Фишер.

Морфи је од себе начинио легенду и својим несхватљивим раним повлачењем са шаховске сцене, попут глумице Грете Гарбо која се повукла у зениту славе. Пошто се 1858. и 1859. „прошетао" по Европи побеђујући више него убедљиво све своје шаховске савременике, Морфи се изненада повуче као са шаховске сцене. Запрепашћена шаховска публика то није могла да објасни. Говорило се тада о Морфију као највећој шаховској сензацији, говори се и данас о њему као највећој шаховској легенди. Морфи је у шаховској историји поглавље за себе.

Када је умро, 1884. године, шаховски свет је чекао новог Морфија, али га није дочекао. Две године после Морфијеве смрти организован је меч Штајниц—Цукерторт. То су били играчи који су, отприлике, сматрани за најјаче.

Играло се до десет добијених партија. Ремији се нису рачунали. Победио је Штајниц са 10:5 у победама. Ремија је било пет. Штајниц је добио награду од 3000 долара и титулу првака света у шаху.

Када то упоредимо са данашњим Фишеровим захтевима да првак света треба да добије три милиона долара као награду за победу у мечу, видећемо да су се од те 1886. године услови умногоме изменили. Али од нечег се морало почети. Почело се са Штајницом.

За разлику од Морфија, који је својим брилијантним комбинацијама одушевљавао савременике, Штајниц је оснивач такозване позиционе школе у којој је једна од главних теза да нема предности без противникове грешке. Он удара темеље позиционој игри у којој је комбинација у другом плану. То прихватају многи, па и Карпов данашњи светски првак. У даљој шаховској историји тек један Аљехин или Таљ успевају да загреју широке масе љубитеља шаха својим ефектним комбинацијама.

Шаховска игра је стара вековима али је титула светског првака у њој званично установљена тек 1886. године. Први светски првак звао се Виљем Штајниц. Био је Аустријанац.

Штајниц је држао титулу првака света у шаху осам година. Њега је, 1894. победио Ласкер, са резултатом 10:5 уз 4 ремија. Победник је добио награду од 2250 долара, што за данашње шаховске прилике изгледа веома мало. За данашње време, када се једна партија игра са расподелом времена за размишљање од 2,5 часа за 40 потеза, тадашњи темпо игре је веома чудан. Играло се 15 потеза на сат за сваког од противника. Дакле, већ после два сата игре била је временска контрола!

Емануел Ласкер је био Немац. Високи интелектуалац. Студирао је математику и докторирао! Активно се бавио и филозофијом. Ласкер је био врло лукав борац, који је и говорио:

— Шах је пре свега борба две личности!

Његов наследник у том смислу данас је Виктор Корчној. Ласкер је у шаху играо највише психолошки, користећи партнерове грешке, али и сам је вешто наводио партнера да погреши.

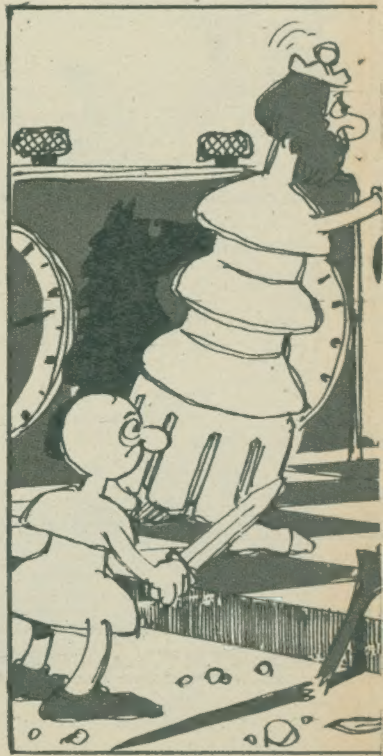
Ласкер је држао титулу првака света све до 1921. године. Дакле пуних 27 година! То је рекорд своје врсте. Толико година бити првак света заиста је за дивљење. Ласкер је своју титулу успешно бранио у многим мечевима. На руб пораза довео га је Аустријанац Шлехтер 1910. године. Меч се играо на укупно десет одиграних партија. Шлехтер је водио са 5:4, али га је у последњој партији Ласкер навео да погреши у једној оштрој игри, где је Шлехтер иначе имао добре шансе да ремизира и да освоју титулу.

КАПАБЛАНКА — ВАЛЕНТИНО НА 64 ПОЉА

То што није успео Шлехтер што нису успели многи пошло је за руком Кубанцу Капабланки. Године 1921. у топлом поднебљу Хаване Капабланка је победио Ласкера у мечу са 4:0 уз 10 ремија. Ласкер је предао меч јер поред инфериорности у односу на противника, није могао да поднесе топлу кубанску климу. Али је зато добио 11.000 долара, иако је меч изгубио! То је у то време била велика свота, а парадоксално је да поражени добије више него побеђени. Међутим, то је био услов да Ласкер уопште пристане на тај меч.

Нови првак света Капабланка остао је у шаховској историји као једна дивна фигура џентлмена, по физичком изгледу апсолутно најлепши шахиста од свих светских првака. Играо је чак као глумац у једном филму. Због тога су га прозвали „Валентино на 64 поља", по славном филмском глумцу.

И његова игра је била веома лепа. Он је био и комбина-

ИГРА КАО СУЛИ!

Незваничних првака света било је много, много раније и пре Штајница. Чак и у 9. и 10. веку када је шах имао и друкчија правила и када је имао назив ШАТРАНЏ. Тада је „шаховски свет" био мали, ограничен само на подручје Индије, Арабије и Шпаније, коју су Арапи покорили. Најбољи играчи шаха играли су само по дворовима раџа и калифа и звали су се код Арапа именом „Алија". То је била титула која одговара данашњем велемајстору шаха.

Најјачи играч на свету око 840. године био је извесни ал-Адли.

Њега је др Рази изазвао на меч. Победио га је пред калифом и титула најјачег припала је њему. Затим је та титула прешла на Мавардија.

Мавардија је касније победио ас-Сули. То је био играч највише цењен код Арапа, па је столећима остала изрека: „Игра као Сули". Она се употребљавала када је неког требало похвалити за савршенство у било чему.

...ОВСКУ КРУНУ 1

торик, али и одличан позиционист у игри. Партије су му биле лепше од Ласкерових. Стручњаци га сматрају и већим талентом. И данас Капабланка има много обожавалаца међу љубитељима шаха. Многи га сматрају већим од Аљехина, Таља, Фишера. Шта каже о њему Ласкер?

— Његове су партије јасне и логичне. И снажне. Нема у њима ништа скривеног или извештаченог. Из његових се потеза читају његове мисли и тамо где он жели да буде лукав.

Његове партије представљају увек једну јасну и логичну целину. И данас су поучне, за почетнике чак. Капабланка је ретко губио партије, јер је мало и грешио у игри. Звали су га и „непогрешиви“. Поред шаха играо је одлично бриџ. Говорио је да му та игра с картама доноси веће приходе него шах. Као сваки Кубанац, волео је забаву и плес. Играо је тенис. Уживао је у лову. Био је веома привлачан за жене, прави „Валентино на 64 поља“.

ЖРТВА АЛКОХОЛА

Капабланка је, међутим, као шахиста био прилична лењштина. Играо је одлично, али је мало радио на свом усавршавању. То му се и осветило. То је искористио Александар Аљехин, који је као играч био његов сушти антипод. Аљехин је много радио на шаховској теорији. Студирао је Капабланкине партије, пронашао у њима слабости и то је искористио. Године 1927. Аљехин је победио Капабланку са 6:3 уз 25 ремија!

Био је то меч уговорен на шест добијених партија. Ремији се нису рачунали. А било их је заиста много. Меч је трајао дуго. Карикатуристи су противнике цртали са дугим брадама, као, да играју свој меч и у дубокој старости и само ремизирају! Али, на крају, Аљехин није дочекао старост да би победио Капабланку. Учинио је то раније ... Наградни фонд и трошкови износили су 16.000 долара. Са годинама, награда светском прваку је расла.

У средњем веку шах је био дворска игра

Аљехинова биографија је врло бурна и занимљива. Аљехин је рођен 1. новембра 1892. у Москви. Отац му је био „маршал племства“ читаве једне губерније, а мајка кћи једног индустријског магната. Отац му је био толико богат да је дозволио себи да за једну ноћ у Монте Карлу прокоцка 15.000 рубаља. Аљехин је, попут својих претходника, завршио факултет. Касније је докторирао права на Сорбони. Али шах му је остао главна преокупација.

Још 1914. године Аљехин је имао такве резултате у шаху да се о њему почело говорити као о изазивачу светског првака Ласкера. Али Аљехин је сачекао да Ласкер прво изгуби титулу, па тек када се темељито спремио за Капабланку, он је кренуо на освајање титуле. После октобарске револуције Аљехин мирно живи у Совјетском Савезу. Ипак је, као припадник буржоазије, хтео да оде из СССР-а и то му је коначно успело године 1921. Али је много година касније жалио за тим. Када је кренула совјетска шаховска школа предвођена Ботвиником, када је Аљехин увидео да само у Совјетском Савезу шах има пуно друштвено признање и када су совјетски играчи од 1935. почели са великим успесима на међународним турнирима, депримирани Аљехин шаље писмо у СССР, поздравља све совјетске шахисте и честита дан октобарске револуције. Носталгија једног емигранта се ту испољила у својој величини и беди коју носи са собом.

Аљехин се женио четири пута. Пио је много, све више и више. Алкохол га је докрајчио одмах по завршетку рата, у тренутку када су почели преговори са Ботвиником о мечу за светског првака.

На банкету са Кастром и Фишером

Када сам учествовао као члан наше репрезентације у Хавани 1966, уверио сам се у огромну популарност коју има Капабланка и данас на Куби, толико година после смрти. Слушао сам на банкету разговор Фидела Кастра и Боби Фишера. Фидел Кастро, кубански премијер, спомињао је Капабланку у тим разговорима као највећег међу свим шампионима. Упознао сам на Куби и његовог брата. Читава шаховска олимпијада у Хавани 1966. протекла је у знаку сећања на Капабланку. Свима нам је у успомени остала дивна приредба у којој су кубански плесачи и плесачице уз звуке јужноамеричке музике одиграли једну партију са „живим фигурама“ пред многобројним гледаоцима. Уз музику и песму приказана је партија у којој је Капабланка победио Ласкера!

ЕВЕ, АЉЕХИНОВ ПОВРАТАК И КРАЈ

Холанђанин др Еве је дугогодишњи председник ФИДЕ, Међународне шаховске организације. Био је првак света у шаху од 1935. до 1937. Победио је Аљехина у мечу са 9:8 уз 13 ремија. Била је то велика сензација и радост Холандије. Али не задуго.

Аљехин је схватио да се са алкохолом шах не може добро играти. Одмах је престао да пије. Купио је козу и, по савету лекара, пио од ње млеко. Када се после две године излечио од алкохола, здрав Аљехин је у реванш — мечу показао свој стари сјај. Победио је др Евеа са 10:4 уз 11 ремија. Био је то ефектан Аљехинов повратак. Титулу му нико више није одузео. Али, на жалост, поново се вратио алкохолу. То га је докрајчило ... Иза њега остала је титула света без власника. До 1948. када је совјетска шаховска школа узела примат у светском шаху у своје руке. Шаховска историја је изменила свој ток.

велемајстор
Драгољуб Ћирић

ФРУШКОГОРСКИ МАНАСТИРИ

КИТ

БЕОЧИН НА СЕВЕРНОЈ СТРАНИ — За један од ретких манастира подигнутих на северној падини планине не зна се тачно ко га је и када основао. Сами калуђери у неколико на врата рушили су старе конаке и цркве и подизали нове. На старијем делу храма видљива је мешавина традиционалних византијско-српских архитектонских елемената. Присутан је и известан готски карактер у конструкцији. Са западне стране 1762. године је дозидан отворени барокни трем са аркадама и високи звоник. Сам улаз са веома декоративним, скулптурно обрађеним порталом, класицистичког је стила и потиче из 1787. године.

РАЗОРЕНИ ШИШАТОВАЦ — Због учесталог турског насиља игуман Теофило са својим монасима напушта почетком 16. века манастир Жичу и долази у Срем. Ту, у непосредној близини мале цркве посвећене св. Николи, подиже нов, велики храм и назива га Шишатовац. Током 18. и 19. века читав низ културних догађаја одиграо се у овом манастиру. У њему су боравили многи значајни људи из наше историје. Овде је 1813. године познати слепи гуслар Филип Вишњић диктирао Вуку Караџићу јуначке народне песме. Остаци садашњег храма потичу из 1778. године. Двадесет година трајало је подизање овог масивног објекта од камена. За време II светског рата црква и конаци су потпуно разорени и нису, до данас, потпуније поправљени.

ПРИВИНА ГЛАВА — Овај манастир добио је име по свом оснивачу, неком Приви, који је живео у 12. веку. Три века касније манастир обнављају деспоти Бранковићи. Патријарх Пајсије посећује 1627. године Привину Главу и ту проналази илуминирану књигу, некадашње власништво деспота Ђурђа Бранковића, доцније чувени Минхенски псалтир. Патријарх, познати књижевник и љубитељ књига, поправио је оштећени псалтир и вратио га манастиру. За време аустријско-турских ратова, 1688. године, један аустријски официр однео је поменуту књигу са собом. Почетком 19. века, овај изванредно значајан документ о иконографији и илуминаторском стилу са краја 14. века постао је својина државне библиотеке у Минхену. Садашњи облик цркве потиче из 1760. године, када је завршено дизање овог складног здања захваљујући великим прилозима неколицине трговаца из околних градова. Архитектура Привине Главе у много чему следи пример Хопова, али у нешто измењеном облику.

МАЛА РЕМЕТА ЗА 145 ДУКАТА — Храм Мале Ремете, иако по димензијама скроман, спада међу најлепше фрушкогорске цркве. О његовом подизању склопљен је уговор 11. фебруара 1738. године између мајстора Тодора и Николе и братства манастира Беочина. Погођено је да мајстори сазидају цркву за 145 дуката, брашна колико им буде потребно за време рада, за 40 ока соли, 4 свиње и 140 ока пасуља, што лепше и красније умеју и знају. Градитељи су, заиста, подигли једно вредно и лепо дело срећно усклађених облика и сразмера. Кров од шиндре морао је касније, због иструлелости, да се замени лименим.

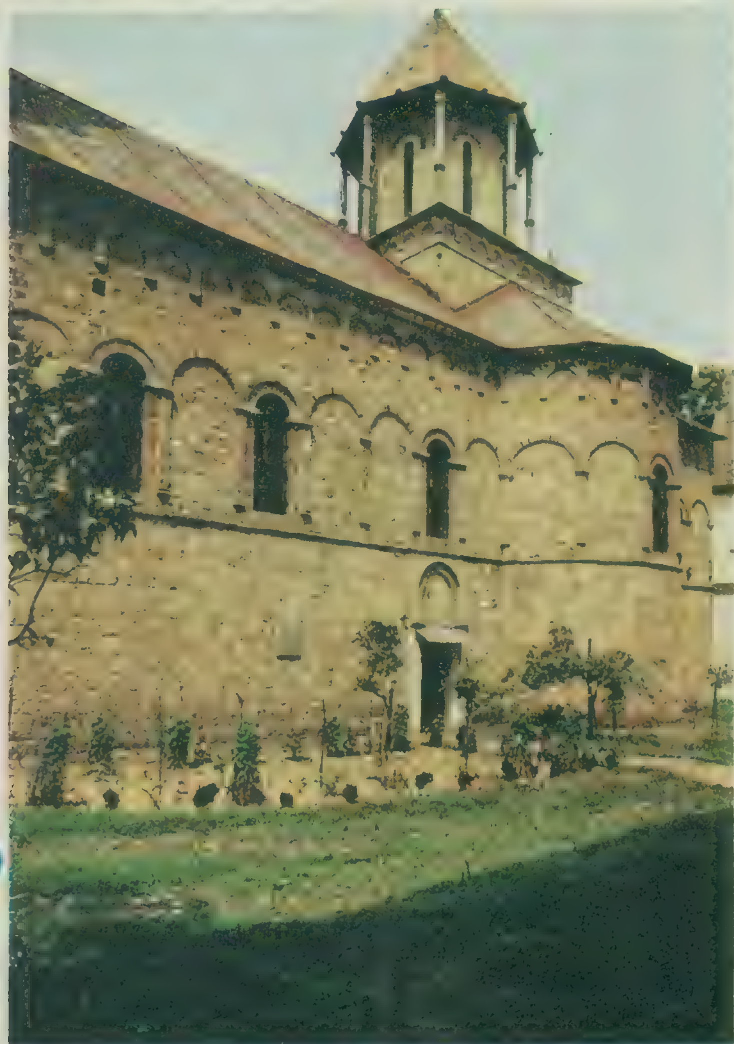
ЊАСТИ ЗВОНИЦИ

ВРДНИК, ПА РАВАНИЦА — Јеромонах Георгије у минеју из 1589. године помиње овај манастир и то је једини траг који упућује на време његовог оснивања. Следећи податак о Врднику односи се на долазак пребеглих калуђера манастира Раванице из околине Ћуприје. Са телом кнеза Лазара, драгоценостима и повељама које су припадале Раваници, монаси су претходно, 1690. године прешли у јужноугарски манастир Сент-Андреју да би се седам година касније, трајно настанили у Врднику. Од тога времена манастир добија сво је друго име — Раваница. Како је постојећа црква била мала да прими многобројни народ који је долазио да се поклони моштима кнеза Лазара, убрзо се почело размишљати о подизању новог храма. Проширени су стари и саграђени нови конаци, али црква је сазидана тек 1811. године. На њен архитектонски изглед видан утицај оставили су класицизам и бидермајер.

ЈАЗАК — ЖЕНСКИ МАНАСТИР — По предању, овај манастир основао је деспот Јован Бранковић. Први пут се помиње 1522. године, у рукопису монаха Лавренија. Манастир Јазак одувек је био скромних размера, а његови калуђери прилично сиромашни. После многих непроспаваних ноћи у неудобном кревету и више посних дана него што је то вера захтевала, 1705. године, монах Христофор дошао је на спасоносну идеју: отишао је у јужну Србију и одавде донео мошти цара Уроша. Убрзо су мала црква и неколико скучених ћелија постали тескобни за живот увећаног братства и мноштво посетилаца чији су прилози у доброј мери попунили манастирску касу. У непосредној близини старе почело је 1736. године зидање нове цркве. Тек што је храм подигнут, замонашена је прва калуђерица. За њом долазе многе друге и манастир се, 1741. године, претвара у женски. Црква и конаци представљају веома успелу архитектонску творевину. Поред традиционалних стилова, упадљиво су присутни, више него на иједном фрушкогорском манастиру, исламски стилски и декоратвни елементи.

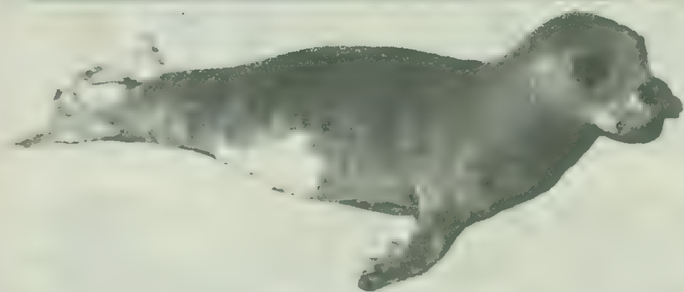

ВЕЗА У ФЕНЕКУ — Иако по свом географском положају Фенек не спада, строго узев, у фрушкогорске манастире, како стилски, тако и због заједничке културне и уметничке прошлости, овај манастир се не може изузети из ове класификације. Смештен у непосредној близини реке Саве, Фенек је представљао идеално место преко кога су се одржавале везе и снабдевала Србија оружјем и муницијом. Ту су избегле вође првог српског устанка после пада Србије 1813. године: Карађорђе, Матија Ненадовић и многи други. Фенек је тешко страдао за време оба светска рата. Спаљен је 1914. и 1942. године. Оба пута, само захваљујући случају, црква са иконостасом остала је неоштећена. Манастир има посебну капелу складних пропорција.

Текст и снимци: Драган Замуровић

МАСКОТА ОСМИХ МЕДИТЕРАНСКИХ ИГАРА

РЕТКА ЗВЕРКА

Ово је препарирани примерак животиње по којој је израђена маскота предстојећих Медитеранских игара

ДАНАС У СРЕДОЗЕМНОМ МОРУ ИМА САМО ПЕДЕСЕТАК ЈАДРАНСКИХ ФОКА, ШТО СЕ СМАТРА КРИТИЧНОМ ГРАНИЦОМ. ИМА ЛИ СПАСА ЗА ОВУ ЖИВОТИЊУ?

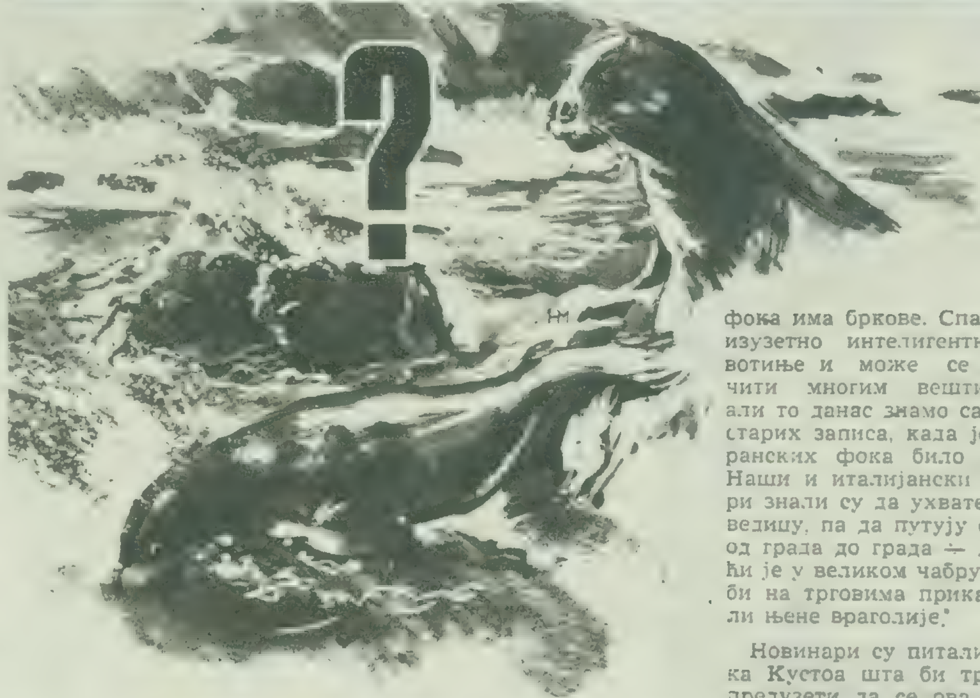
Када је у Сплиту прошле јесени одлучено да животиња коју народ зове морска медведица постане маскота Медитеранских игара 1979. године, обрадовали су се биолози, ихтиолози и сви који воле море и живот у њему. Јер, популарисањем ове ретке морске животиње можда ће се спречити да она изумре; у том погледу она је најугроженија морска врста.

ОМРАЖЕНИ СУПАРНИК РИБАРА

О морској медведици или, како се још зове, морском човеку, фратру, јадранској фоки и научно Monachusu Hemannu „Политикин забавник" је писао прошле године. Подсетићемо само да је овај морски сисар некада био често виђен гост на нашим, као и осталим медитеранским плажама. Јадранских фока било је много, али су спадале у омражене становнике мора пошто су рибарима цепале мреже и отимале плен. То је и до дана данашњег остао разлог што их, када се појаве на неком далеком острвском жалу, мештани углавном немилосрдно тамане. И број примерака ове врсте доспео је до критичне границе!

Ово је изјавио познати истраживач мора Француз Жак Кусто када је недавно боравио у Сплиту. Овај научник је Monachusa Hermanna детаљно проучавао пре тридесетак година:

— Испитивао сам морску медведицу на обалама Рио де Ора у данашњој Мауританији. Тамо сам затекао преко стотину примерака ове морске животиње. Нешто касније покушао сам да утврдим има ли ових сисара и дуж обала Алжира и Турске. Али, док смо у Лагалицу у Алжиру срели само три примерка, у близини турских обала нисмо нашли ни једног... Данас их има свега педесетак у целом Медитерану, а када нека врста спадне на тај број, осуђена је на смрт!

Да је ово тачно говори и искуство телевизијске екипе која је, док је снимала „Тајне Јадрана", као главни циљ имала проналазак медведице, али — није успела да га оствари. А када су у Дирекцији Медитеранских игара изабрали ову животињу за маскоту, упућен је позив свима који је угледају да покушају да је сниме. Међутим, не само да нико није успео да фото-апаратом овековечи јадранску фоку, него се чак нико није похвалио ни да је негде видео. Постала је, доиста, велика реткост.

КАКО СПРЕЧИТИ ИЗУМИРАЊЕ?

Морска медведица, иначе, израња када узима ваздух у своја велика плућа, пре него што се спусти у дубине где лови рибе којима се храни. Изгледа да највише воли сарделе... Њено големо, вретенасто тело обрасло је густим, сјајним крзном тамносиве боје на леђима, а мрљастобеле на стомаку. Као и остале врсте фока има бркове. Спада у изузетно интелигентне животиње и може се научити многим вештинама, али то данас знамо само из старих записа, када је јадранских фока било више. Наши и италијански рибари знали су да ухвате медведицу, па да путују с њом од града до града — држећи је у великом чабру — да би на трговима приказивали њене вратолије.

Новинари су питали Жака Кустоа шта би требало предузети да се ова ретка врста ипак спасе од изумирања, ако је то уопште могуће.

— Треба потпуно забранити лов на морску медведицу, па чак и за потребе музеја и института! — рекао је Кусто. Додао је и то **да би наша земља можда морала да уведе нешто што се већ чини у неким другим медитеранским земљама: да рибарима надокнађује штету коју им направи фока. Тако би се спречило да је они даље тамане. А на најудаљенијим јадранским острвима, где ове животиње још има, направити резервате и тако је сачувати.**

Ј. Л.

РЕЗЕРВАТИ — АЛИ КАДА?

Из разговора са директором Института за океанографију и рибарство у Сплиту, др Миром Зоре Арманда сазнали смо да је ретка животињска врста Monachus Hermann законом заштићена од 1935. године, а то значи да је од тада забрањен лов на њу. Како број јадранских фока незадрживо опада — доктор Зоре Арманда чак сумња да их у целом Средоземном мору има и педесет — требало би предузети још нешто. То би могло бити оснивање резервата, како је предложио и Жак Кусто. Међутим, прилично је тешко предвидети када би овако нешто могло да се оствари. За сада оваква места, на којим животиње живе у својим природним срединама постоје само на обали.

Др Мира Зоре Арманда у разговору са Жаком Кустоом, приликом његове посете Сплиту у јесен прошле године. У позадини се види брод Океанографског института »Биос« којим научници истражују наше море.

ГОРДИЈЕВ ЧВОР

Када се каже за нешто да је Гордијев чвор, онда се мисли да го представља један тежак проблем који треба решити. Гордије је био легендарни краљ земље Фригије, отац краља Мида.

Он је прво био обичан сељак. Легенда каже да је једнога дана на његов плуг пао орао и да је то био знак да ће он постати краљ. Када су му Фрижини понудили круну, он је, пре него што је прихватио, отишао у храм бога Зевса у Гордиону и ту завезао конопцем свој плуг. На конопцу је направио нарочити чвор. „Господар Азије постаће само онај који тај чвор разреши" рекао је краљ, а богови су то прихватили као завет.

Македонски цар Александар Велики покушао је неколико пута да разреши чвор, али без успеха. Најзад се досетио: мачем је пресекао чвор! Потом је освојио многе земље у Азији. Пресећи Гордијев чвор значи — решити тежак проблем на жустар и једноставан начин

НАЈЛЕПШЕ АНТИЧКЕ ЛЕГЕНДЕ

ОСВЕТА ЉУТЕ АТИНЕ

ДА ЛИ СТЕ НЕКАДА ЧУЛИ ЗА РЕЧ »АРАХНИДА«? ТО ЈЕ ЛАТИНСКИ НАЗИВ ЗА КЛАСУ ПАУКОВА КОЈИ, КАО И МНОГИ ДРУГИ, ВОДИ ПОРЕКЛО ИЗ МИТОВА И ЛЕГЕНДИ АНТИЧКЕ ГРЧКЕ.

Запрепашћујућа вест преносила се од уста до уста, од села до села и убрзо је обишла читаву Грчку: — **Смртник се усудио да изазове бога!**

Ко ли је тај дрзник, питали су се људи у чуду? А кад су сазнали, били су још више зачуђени, јер то није био, како су мислили, неки мишићав ратник, већ крхка, млада девојка по имена Арахне. И мада је живела у малом селу, њено име је било познато становницима великих градова: сви су већ чули за њену ткалачку вештину.

Арахне није била чувена само због лепоте ћилима које је ткала, већ и због невероватне хитрине којом је гребенала, прела и разврставала нити. Чак су и нимфе напуштале своје пропланке и златне кладенце и долазиле да јој се диве.

Атина у ритама

Веровало се да ју је вештини ткања научила сама богиња Атина. Међутим, Арахне је то одлучно побијала, чак је и, веома поносна на своју вештину, једног дана рекла:

— Нека дође Атина да упореди своју вештину са мојом. Ако ме надмаши, нек учини са мном што жели.

Кад је Атина чула дрске Арахнине речи, позеленела је од једа и, прерушивши се у старицу, закуцала на врата девојчиног дома.

— Дете моје — рекла је — **послушај савет једне старице: тражи себи равне међу људима а не боговима, и замоли Атину да ти опрости због непромишљених речи!**

Арахне је за тренутак застала у раду а затим, љутито одмеривши старицу, рекла:

— Не треба ми твој савет! А што се Атине тиче, ако се не плаши моје умешности, зашто не дође да се опробамо?

— Атина је овде! — узвикнула је богиња и збацила рите.

Ужасан страх обузео би свакога на те речи изузев — Арахне.

— Онда седи за разбој! — рекла је девојка.

Савршенство и казна

На свом разбоју Атина је ткала ћилим на коме је насликала победу над Нептуном, богом мора, у борби за град Атину. Али, ма како њен ћилим био леп и вешто рађен, Арахнин је био лепши, боље изаткан — она је достигла потпуно савршенство. Ни поред најбоље воље, Атина на њему није могла да пронађе ни најмању грешку. Обузета бесом због свог неуспеха покидала је нити које је ткала Арахне.

Превише поносна да би то поднела, а немоћна да се супротстави богињи, девојка је свезала око врата омчу и обесила се.

Тек сада Атина је показала мало сажаљења према њој.

— Бедни створе — рекла је — **поклонићу ти живот, али ћеш вечно остати да висиш. Биће то твоја судбина и судбина свих твојих потомака!**

Извадивши из појаса стаклену бочицу, пошкропила је Арахне неком веома мирисном течношћу. На то је коса девојке потпуно опала, нестали су јој нос и уши, глава се толико смањила да се једва видела. Њени хитри, вешти прсти постали су тањи од власи косе и сада су чинили саставни део малог округлог тела.

У свом бесу, Атина је претворила Арахне у — паука! Од угла до угла он је распредао танке, паучинасте нити неуморно и вешто као што је то некада радила и девојка Арахне.

ТАМНА СТРАНА МЕДАЉА

ВЕЛИКА СПОРТСКА ЛАБОРАТОРИЈА

Последњих година откривено је 120 случајева рака код врхунских спортиста. Сматра се да је кривац — допинговање, све распрострањеније упркос многим опасностима које оно носи.

Ово су два последња снимка Тома Симпсона: непосредно после овог шкљоцања фото-апарата, бициклиста се срушио и умро.

Никада већи и трагичнији скандал није укаљао једно велико спортско такмичење, као погибија енглеског бициклисте Тома Симпсона на „Тур де Франсу“ 1967. године. Симпсон је имао само 29 година и титулу светског шампиона у овом напорном спорту. Те године, до тренутка несреће, у генералном пласману „Тура“ био је седми, са великим изгледима да до краја трке постигне још бољи резултат. На једној од најтежих етапа, успону до врха Ванту у близини Авињона, 13. јула, по неподношљивој жези, Симпсон се у једном тренутку изненада срушио. Нико га није гурнуо. Једноставно, његово срце није издржало напоре. Пао је, пена му је избила на уста...

Екипа лекара и спортских радника који су аутомобилима пратили бициклисте, одмах је пришла, али сви напори, чак и вештачко дисање — нису помогли. Без свести, Симпсон је хеликоптером пребачен у авињонску болницу, али на прагу те најближе установе где су га још могли спасти, издахнуо је. У џепу његове жуте мајице пронађене су ампуле стимулативних средстава и тако је изишла на видело срамна истина која је довела до овако трагичног завршетка.

Сутрадан су све новине донеле крупне наслове: „Бициклиста умро од допинга“. Био је то први и једини случај у коме је доказано да је узимање ових забрањених средстава изазвало најтежу последицу, мада се и за неке друге спортисте шушкало или нагађало да су страдали из истих разлога. Тако се и над смрћу великог бициклисте Жака Анкетила надвила сумња да је уследила као последица допинговања, али то није никада доказано.

Међутим, упркос овако великим опасностима по здравље и живот, ризикујући да изгубе спортски углед и медаљу — а и ово се догађало и догађа — многи врхунски спортисти прибегавају допинговању. Шта користе од многобројних средстава? Како набављају недозвољене препарате? На који начин се спортске „власти“ боре против овог опасног нефер-плеја? Одговор на ова питања потражили смо у Југословенском институту за физичку културу који се налази у београдском парку Кошутњак.

БЕЗ ДИСАЊА — ЧЕТВРТ САТА!

— Данашњи спорт је велика лабораторија! — сматра један од стручњака овог Института, доктор Милан Чабрић. Он чак мисли да је врхунски спорт постао етички проблем и да стара дефиниција по којој је он одмеравање природних снага више не одговара стварности. Јер, физичка спремност, истренираност и снага код многих спортиста нема везе са природним обдареностима.

Многи су начини којима се ови најбитнији услови за успех на такмичењу вештачки побољшавају, али је свима заједничка одлика да то постижу за кратко време. Ипак, постоје разлике: међу средствима данас ефикасним и распрострањеним има и корисних и дозвољених.

У такве спада, рецимо, баро-комора. У њој се притисак може по жељи повећавати или смањивати, а у смањеном притиску заморен организам брже се опоравља: крвни судови се шире, циркулација крви се побољшава, а тиме је и већи прилив свих хранљивих материја, у првом реду гликозе. Тако се показало да у комори са притиском који одговара разређеном планинском ваздуху на висини од 5 до 7 хиљада метара, спортиста може да се, после напорног тренинга или наступа, одмори и опорави три пута брже него иначе. Ово је важно нарочито на турнирима, на пример, када се свакодневно играју утакмице и када за сваку треба бити одморан и свеж.

Баро-комора је, иначе, добро познато средство које користе авијатичари или гњурци. Она, ако се правилно користи, није штетна, а ни болна.

Међутим, други, такође нешкодљив начин за знатно побољшање физичке снаге је електростимулатор. **То је апарат величине мањег кофера, са изведеним електродама које се постављају на мишиће, а затим се пушта струја слабог интензитета (30 — 40 волти и 3000 херца). Она изазива снажно грчење мишића које траје најдуже до 10 секунди, али је знатно ефикаснија од природног вежбања.** Зато јако боли! На овај начин мишићна маса повећава се и до 40 одсто — више од тога није могуће. Цела терапија траје 27 дана, по десет минута. Истовремено се сме стимулисати највише шест мишића.

Мање је болна такозвана аутогена трансфузија, али она је већ на граници дозвољеног. Састоји се у узимању одређене количине крви спортисте која се на нарочит начин обогаћује кисеоником, па му се таква, непосредно пред наступ, даје у виду трансфузије. Ово је веома делотворан начин да се побољша издржљивост, као и узимање кисеоничког коктела, то јест неког сока изузетно обогаћеног кисеоником. Спортисти га обично праве у боцама за шлаг, у којима постоји бомбица са кисеоником под притиском. **Колико овакав „коктел“ повећава издржљивост говори податак да је, по испијању таквог сока, човек у стању да издржи без дисања, под водом, и до — 15 минута!**

На Европском атлетском првенству у Софији, пре нешто више од пет година, извесни дизачи тегова изазвали су прво велику радозналост, а потом протесте, који, додуше, нису уродили никаквом дисква-

НАПУМПАНИ ПЛИВАЧИ

На Светском првенству у пливању и скоковима које је пре три године одржано у Шведској један скандал морао је да „зачини“ и ово велико надметање најбољих. Домаћа репрезентација уложила је протест пошто је сазнала да су пливачи из СР Немачке наступали — напумпани! Њима је, наиме, пре уласка у базен испражњен садржај црева и у њих убачен ваздух. Тиме се постигла већа пловност! Наравно, ни по којем правилнику нису могли бити кажњени, јер се тога нико раније није сетио. Али овај случај показује на шта су спортисти све спремни да би постигли што бољи резултат.

лификацијом, пошто ништа није могло да се докаже. Осумњичени дизачи понашали су се прилично необично. Пре наступа би непомично лежали или седели, екипни психолог им је нешто говорио на уво, да би, у једном тренутку, спортисти устали и кренули на борилиште као роботи или месечари.

УБИТАЧНЕ ХОРМОНСКЕ СЕАНСЕ

Њихови резултати нису важни, него претпоставка да су наступали под — хипнозом! На тај начин, како је наука доказала, снага се може повећати чак до 18 одсто, што није мало...

Хипноза не спада у дозвољене начине побољшавања резултата, али она углавном није опасна, као што су то допинзи справљени на бази мушких хормона такозвани анаболички стероиди — омиљено средство и поред тога што може довести чак и до смрти, а у „блажим" видовима до тешких оштећења јетре и полних органа.

Данас на свим великим такмичењима постоје антидопинг контроле. Међутим, главна тешкоћа лекара који раде на проверавању спортиста је немогућност да докажу присуство допинга у организму — ако тачно не знају шта траже. А само у последњих годину дана број препарата порастао је са педесетак на преко две стотине! Разуме се, хемијски састав тих чаробних и убитачних таблета чува се као најстрожа тајна.

Број спортиста који се подвргавају хормонским сеансама, на жалост, стално расте. Последња олимпијада у Монтреалу са осам дисквалификованих такмичара, код којих је доказано коришћење анаболика и међу којима су врхунска имена (Бугарин Колев, дизач тегова), представља прави скандал. Колике су његове размере показује и податак да је недавно Медицински комитет Међународне олимпијске федерације упутио писмо Међународној федерацији за дизање тегова да ће овај спорт брисати са списка за предстојећу московску олимпијаду, не буде ли се енергично супротставила масовном допинговању „тешкаша"!

Шта ће од тога бити остаје да се види. За сада, на жалост, може само да се каже како, упркос чињеници да је последњих година у врхунском спорту откривено сто двадесет случајева одмаклог рака због узимања допинга, хормонска средства не престају да искушавају (слабу) вољу многих спортиста. А свлачионице великих такмичења и даље су уносна црна берза разних барбитурата, амфетамина, анаболика и ко зна каквих све средстава, или макар информација о томе како до њих доћи...

М. Крстуловић

ДУГО ПУТОВАЊЕ КРОЗ СНЕГ

ПАЛЧЕВИ НА НОГАМА СУ МУ ЛАГАНО ЦРНЕЛИ, А НОКТИ ОТПАДАЛИ ДОК СЕ С МУКОМ ПРОБИЈАО КРОЗ ЗАМРЗНУТУ ПУСТОШ АНТАРКТИКА. ЊЕГОВА ДВА ДРУГА ВЕЋ ЈЕ ПРОГУТАЛА СНЕЖНА БЕЛИНА И ОН СЕ САДА С УЖАСОМ ПИТАО ДА ЛИ И ЊЕГА ЧЕКА ИСТА СУДБИНА.

Једини преживели члан трочлане британске експедиције из 1911. године истраживач Даглас Мосон освртао се по непрегледној снежној пустоши, питајући се да ли и њега вреба ледена смрт. Иако је испод крзном постављених чизама носио шест пари чарапа, све је мање осећао ноге. За собом, на крају кожног каиша, вукао је остатке својих санки са бедним товаром хране.

Први је био Нинис. На њихове очи, повукавши за собом и главну запрегу паса, нестао је у дубинама огромне пукотине. Скамењени, Мосон и доктор Мерц су, стојећи на самој ивици провалије, покушавали да га угледају или дозову, али њихови позиви остали су без одговора.

Да ли је још жив? Није било начина да то утврде, никаквог пута до тамних дубина у којима им је заувек ишчезао друг. Морали су да наставе путовање.

А онда је и Мерц оболео од неке стомачне болести. Мосон је свог мртвог друга замотао у врећу за спавање и сахранио у снегу.

Као члан експедиције сер Ернеста Шеклтона, која је 1909. године успела да утврди положај јужног магнетског пола, Мосон је већ био добро упознат са свим врстама арктичке смрти. Тек после Мерцовог нестанка, схватио је да се ниједна од њих не може поредити са агонијом потпуне самоће.

Очајнички покушај спасавања

Јануара 1912. године он се још пробијао ка својој бази, не слутећи да се и сам опасно приближио сигурној смрти. Мост од снега преко кога је прелазио изненада је попустио под његовом тежином и он се стрмоглавио у провалију. Али, остао је да виси у ваздуху, клатећи се над дном дубског процепа. Санке за које је био везан кожним каишем заглавиле су се у леду уз саму ивицу понора.

На тренутак је помислио да је спасен, али ускоро, на његов ужас, санке су почеле да клизе и смрт му је поново била близу. Онда су се још једном заглавиле и он је, окрећући се на каишу, могао да погледа навише.

Оно што је угледао није било охрабрујуће. Зидови провалије били су исувише глатки да би могао на њима да нађе неки ослонац за ноге, а отвор на врху био је окружен склиским ледом. Није му преостајало ништа друго него да покуша да се успне уз конопац. Такав подухват обесхрабрио би и неког акробату, али он је морао да покуша. Мало се одморио и тако прикупио снагу за очајнички покушај спасавања.

Поново на почетку

На измаку снаге и мучен страховитом хладноћом која му се пробијала кроз кости, сада је могао да се ослони још само на снагу своје воље и жељу да опстане.

Сантиметар по сантиметар, с муком се извлачио ка отвору пукотине док му се смрзнути конопац засецао у израњављене руке као жилет. Иако је бол био неподношљив, савлађивао га је.

Када му се ивица провалије коначно нашла надохват руке, испружио се да је шчепа, али се истога тренутка несигурни снежни ослонац под његовим ногама обрушио и он се поново нашао на почетку.

Овога пута готово се онесвестио и остао да виси у ваздуху неколико минута од којих му је сваки изгледао као читава вечност. Најзад је, прикупљајући последње остатке снаге, поново започео свој мукотрпни успон.

Решен да не направи исту грешку, сада је дуго бирао ослонац за ноге и коначно успео да пребаци прво руке, а затим и лактове и рамена на ивицу понора. Најзад је с муком успео да извуче и читаво тело и полумртав од напора остао да лежи непомичан.

„Било је то избављење од смрти слично онима на које понекад наилазите у пустоловним књигама за децу", рекао је Мосон касније. „Али, ја сам га стварно и доживео и тада схватио да је истина понекад не само чуднија од маште, већ и далеко мучнија."

Иако је успео да преживи, још су се пред њим налазили километри снега који су га делили од базе и сигурности, а залихе хране су све брже нестајале.

Пут до Аладинове пећине

Пошто је појео и последњи бисквит, 29. јануара случајно је набасао на храну полузатрпану у снегу. Знао је да је негде у близини залива Комонвелта и могао је, користећи мапу коју је чувао у врећи за храну, да нађе пут до једне успутне станице, Аладинове пећине.

Требало му је четири дана да стигне, а затим је у станици провео читаву недељу, јер је даље путовање, због снежне олује која је беснела, било немогуће. Гвоздени шиљци на његовим чизмама били су готово сасвим излизани и он је ово време искористио да од једног инструмента за извиђање направи нове.

Пошто се олуја коначно стишала, Мосон је успео да превали последњих неколико километара од своје базе где га је чекао и брод „Аурора".

У Лондон се вратио 1914. године. За храброст и све оно што је учинио за отварање ледених пространстава јужно од Аустралије додељена му је племићка титула.

Иако ово није био и крај његових многобројних истраживања на којима се много пута налазио лицем у лице са опасношћу, Мосон ипак никад није заборавио избављење из провалије. За њега су ти тренуци заувек остали „најусамљенији и најстрашнији сати живота".

М. И.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

BABALU стрип

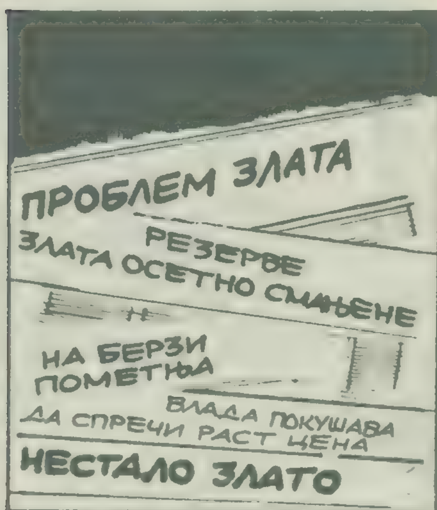

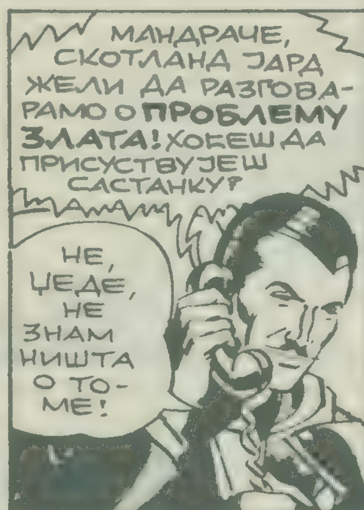

МАНДРАК: ИСТРАЖИВАЧ ЗЛАТА

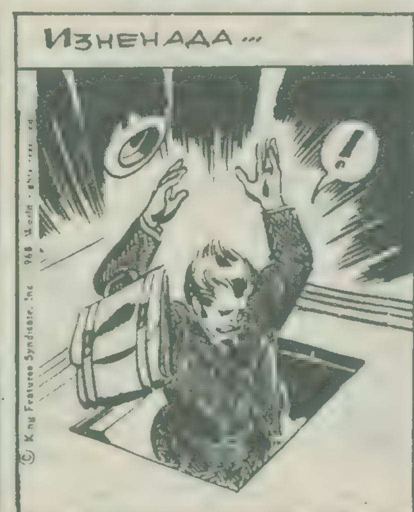

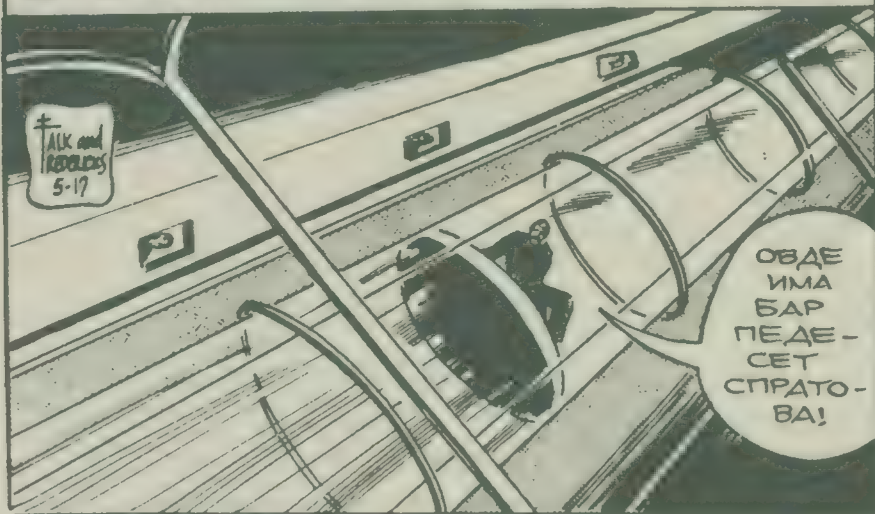

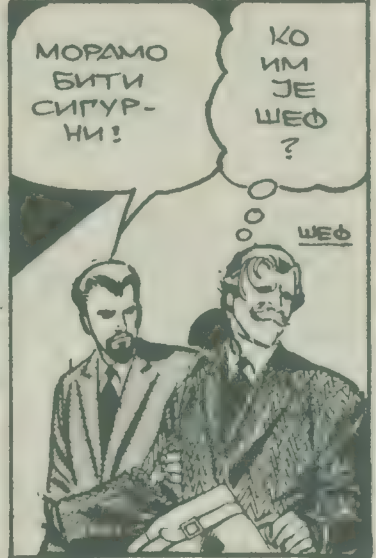

ОНДА ЈЕ ПОЧЕЛО ВРТОГЛАВО ПЕЊАЊЕ ...
FALK and FREDERICKS 5-17
ОВДЕ ИМА БАР ПЕДЕСЕТ СПРАТОВА!

ВИ СТЕ МИД? ЈА САМ ЏЕД!
ИЗНЕНАЂЕНИ СТЕ?

МОРАМО БИТИ СИГУРНИ!
КО ИМ ЈЕ ШЕФ?
ШЕФ

ОВО ЈЕ МИЛЕР ИЗ СЛУЖБЕ ОБЕЗБЕЂЕЊА!
ДРАГО МИ ЈЕ!
ЈА САМ МИД...

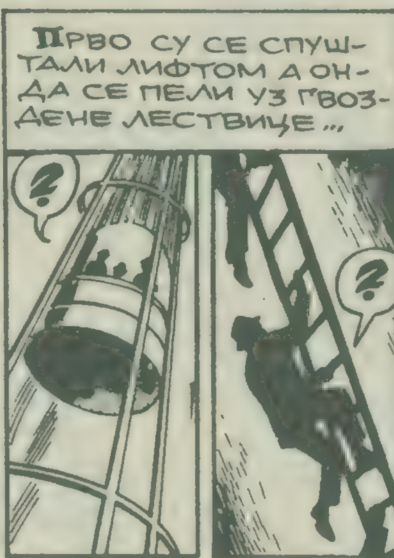

ПОЗНАТО ВАМ ЈЕ У КАКВОЈ СЕ ЕКОНОМСКОЈ КРИЗИ НАЛАЗИ НАША ЗЕМЉА!
ДА, САМО...

...ОБАВЕШТАЈНА СЛУЖБА СЕ БАВИ ЗЛОЧИНИМА!
FALK and FREDERICKS 5-18

АЛИ, ОВО ЈЕ БАШ СЛУЧАЈ ЗА ВАС! ПОГЛЕДАЈТЕ ОВУ ФОТОГРАФИЈУ!
!
ЏЕД ЈЕ ЗАНЕМЕО...

ЏЕДЕ, ЗНАШ ДА МЕ ФИНАНСИЈЕ НЕ ЗАНИМАЈУ!
САСЛУШАЈ МЕ!

МОГАО БИ ОН ДА ДОЂЕ И ОВДЕ, АЛИ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕТЕ СЕ ОСЕЋАТИ ПРИЈАТНИЈЕ НА ЊЕГОВОМ ИМАЊУ!
?
ШЕФ

ПРВО СУ СЕ СПУШТАЛИ ЛИФТОМ А ОНДА СЕ ПЕЛИ УЗ ГВОЗДЕНЕ ЛЕСТВИЦЕ...
?
?

ПРОШЛИ СУ КРОЗ МНОГА ТАЈНА ВРАТА И НАЗАД...
ПРАЊЕ АУТОМОБИЛА
ПРАЊЕ АУТОМОБИЛА!
FALK and FREDERICKS 5-20

ЏЕДЕ, ДОБРО ДОШЛИ!
?!

ПРОЛАЗИЛИ СУ КРОЗ ТУНЕЛЕ КРАЈ ПРОВАЛИЈА...
FALK and FREDERICKS 5-21

ИЗВОЛИТЕ! БОЈИМ СЕ ДА ВАМ НЕЋУ ОД ПОМОЋИ! НЕ ЗНАМ НИШТА О ФИНАНСИЈАМА!
САМО НАС САСЛУШАЈ!

ЗАР ЦЕНЕ, БЕРЗА... НИСУ ЕКОНОМСКА СТВАР ?
ДА...
АЛИ, ПРОШЛОГ МЕСЕЦА КАДА СУ НАШИ ИНСПЕКТОРИ УШЛИ У ДРЖАВНИ ТРЕЗОР ПРОНАШЛИ СУ ОВО...

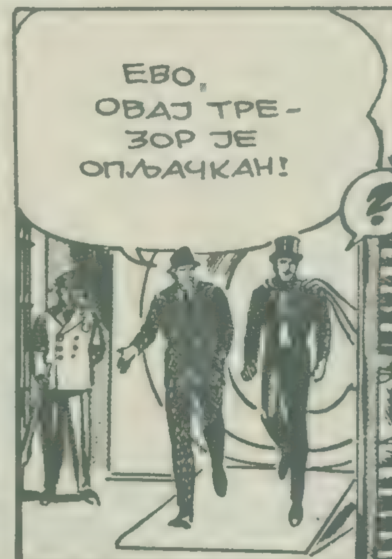

ВЕЛИКУ РУПУ НА ТРЕЗОРУ КРОЗ КОЈУ СУ НЕСТАЛЕ ЗЛАТНЕ ПОЛУГЕ!

РУПА ЈЕ ШИРОКА 20 САНТИМЕТАРА! КАКО СУ ЛОПОВИ ПРОДРЛИ УНУТРА?
ЗАТО СКОТЛАНД ЈАРД И ТРАЖИ ПОМОЋ ОД ВАС!

ЗЛАТО ЈЕ НЕСТАЛО ИЗ ЈОШ НЕКОЛИКО ТРЕЗОРА!
У ПИТАЊУ ЈЕ, ЗНАЧИ, ЗЛОЧИН!

ХОЈО, РЕЦИ ЛОТАРУ ДА САМ МОРАО ДА ОДЕМ!

ПОСТОЈИ ЛИ НЕКИ ТРАГ?
НЕ!

ЕВО, ОВАЈ ТРЕЗОР ЈЕ ОПЉАЧКАН!
?

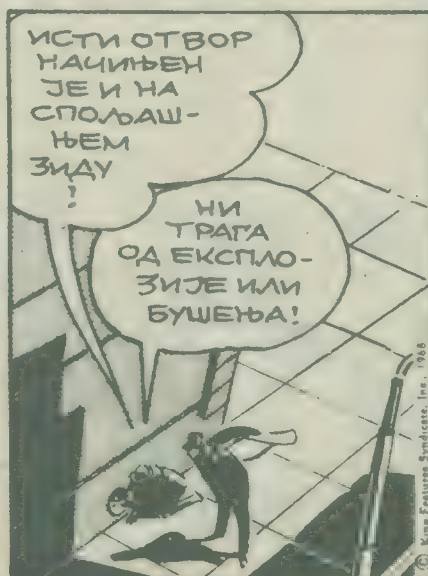

СТО ЗЛАТНИХ ПОЛУГА НЕСТАЛО ЈЕ СА ОВЕ ПОЛИЦЕ!

РУПА ЈЕ НАЧИЊЕНА У ЧЕЛИКУ ДЕБЉИНЕ МЕТАР И ПО!
КАКВА ЛИ ЈЕ ТО БУШИЛИЦА!

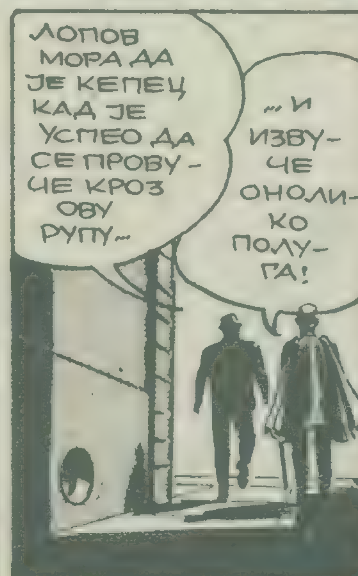

И КАКО ЈЕ ЗЛАТО ИЗВУЧЕНО ОДАТЛЕ?
ЈЕСТЕ ЛИ СИГУРНИ ДА ЈЕ ПРОШЛО КРОЗ ОВУ РУПУ?

ОВУ ПОЛУГУ СМО НАШЛИ КРАЈ ОТВОРА... КАО ДА ЈЕ ПАЛА И ПОЛОМИЛА СЕ!
НЕМОГУЋЕ!

МАНДРАЧЕ, ЧИМЕ ЈЕ МОГЛА ДА СЕ НАПРАВИ ОВА РУПА?
КАД НАЂЕМО ОДГОВОР НА ТО, ИМАЋЕМО И ЛОПОВА!

ИСТИ ОТВОР НАЧИЊЕН ЈЕ И НА СПОЉАШЊЕМ ЗИДУ!
НИ ТРАГА ОД ЕКСПЛОЗИЈЕ ИЛИ БУШЕЊА!
© King Features Syndicate, Inc., 1968

СВЕ ЈЕ ЧИСТО!
КАО КАД ТОПЛИМ НОЖЕМ ПРОЂЕТЕ КРОЗ МАСЛАЦ!

ЛОПОВ МОРА ДА ЈЕ КЕПЕЦ КАД ЈЕ УСПЕО ДА СЕ ПРОВУЧЕ КРОЗ ОВУ РУПУ...
...И ИЗВУЧЕ ОНОЛИКО ПОЛУГА!

ЈОШ ЈЕДНА КРАЂА? ГДЕ? КАКО? НЕ ?!
ШТА СЕ ДОГОДИЛО, ЏЕДЕ ?
?

„ОПЉАЧКАН ЈОШ ЈЕДАН ТРЕЗОР НА ИСТИ НАЧИН!"
FALK and FREDERICKS 5-29

„ПРОКОПАЛИ СУ ПРОЛАЗ ИСПОД ЗЕМЉЕ..."

...КОЈИ ИЗЛАЗИ НА ВРХ НЕКОГ БРДА !
ТО МОРАМ ДА ВИДИМ !

ОВА С ПРАВА ИСПУШТА ДИМ ПОД ВЕЛИКИМ ПРИТИСКОМ!
ИДЕМО ОДМАХ ДО ОНОГ БРДА !

ДИМ ИЗЛАЗИ ОВДЕ !
НЕМОГУЋЕ!
FALK and FREDERICKS 5-30

ЧИМЕ ЈЕ МОГАО ДА СЕ ПРОБИЈЕ ТАЈ ПРОЛАЗ...
...И ИЗВУЧЕ ЗЛАТО КРОЗ ЊЕГА ?

ПА, МАНДРАЧЕ?
НЕ ЗНАМ... МОРАЋЕМО ДА УХВАТИМО ЛОПОВА НА ДЕЛУ!
КАКО?

КАКО ДА УХВАТИМО ЛОПОВА НА ДЕЛУ ?
НЕКА ПОЛИЦАЈЦИ СТРАЖАРЕ ДАЊУ И НОЋУ ИСПРЕД СВИХ ТРЕЗОРА !

ТЕ НОЋИ...

У ЈЕДНОМ ТРЕЗОРУ...
ЗЗЗ... ЗЗЗ...

ШТА?
ЗЛАТО ЈЕ НЕСТАЛО!

ЗАСПАЛИ СТЕ !
ЛОПОВИ СУ ВАМ ИСПРЕД НОСА ИЗНЕЛИ ЗЛАТНЕ ПОЛУГЕ !
ИЗГЛЕДА...

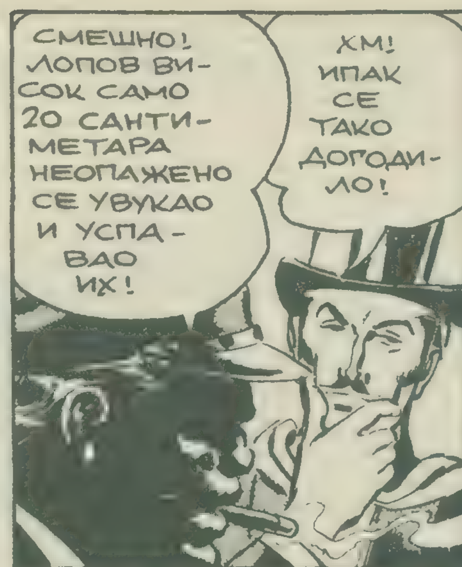

НА СВИМ СТРАЖАРСКИМ МЕСТИМА ПОЛИЦАЈЦИ СУ БИЛИ БУДНИ И БАШ СТЕ ВИ ЗАСПАЛИ!
FALK and FREDERICKS 6-1

НИЈЕ ЛИ ТО ЧУДНО ?
НЕ РАЗУМЕМ, МАНДРАЧЕ ?

ЛОПОВИ СУ ИХ УСПАВАЛИ!
!?

НЕ ЗНАМ КАКО САМ ЗАСПАО!
НИ ЈА!
ЛОПОВ, МА КО ОН БИО, ПРОВУКАО СЕ КРОЗ ОВУ РУПУ И УСПАВАО ИХ!

ПРЕ НЕГО ШТО СТЕ ЗАСПАЛИ ДА ЛИ СТЕ НЕШТО ВИДЕЛИ ИЛИ ЧУЛИ?
НИШТА!
НЕ!

СМЕШНО! ЛОПОВ ВИСОК САМО 20 САНТИМЕТАРА НЕОПАЖЕНО СЕ УВУКАО И УСПАВАО ИХ!
ХМ! ИПАК СЕ ТАКО ДОГОДИЛО!

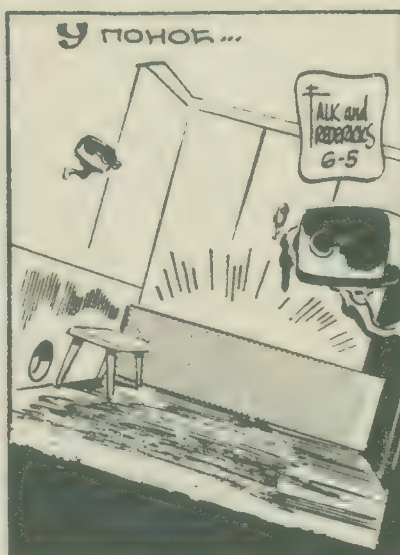

ДОК СТЕ ВИ ОВДЕ ПРИЧАЛИ, ЈОШ ЈЕДАН ТРЕЗОР ЈЕ ОПЉАЧКАН!
ШТА?

СТРАЖАРИ СУ ЗАСПАЛИ И НИСУ НИ ВИДЕЛИ НИ ЧУЛИ НИШТА!
King Features Syndicate, Inc. 1968. World rights reserved

ОВО ЋЕ МЕ ДОВЕСТИ ДО ЛУДИЛА!
ПРЕДЛАЖЕМ ДА СЕ У СВИМ ТРЕЗОРИМА ПОСТАВЕ КАМЕРЕ!

ГОРИМ ОД ЖЕЉЕ ДА ВИДИМ КАКО ИЗГЛЕДА ТАЈ ЛОПОВ!

ЈОШ ИСТОГ ДАНА У СВИМ ТРЕЗОРИМА...

У ПОНОЋ...
FALK and FREDERICKS 6-5

ОПЕТ КРАЂА! ЈЕСУ ЛИ КАМЕРЕ СНИМИЛЕ ЛОПОВА?
НАДАМ СЕ! ИДЕМО ТАМО!

ХЕЈ! СОЧИВО СЕ ИСТОПИЛО!
?!
САМО ДА ФИЛМ НИЈЕ УНИШТЕН!

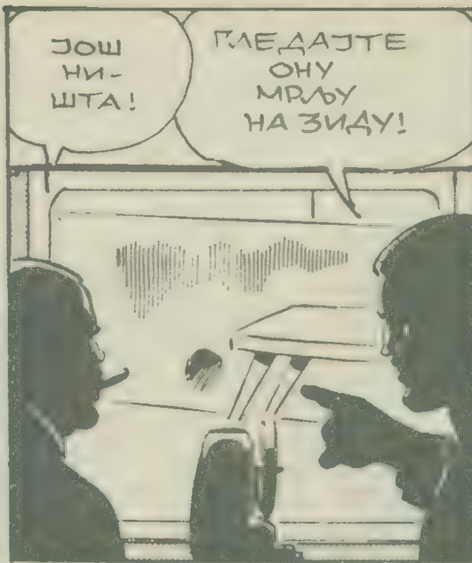

ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ У РЕДУ!
ПАЖЉИВО РУКУЈТЕ! ТАЈ ФИЛМ ВРЕДИ МИЛИОНЕ!

ШТО НЕ ИЗЛАЗЕ ВЕЋ ЈЕДНОМ!
ФИЛМ ТРЕБА ДА СЕ ОСУШИ!
FALK and FREDERICKS 6-6

ДОБАР ЈЕ ФИЛМ!
ЈЕСТЕ ЛИ ГА ВИДЕЛИ?
НЕ ЦЕО!

ГЛЕДАЈТЕ ПАЖЉИВО! ЈОШ СЕ НИШТА НИЈЕ ДОГОДИЛО...
САД ЋЕ...

КАМЕРЕ СУ СНИМИЛЕ СВАКИ КУТАК...

ЈОШ НИ-ШТА!
ГЛЕДАЈТЕ ОНУ МРЉУ НА ЗИДУ!

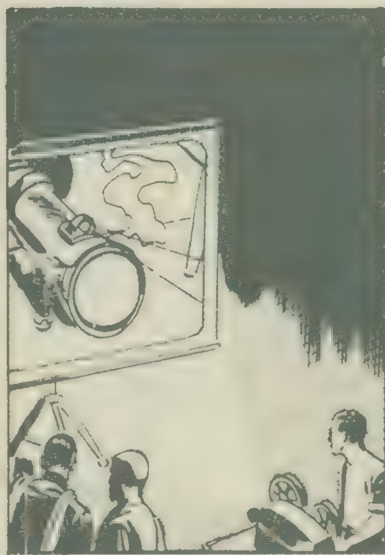

МРЉА СЕ ПРЕТВО-РИЛА У РУПУ!
КА-КО?

НЕ-МОГУ-ЋЕ!
НЕШТО СЕ ПОМА-ЉА!

ЗИД КАО ДА ЈЕ ОД ТЕС-ТА А НЕ ОД ЧЕ-ЛИКА!
ДИМ ИЗЛАЗИ ИЗ РУПЕ!

ИЛИ ЈЕ НЕКИ ГАС!
ЈОШ НЕШТО ИЗЛАЗИ!

ШТА ЈЕ ТО?
НЕКА НЕОБИЧНА НАПРАВА!
ЈЕ ЛИ ТО ЛОПОВ?
FALK and FREDERICKS 6-8
ЧЕ-КАЈ-ТЕ...

У ЖИВО-ТУ НИСАМ ВИДЕО ОВА-КО НЕ-ШТО!
ДА ЛИ ЈЕ ТАЈ ГАС УСПАВАО СТРА-ЖАРЕ?
КАКО ДА НИСУ ВИДЕЛИ ОВУ СПРАВУ ПРЕ НЕГО ШТО СУ ЗАС-ПАЛИ!

ХЕЈ! ЈОШ НЕШТО СЕ ПОМАЉА!
НИКАД НИСАМ ВИДЕО ОВАКО НЕШТО!
ОПЕТ НЕКА НЕО-БИЧНА НА-ПРАВА!

СВИ СУ НАПЕТО ПОСМАТРАЛИ...
КАО МАЛИ КРОКОДИ-ЛИ!
КРЕЋУ ПРЕМА ЗЛАТНИМ ПОЛУГАМА!

КРОКОДИЛ ОД МЕТАЛА ДОХВА-ТИО ЈЕ ПОЛУГУ...
FALK and FREDERICKS 6-11

НОСИ ЈЕ ПРЕМА ОТВО-РУ!
НЕ ВЕРО-ВАТНО!

КРОКОДИЛ ОД МЕТАЛА КРЕТАО СЕ ВЕОМА БРЗО...

ОВА СТВАРЧИЦА ГЛЕДА У НАС!
МИСЛИШ У КАМЕРУ!

ЕВО ОПЕТ ОНЕ БУШИЛИЦЕ!
БАЦА ПЛАМЕН!

ТО ЈЕ СВЕ!
ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
МИСЛИМ ДА ЗНАМ!

ВИДЕЛИ СТЕ ЛОПОВЕ!
КАКВЕ ЛОПОВЕ?
НЕ РАЗУМЕМ!

ПРВО СЕ ПОЈАВИЛА ОНА „БУШИЛИЦА“!

...ОНДА „КРОКОДИЛИ“...

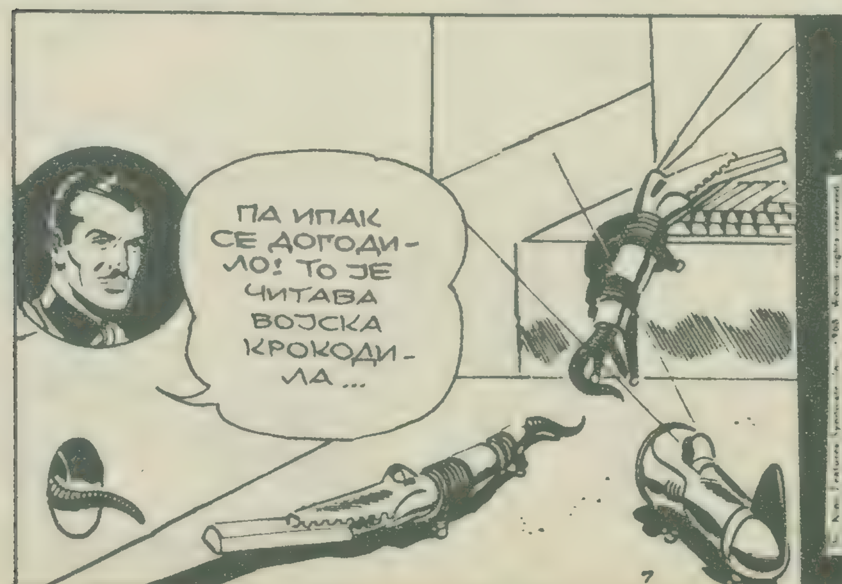

...НАПРАВЕ КАКВЕ НИКАДА НИСМО ВИДЕЛИ!
!
!

ЗАШТО СЕ ФИЛМ ОДЈЕДНОМ ПРЕКИНУО?
ТИ „КРОКОДИЛИ“ ИМАЈУ ОЧИ...

УГЛЕДАЛИ СУ КАМЕРУ...

...И УНИШТИЛИ ЈЕ!

СВЕ ЈЕ ТО ТАКО НЕВЕРОВАТНО!

ПА ИПАК СЕ ДОГОДИЛО! ТО ЈЕ ЧИТАВА ВОЈСКА КРОКОДИЛА...

...КОЈИ НЕ САМО ДА КРАДУ ВЕЋ И НАПАДАЈУ!

АЛИ, КО УПРАВЉА ЊИМА?

ЕТО, ВИДЕЛИ СМО ЛОПОВЕ!
ОВЕ МАШИНЕ СУ ЗА ТЕБЕ ЛОПОВИ?
КО ИХ ЈЕ НАПРАВИО?

ЈА САМ ПРВО ВЕРОВАО ДА СУ У ПИТАЊУ МАШИНЕ!
АЛИ, ШТА АКО НИСУ?

МОЖДА СУ ЖИВА БИЋА!
!?

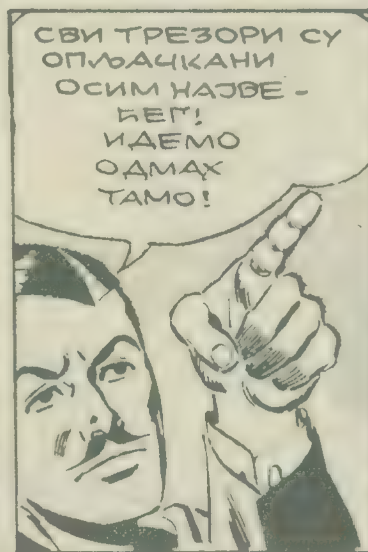

ГЛУПОСТИ! ЗАР НЕ ВИДИШ ДА ЈЕ ТО ГВОЖЂУРИЈА!
НЕ ЗНАМ! НИСАМ БАШ СИГУРАН У ТО!
КОЈЕ ЖИВО БИЋЕ МОЖЕ ДА ПРОБИЈЕ ЧЕЛИЧНИ ЗИД?
?

И НА КОМ ДЕЛУ НАШЕ ПЛАНЕТЕ ЖИВЕ ОВАКВА БИЋА!
ЈА НИСАМ РЕКАО ДА СУ ТА СТВОРЕЊА...
6-18

...СА ЗЕМЉЕ!
??!!

МИСЛИШ ДА ДОЛАЗЕ С НЕКЕ ДРУГЕ ПЛАНЕТЕ?
ТО СУ САМО МОЈЕ ПРЕТПОСТАВКЕ!

ШТА ПРЕДЛАЖЕШ ДА РАДИМО?
ДА ИХ ПОХВАТАМО!

СВИ ТРЕЗОРИ СУ ОПЉАЧКАНИ ОСИМ НАЈВЕЋЕГ! ИДЕМО ОДМАХ ТАМО!

ГЕНЕРАЛ ЋЕ МИСЛИТИ ДА СМО ЛУДИ!
НЕЋЕ КАД ВИДИ ОВЕ ФОТОГРАФИЈЕ!
ФОРТ НОКС

НЕКО ОВО КОРИСТИ ДА БИ КРАО! НЕВЕРОВАТНО КАКО РАДЕ!
ТО БИХ И ЈА ВОЛЕО ДА ЗНАМ!

ОДАКЛЕ ВАМ ИДЕЈА ДА ЋЕ НАС НАПАСТИ ИЗ СВЕМИРА?
ТО СУ САМО МОЈЕ ПРЕТПОСТАВКЕ!
6-20

ДА ЛИ СВИ СТРАЖАРИ ИМАЈУ МАСКЕ?
ОНЕ ИМ НЕ БИ МНОГО ПОМОГЛЕ!

СВУДА СУ ПОСТАВЉЕНЕ КАМЕРЕ...
НА ЕКРАНИМА ЋЕМО ВИДЕТИ КО СУ ПОСЕТИОЦИ!

ФОРТ НОКС, ЈЕДНО ОД НАЈЧУВАНИЈИХ МЕСТА НА ЗЕМЉИ...
FALK and REDBROOKS 6-21

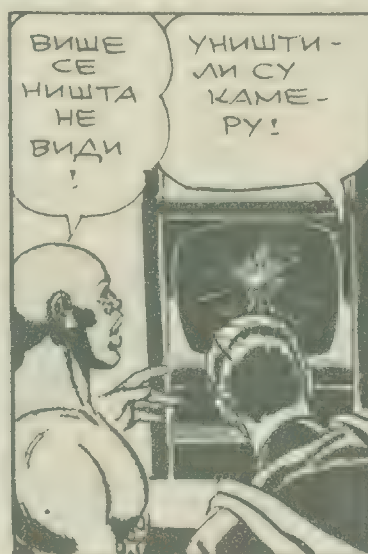

ПРОШЛО ЈЕ НЕКОЛИКО НОЋИ...

ЈОШ НИШТА, ГЕНЕРАЛЕ!
ЈА ОДОХ НА СПАВАЊЕ!

КАСНИЈЕ...
ХЕЈ!
ЗЗЗЗЗ...

ЛОТАР ЈЕ ЈЕДИНИ БИО БУДАН ТЕ НОЋИ...
МАНДРАЧЕ!
!

ОВО ЈЕ ОНАЈ ШТО БАЦА ПЛАМЕН!
!

ВИШЕ СЕ НИШТА НЕ ВИДИ!
УНИШТИЛИ СУ КАМЕРУ!
6-22

СВИ У ОДЕЉАК СЕДАМ!
!

У ФОРТ НОКСУ ЈЕ НАСТАЛА УЗБУНА...
ЛОПОВИ У ОДЕЉКУ!

НЕ МОГУ ДА ОТВОРИМ ВРАТА!
ЗАГЛАВЉЕНА СУ!
РАЗВАЛИТЕ ИХ НЕКАКО!

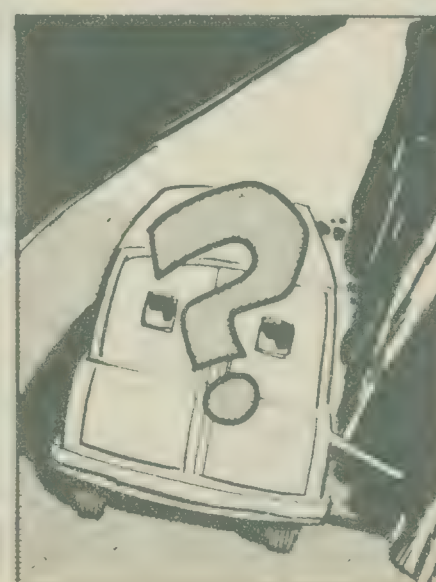

БИЋЕ ИМ ПОТРЕБАН ЈЕДАН ЧАС ДА ИХ РАЗВАЛЕ! ИДЕМО НАПОЉЕ!
?
FALK and REDBROOKS 6-24

СА ОВИМ ДОГЛЕДОМ МОГУ ДА ВИДИМ И У МРАКУ! ХЕЈ!
ШТА СИ ВИДЕО?

ПОГЛЕДАЈ ОНАЈ КОМБИ!

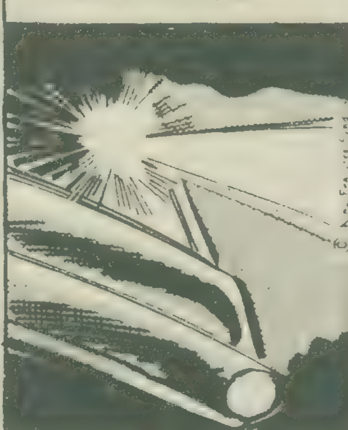

ИДЕМ ЗА ЊИМ!

ЛОПОВИ СУ СИГУРНО У ЊЕМУ!

МАНДРАК СЕ ПРИБ-ЛИЖАВАО КОМБИЈУ СА ЈУЖНЕ СТРАНЕ...

...А ЛОТАР СА СЕВЕРНЕ.
БИЋЕ БОЉЕ ДА СТАНЕМ ОВДЕ!

ИЗНЕНАДА, ЛОТАРА ЈЕ ОБАСЈАЛА НЕКА СВЕТЛОСТ...

!

ЛОТАР ЈЕ ОБОРЕН!

ОНА СТВОРЕЊА СУ ИЗДУБИЛА ПРОЛАЗ КРОЗ СТЕНУ ДО ТРЕЗОРА И САД СЕ ВРАЋАЈУ У КОМБИ!

FALK and FREDERICKS
6-27

!

КОМБИ ЈЕ ПОЈУРИО...
ОВА РУПА ЈЕ ИСТА КАО НА ТРЕЗО-РИМА!

FALK and FREDERICKS
6-28

ДРЖИ СЕ!
НЕЋЕМО МО-ЋИ ДУГО ОВАКО!

ЛОПО-ВИ СУ УНУТ-РА, СИГУРАН САМ!
КО ВОЗИ?

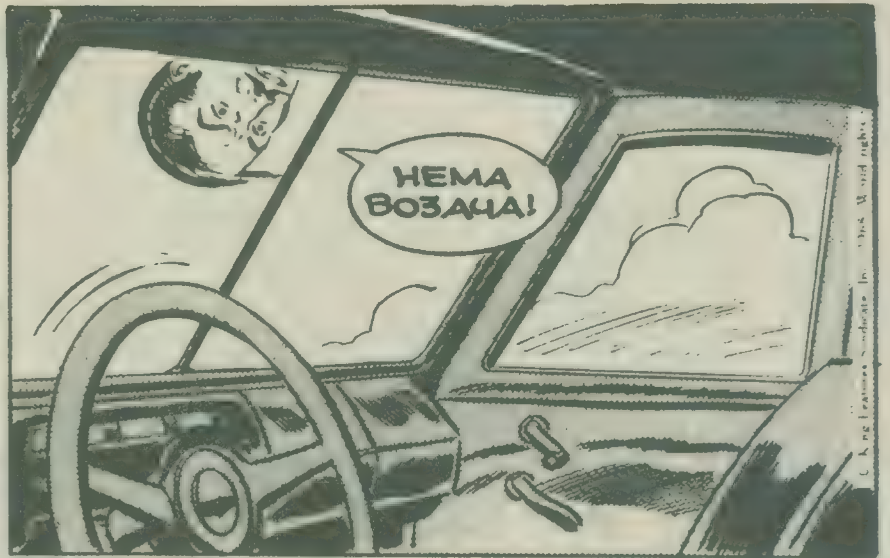

ИДЕМ ДА ВИДИМ!

FALK and FREDERICKS
6-29

?!
МАНДРАК ЈЕ ЗАНЕМЕО...

ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ ДА ЋЕ ТАЈАНСТВЕНИ ЛОПОВИ БИТИ ОТКРИВЕНИ ЈОШ ОВЕ НОЋИ...

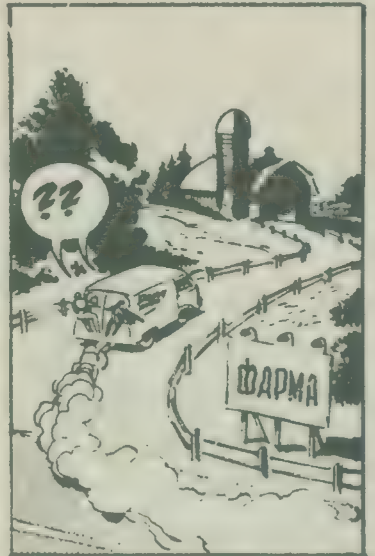

Али...
FALK and FREDERICKS 7-1

НЕМА ВОЗАЧА!

МАНДРАК НИЈЕ МОГАО ДА ВЕРУЈЕ...
НЕМОГУЋЕ!

СЛУЧАЈ ПОСТАЈЕ СВЕ ЗАМРШЕНИЈИ!
FALK and FREDERICKS 7-2

НЕМА НИКОГ ЗА ВОЛАНОМ!
?

??
ФАРМА

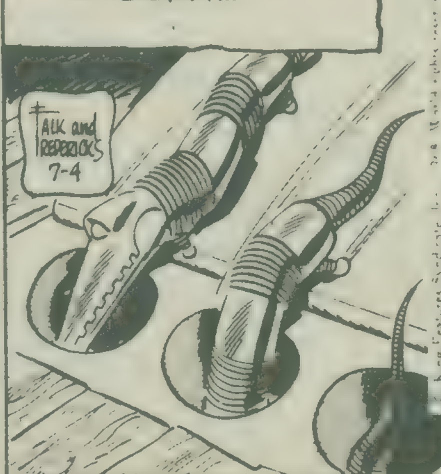

КАМИОНЕТ СЕ КРЕТАО ПОМОЋУ ДАЉИНСКОГ УПРАВЉАЧА...

ВРАТА СЕ НЕЧУЈНО ЗАТВОРИШЕ...
!
!

ГЛЕДАЈ!
?

ОНА СТВОРЕЊА ...
FALK and FREDERICKS 7-3

...ШТО СМО ИХ ВИДЕЛИ НА ФИЛМУ!
КО СУ ОНИ?

НА ПОДУ СУ СЕ НАЛАЗИЛИ ОТВОРИ...
FALK and FREDERICKS 7-4

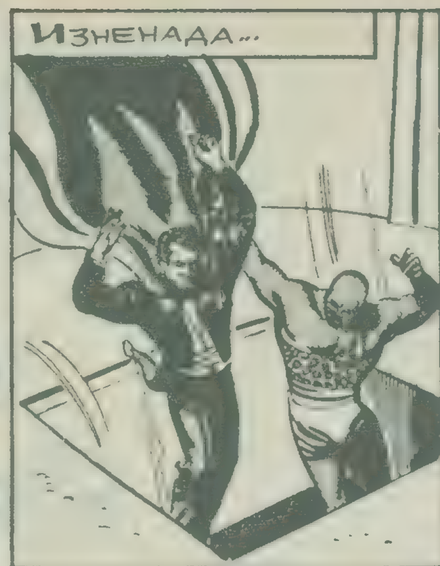

МОРАМО БИТИ ОБАЗРИВИ! ИМАЈУ МОЋНО ОРУЖЈЕ!
ШТА ЋЕМО САД?

ДА! ШТА ЋЕТЕ САД?
!!

КРЕНИТЕ ДЕСНО И НЕОКРЕЋИТЕ СЕ!
?!

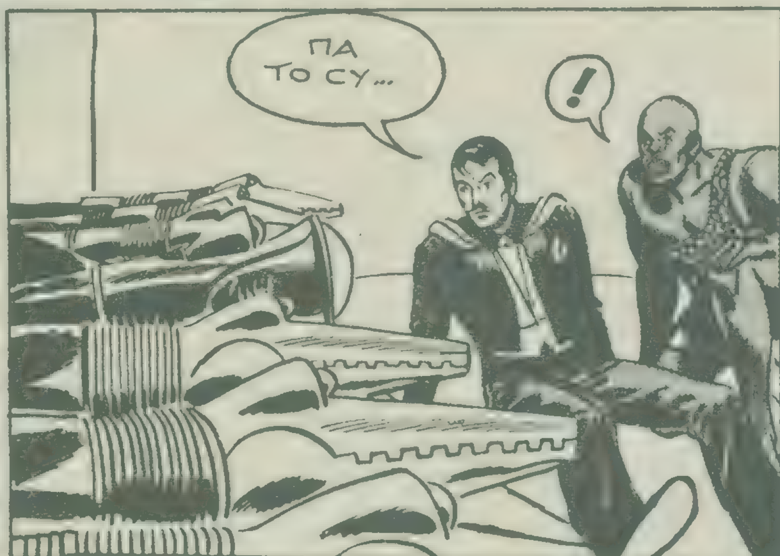

А САД ПРАВО!
?

РЕКАО САМ ДА СЕ НЕ ОКРЕЋЕТЕ!
!

ИЗНЕНАДА...

ГДЕ СМО?
У НЕКОМ ПОДРУМУ?
ДУМ

НЕКО НАС ПОСМАТРА!
?

ПА ТО СУ...
!

КАКО ЋЕМО СЕ ИЗВУЋИ?
НЕ ГУБИ ГЛАВУ, ЛОТАРЕ!

МАНДРАЧЕ, ТЕ МАШИНЕ...
ЖИВЕ СУ! КАО ШТО СИ И РЕКАО!

ДА УХВАТИМ ЈЕДНОГ?
НЕ! ДА ВИДИМО КУДА ЋЕ!

НОСИ ЗЛАТНУ ПОЛУГУ!

НЕ СКИДАЈУ ПОГЛЕД С НАС!
БОЈИМ СЕ САМО ОВОГ ШТО БАЦА ПЛАМЕН!

СТОТИНЕ ЗЛАТНИХ ПОЛУГА!
КОМЕ СУ ОНЕ ПОТРЕБНЕ?

!?

ВРАЋА СЕ! ШТА ДА РАДИМО?
НЕ ЗНАМ... ХЕЈ!

FALK and FREDERICKS 7-10
СВИ СУ КРЕНУЛИ НА НАС!
!

МАНДРАК И ЛОТАР НАШЛИ СУ СЕ ПРИТЕШЊЕНИ УЗА ЗИД...

УХ! КАКО СУ ХЛАДНИ!
КАО ЗМИЈЕ!

НЕ, КАО МЕТАЛ, АЛИ ИПАК СУ ЖИВА БИЋА!
ДА МИ ЈЕ ЗНАТИ ОДАКЛЕ ДОЛАЗЕ!
FALK and FREDERICKS 7-11

ШТА ЛИ ЋЕ НАМ УРАДИТИ?
ПРЕТВОРИЋЕ НАС У ПРАХ!

ДА ПОКУШАМО ДА СЕ ОДБРАНИМО...
FALK and FREDERICKS 7-12

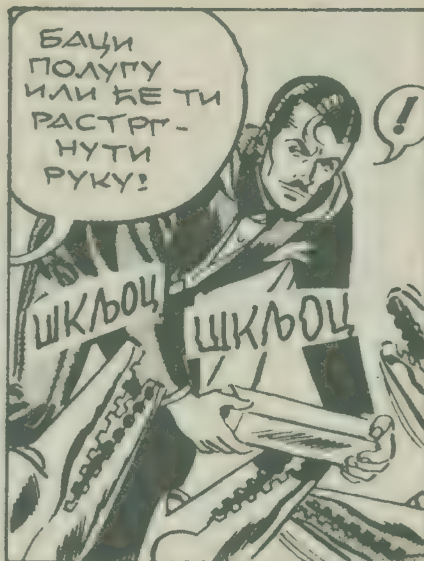

НАТРАГ! ХЕЈ, ШТА ОНИ ХОЋЕ?
КАО ДА ЖЕЛЕ ДА ТИ УЗМУ ПОЛУГУ!
ШКЉОЦ
ШКЉОЦ

НАТРАГ!
?
ШКЉОЦ
ШКЉОЦ
ШКЉОЦ

ЧУДНО! САД МИРУЈУ И ПОСМАТРАЈУ МЕ!
?
?

ЗБУНИЛИ СТЕ ИХ! МИСЛЕ ДА ЖЕЛИТЕ ДА ИХ НАХРАНИТЕ!
!?
!?

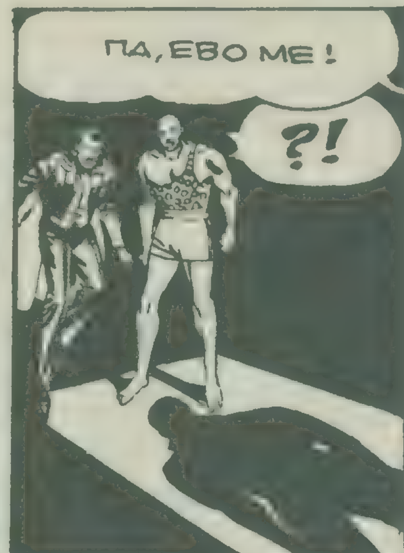

ОНИ САД ЧЕКАЈУ СВОЈУ ПОРЦИЈУ ЗЛАТА!
КО ТО ГОВОРИ?
?

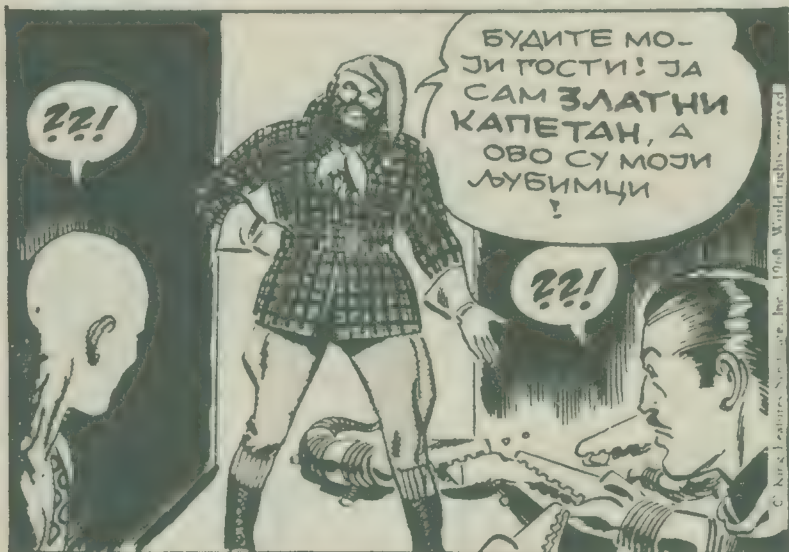

БАЦИ ПОЛУГУ ИЛИ ЋЕ ТИ РАСТРГНУТИ РУКУ!
!
ШКЉОЦ
ШКЉОЦ

КАО ПСИ КАД СЕ БАЦЕ НА КОСТ!
МОЈИ ЉУБИМЦИ СУ ГЛАДНИ!
ОВО ЉУБИМЦИ?

КАКО СТЕ КАЗАЛИ ДА СЕ ПОНАШАЈУ?
КАО ПСИ!
НЕМОГУЋЕ! ХРАНЕ СЕ ЗЛАТОМ!
ШКЉОЦ — ШКЉОЦ
ШКЉОЦ — ШКЉОЦ

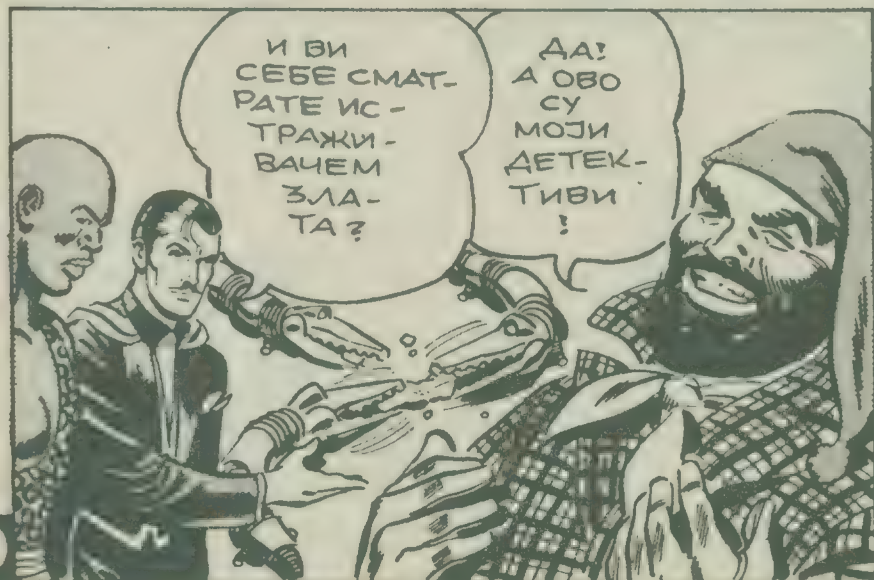

КО СТЕ ВИ И ОДАКЛЕ ДОЛАЗИТЕ?
БАШ ЖЕЛИТЕ ДА МЕ ВИДИТЕ?

ПА, ЕВО МЕ!
?!

??!
БУДИТЕ МОЈИ ГОСТИ! ЈА САМ **ЗЛАТНИ КАПЕТАН**, А ОВО СУ МОЈИ ЉУБИМЦИ!
??!

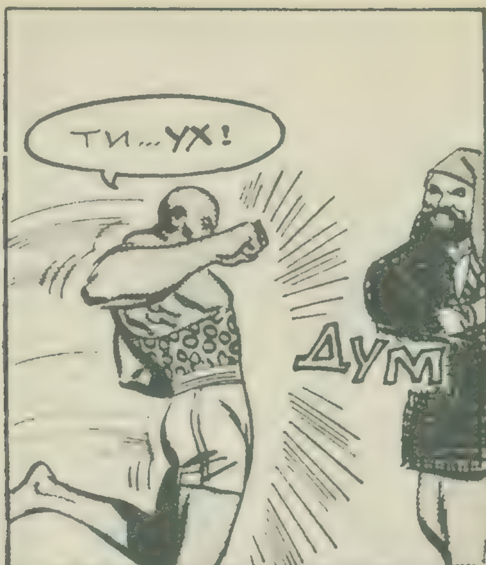

ПРИЈАТЕЉСКИ РАСПОЛОЖЕНИ САМО КАД НИСУ ГЛАДНИ!

НИЈЕ ТРЕБАЛО САД ДА ИМ ДАТЕ ДА ЈЕДУ! ЈОШ НИЈЕ ВРЕМЕ РУЧКУ!
?!
FALK and FREDERICKS 7-17

И ВИ СЕБЕ СМАТРАТЕ ИСТРАЖИВАЧЕМ ЗЛАТА?
ДА! А ОВО СУ МОЈИ ДЕТЕКТИВИ!

АЛИ, ТО ЗЛАТО ЈЕ УКРАДЕНО!

СТАНИ, ЛОТАРЕ!
ЛОПУЖО!

ТИ...УХ!
ДУМ

КАО ДА САМ УДАРИО У ЗИД!
СИГУРНО ЈЕ ЕНЕРГЕТСКО ПОЉЕ!

У ПРАВУ СТЕ! ТО ПОЉЕ СТВАРА ОВАЈ МОЈ ЉУБИМАЦ ШТО БАЦА ПЛАМЕН!
ВАС МОЖЕ ДА ПРЕТВОРИ У ПЕПЕО ЗА НЕКОЛИКО СЕКУНДИ!
!

КАПЕТАНЕ, ВИ НИСТЕ НИКАКАВ ИСТРАЖИВАЧ ЗЛАТА! ЈЕСАМ ЛИ У ПРАВУ?
НИСТЕ!
FALK and FREDERICKS 7-20

ЈА ЈЕСАМ ИСТРАЖИВАЧ!

МАНДРАК ЈЕ ПОКУШАО ДА ОТКРИЈЕ ИСТИНУ ХИПНОЗОМ...
ОВО НИЈЕ ВАШЕ ПРАВО ЛИЦЕ!
?

НИСТЕ ВИ НИКАКАВ КАПЕТАН!
?
?

СКИНИТЕ ТУ МАСКУ С ЛИЦА!

КАПЕТАН СЕ СТРЕСАО...
УМАЛО МЕ НИСТЕ СВЛАДАЛИ!
FALK and FREDERICKS 7-22

ДА ЛИ СВИ ПОСЕДУЈУ ТЕ МОЋИ ОВДЕ?
МИСЛИТЕ НА ОВОЈ ПЛАНЕТИ?

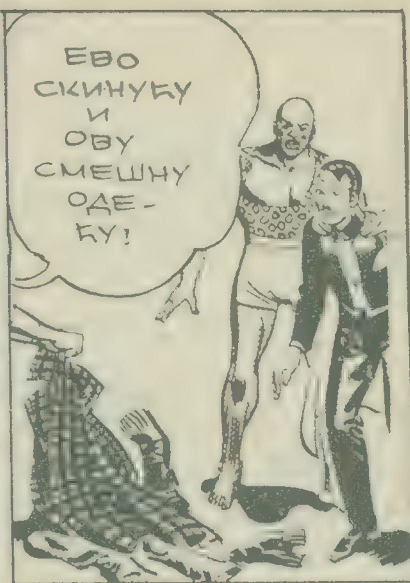
НЕ МОЖЕТЕ ДА САВЛАДАТЕ ЕНЕРГЕТСКО ПОЉЕ КОЈЕ СЕ НАЛАЗИ ОКО МЕНЕ!
НЕМОЈТЕ НИ ДА ПОКУШАВАТЕ ИЛИ ЋУ ПОЗВАТИ СВОЈЕ ЉУБИМЦЕ!

ВИДЕЛИ СТЕ ШТА СВЕ ОНИ МОГУ!
КО СТЕ ВИ?

ПОКУШАО САМ ДА СЕ ОБУЧЕМ КАО ВИ! ИЗГЛЕДА ДА ТО НИСАМ НАЈБОЉЕ УРАДИО?
FALK and FREDERICKS 7-23

ИМАМ ЗАИСТА МАСКУ НА ЛИЦУ! СКИНУЋУ ЈЕ ЈЕР МИ МНОГО СМЕТА!
!!

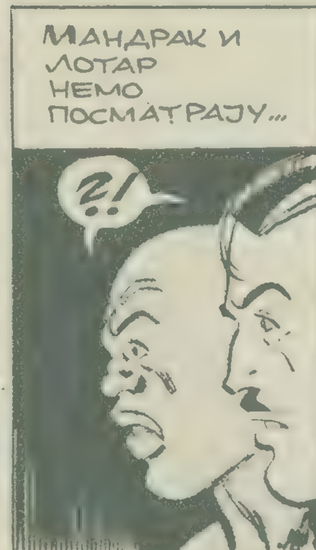

НИСАМ ВЕРОВАО ДА СТЕ ВИ НА ЗЕМЉИ ТАКО ИНТЕЛИГЕНТ-НИ!
!

ЕВО СКИНУЋУ И ОВУ СМЕШНУ ОДЕ-ЋУ!

ТАЈАНСТВЕНА ОСОБА ЈЕ СИЈАЛА, КАО ДА ЈЕ ОД ЗЛАТА...
УХ! КАКВО ОЛАКША-ЊЕ!
?!

ОВО ЈЕ МОЈЕ ПРАВО ЛИЦЕ! ЛЕПИ МОЈИ, ДО-ЂИТЕ!
!?
FALK and DAVIS 9-25

ЈЕСТЕ ЛИ ДОБРО ЈЕЛИ?
РРР... РРР...

МАНДРАК И ЛОТАР НЕМО ПОСМАТРАЈУ...
?!

ВИДИМ ДА СТЕ ЗА-ПАЊЕНИ!
ДА САМ НА ВА-ШЕМ МЕС-ТУ И ЈА БИХ БИО!

ЈА САМ ИСТРА-ЖИВАЧ ЗЛАТА! НИСАМ ВАС СЛАГАО!
РРР... РРР...

ОВДЕ КОД ВАС САМ ГА МАЛО НАШАО!
!

СИГУРНО ДОЛАЗИШ С ДРУГЕ ПЛАНЕ-ТЕ?
СВАКАКО! НИСАМ ВИДЕО НИКОГ КО ЛИЧИ НА МЕНЕ!

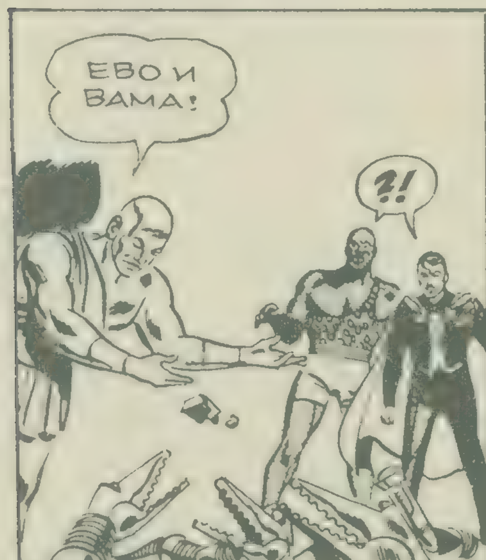

ДОШАО СИ НА НАШУ ПЛАНЕ-ТУ ДА БИ КРАО ЗЛАТО! ЗАШТО?

ДА БИХ ГА ЈЕО!
!!

ЈЕДЕШ ЗЛАТО ?
ДА!

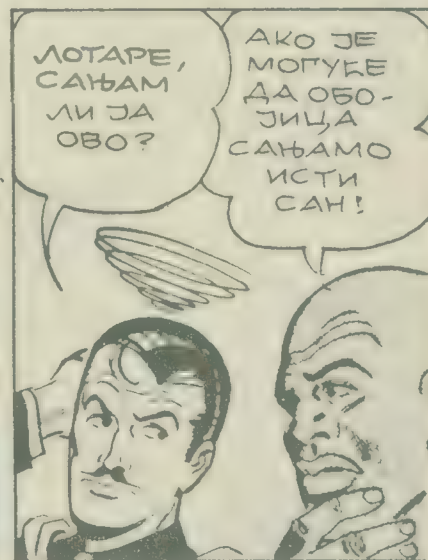

ТО ТИ ЈЕ ХРАНА?
НЕ! ЈЕДЕМ ГА С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ!

ДОПАДА ТИ СЕ?
НЕ! ТО ЈЕ ВИШЕ КАО ЛЕК!
??!

ЕВО И ВАМА!
?!

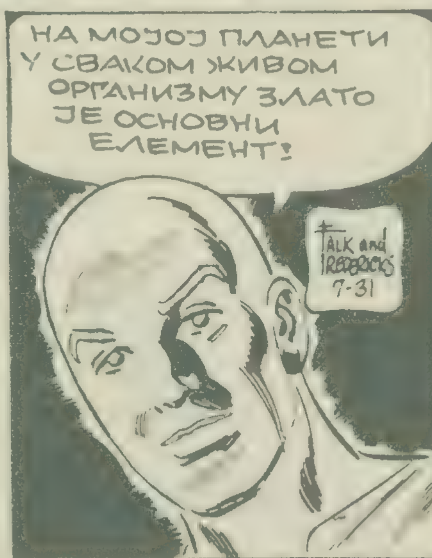

КАКО СУ ЗАДОВОЉНИ?
!

КОД ВАС СМО НАШЛИ ПРЕЧИШЋЕНО ЗЛАТО!

ЛОТАРЕ, САЊАМ ЛИ ЈА ОВО?
АКО ЈЕ МОГУЋЕ ДА ОБОЈИЦА САЊАМО ИСТИ САН!

ЈЕДЕТЕ ЗЛАТО КАО ЛЕК!
ДА... ЗБОГ ВИТАМИНА...

ВАШ ОРГАНИЗАМ САСТОЈИ СЕ ОД ГВОЖЂА, УГЉЕНИКА, ФОСФОРА...

НА МОЈОЈ ПЛАНЕТИ У СВАКОМ ЖИВОМ ОРГАНИЗМУ ЗЛАТО ЈЕ ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТ!
FALK and FREDERICKS 7-31

ЗАТО СВИ МИ МОРАМО ДА ТРАГАМО ЗА ЊИМ!
КОЈА ЈЕ ТО ПЛАНЕТА?

ДАЛЕКО ОДАВДЕ, ГДЕ ВАШИ АСТРОНАУТИ ЈОШ НИСУ ДОСПЕЛИ!

FALK and FREDERICKS 8-1
КАКО СТЕ ДОСПЕЛИ ОВАМО?
СВЕМИРСКИМ БРОДОМ!

КАКО ЗНАШ НАШ ЈЕЗИК И ОБИЧАЈЕ?
ПРОВЕО САМ МНОГЕ ДАНЕ ЧИТАЈУЋИ ВАШЕ КЊИГЕ И СЛУШАЈУЋИ РАДИО!

ЗНАМ ДОКЛЕ СТЕ ДОСПЕЛИ У НАУЦИ...
ИНТЕЛИГЕНТАН СТЕ НАРОД... САМО, ТИ СИ ИПАК ЛОПОВ!

ТИ И ТВОЈИ „ДЕТЕКТИВИ" ОБИЧНИ СТЕ ЛОПОВИ!
УКРАЛИ СМО ВАМ ЗЛАТО ЧИЈУ СТЕ РУДУ ИСКОПАЛИ, А ОНДА ЈЕ ПРЕЧИСТИЛИ!

ВИ ИМАТЕ ИНСЕКТЕ КОЈЕ ЗОВЕТЕ ПЧЕЛАМА! ОНЕ ПРАВЕ МЕД, А ВИ ГА КРАДЕТЕ!

ПЧЕЛЕ СУ САМО ИНСЕКТИ!
ТО СТЕ И ВИ ЗА НАС!
!

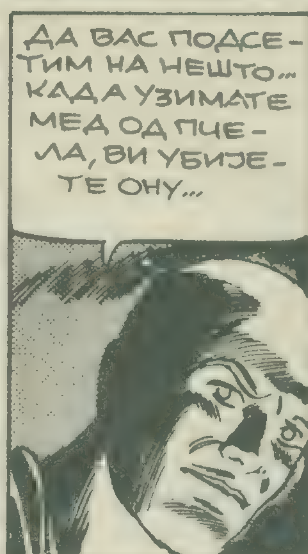

ВИ УЗИМАТЕ ЗЛАТО ОД НАС КАО ШТО МИ УЗИМАМО МЕД ОД ПЧЕЛА?
ДОБРО ПОРЕЂЕЊЕ!

СМЕЈЕШ СЕ? ТО ЈЕ ЗВУК КОЈИ ЈЕ МЕНИ ПОТПУНО СТРАН!
FALK and FREDERICKS 8-3

ВИ, ЗНАЧИ, СЕБЕ СМАТРАТЕ ВИШИМ БИЋИМА!
МИ ТО И ЈЕСМО!

ИМАМО, ЗА ВАШЕ ПОЈМОВЕ, НЕВЕРОВАТНЕ МОЋИ! МОЈИ ПРИЈАТЕЉИ МОГУ ДА ВАС УНИШТЕ ДА ОД ВАС НЕ ОСТАНЕ НИ ТРАГА!
!!

ЗА ТЕБЕ, ОВО ШТО СИ УЧИНИО НИЈЕ КРАЂА?
ТАКО ЈЕ!

ДА ВАС ПОДСЕТИМ НА НЕШТО... КАДА УЗИМАТЕ МЕД ОД ПЧЕЛА, ВИ УБИЈЕТЕ ОНУ...

... КОЈА ПОКУШАВА ДА ВАС СПРЕЧИ У ТОМЕ!
FALK and FREDERICKS 8-5

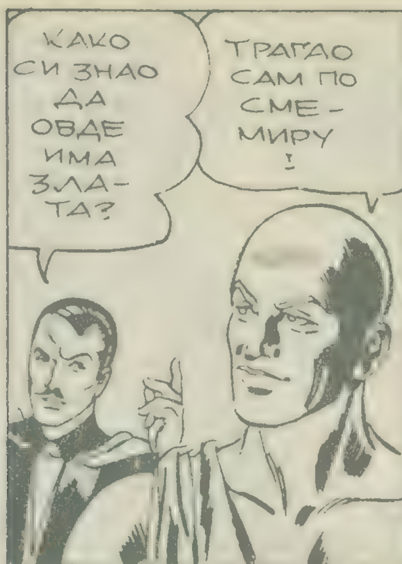

МОРАМО НЕШТО ДА УЧИНИМО! ХОЋЕ ДА НАС УБИЈЕ!
!

ПА, ДА КРЕНЕМО?
СТАНИТЕ! КАКО ОВИ ВАШИ „ДЕТЕКТИВИ" ПРОНАЛАЗЕ ЗЛАТО?

ЈЕДНОСТАВНО... НАЊУШЕ ГА!
ХМ... ЈЕСУ ЛИ ТО МАШИНЕ ИЛИ ЖИВА БИЋА?

И ЈЕДНО И ДРУГО! МИ СМО ИХ НАПРАВИЛИ, АЛИ СУ ЖИВИ!
МОЖЕТЕ ДА СТВАРАТЕ ЖИВОТ?!

ДА! ТО ЈЕ ЈЕДНОСТАВНО!
НА МОЈ ЗНАК КРЕНИ!
ОКЕЈ!

КАКО СИ ЗНАО ДА ОВДЕ ИМА ЗЛАТА?
ТРАГАО САМ ПО СМЕМИРУ!

„СВИ МИ МОЖЕМО ДА ОСЕТИМО ПРИСУСТВО ЗЛАТА, ЧАК И НАШ БРОД"...
ШМРК! ШМРК!

„ЧИМ СМО СЕ ПРИБЛИЖИЛИ ЗЕМЉИ, ЗНАЛИ СМО ДА ГА ИМА..."
ШМРК! ШМРК!

НАШЛИ СМО ГА И ТО ПРЕЧИШЋЕНО!
САДА!

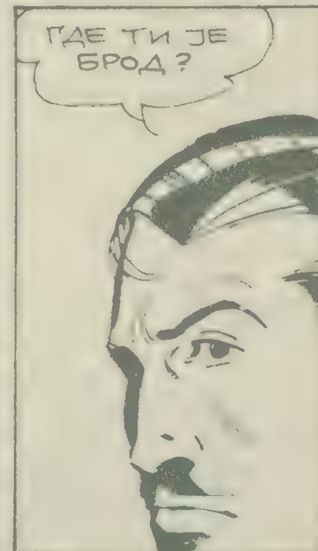
МАНДРАК И ЛОТАР ПОЛЕТЕШЕ НА ЗЛАТНОГ КАПЕТАНА...
!!

РЕКАО САМ ВАМ ДА СЕ ОКО МЕНЕ НАЛАЗИ ЕНЕРГЕТСКО ПОЉЕ!

КАДА БИСТЕ МЕ САД ДОДИРНУЛИ, ПРЕТВОРИЛИ БИСТЕ СЕ У ПЕПЕО! ЈА САМ ЖИВИ МЕТАЛ!
?!

ТИ СИ НАЧИЊЕН ОД МЕТАЛА?
ДА! КАО И МОЈИ ЉУБИМЦИ!
!

ВОЛЕО БИХ ДА ВАС ПОВЕДЕМ СА СОБОМ, АЛИ ВИ НЕ МОЖЕТЕ ДА СЕ КРЕЋЕТЕ У СВЕМИРУ БЕЗ ЗАШТИТНОГ ОДЕЛА!

ТИ ГА НЕ НОСИШ?
НИЈЕ МИ ПОТРЕБНО!

ГДЕ ТИ ЈЕ БРОД?

ВИДЕЋЕТЕ ГА!
АЛИ... ШТА ЋЕ ВАМ ОВОЛИКО ЗЛАТО?
КОРИСТИМО ГА КАО НОВАЦ!

У СТВАРИ, НАШ НОВАЦ ЈЕ ОД ПАПИРА... А ЗЛАТО... НЕ МОГУ ДА ОБЈАСНИМ...

ХЕЈ! ОВАЈ ИДЕ НА НАС!

ЈОШ ЈЕДНО ПИТАЊЕ... ШТА СЕ НА ВАШОЈ ПЛАНЕТИ КОРИСТИ КАО НОВАЦ?
ХМ...

МИ УПОТРЕБЉАВАМО НАЈДРАГОЦЕНИЈУ СТВАР У УНИВЕРЗИМУ КАО НОВАЦ!
ШТА ТО?

ВРЕМЕ!
?

НЕ РАЗУМЕМ! ОБЈАСНИ МИ!
НА ПРИМЕР, ХОЋУ ДА КУПИМ ЈЕДАН ОВАКАВ БАЦАЧ ПЛАМЕНА...

КОЛИКО КОШТА ЈЕДАН?
ТРИ ЧАСА!

ТО ЗНАЧИ ДА ДАЈЕМ ТРИ ЧАСА ОД СВОГ ЖИВОТА! ЖИВОТ ПРОДАВЦА ПРОДУЖАВА СЕ ЗА ТРИ ЧАСА!
?

КАДА ЈА ПРОДАЈЕМ НЕШТО, МОРАМ ДА ПОВРАТИМ ТО ВРЕМЕ И ДОБИЈЕМ ЈОШ МАЛО ВИШЕ ДА БИХ СЕ ОБОГАТИО!
?

КУПУЈЕТЕ И ПРОДАЈЕТЕ ЗА ВРЕМЕ!?
ДА! СА ОВИМ ЗЛАТОМ ОВДЕ КУПИЋУ НАЈМАЊЕ ЧЕТИРИ ВЕКА ЖИВОТА!
ЧЕТИРИ ВЕКА!

КУПУЈЕТЕ ЗА ЧАСОВЕ, ДАНЕ ИЛИ ГОДИНЕ?
А КАКО ДОДАЈЕТЕ ИЛИ ОДУЗИМАТЕ ТО ВРЕМЕ?

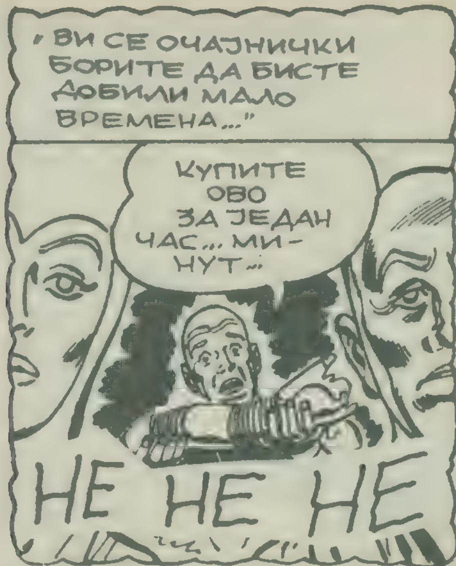

ПРЕКО БАНКЕ КОМПЈУТЕРА!
КЛИК
КЛИК
КЛИК
КЛИК

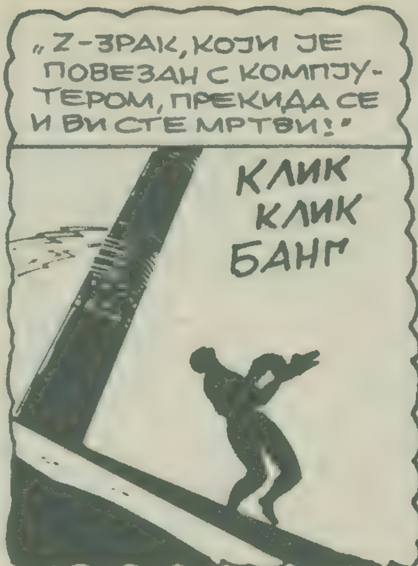

СВИ СМО МИ ПОВЕЗАНИ СА ТИМ ЦЕНТРАЛНИМ КОМПЈУТЕРОМ ПОМОЋУ Z-ЗРАКА!

„КАД ЉУДИ КУПУЈУ И ПРОДАЈУ..."
ДАЈЕМ ЧАС! НЕ! ДВА!
ДАН И ТРИ ЧАСА! ДАН И ЧЕТИРИ ЧАСА!

„ВРЕМЕ ЊИХОВОГ ЖИВОТА РЕГИСТРУЈЕ СЕ У БАНЦИ..."

„АЛИ, КАДА ВАШЕ ВРЕМЕ ПРОЂЕ..."
ПОТРЕБНО МИ ЈЕ ВРЕМЕ! ДАЈЕМ ГА ЗА ЈЕДАН МЕСЕЦ... НЕДЕЉУ ДАНА... ДАН!
ЖАО МИ ЈЕ! НИЈЕ МИ ПОТРЕБНО!

„ВИ СЕ ОЧАЈНИЧКИ БОРИТЕ ДА БИСТЕ ДОБИЛИ МАЛО ВРЕМЕНА...”
КУПИТЕ ОВО ЗА ЈЕДАН ЧАС... МИНУТ...
НЕ НЕ НЕ

„Z-ЗРАК, КОЈИ ЈЕ ПОВЕЗАН С КОМПЈУТЕРОМ, ПРЕКИДА СЕ И ВИ СТЕ МРТВИ!”
КЛИК КЛИК БАНГ

ШТА СЕ ДОГАЂА С УМРЛИМ? САХРАНИ СЕ!
НЕ! ОН СЕ ИСТОПИ И КОРИСТИ ЗА НЕШТО ДРУГО!
!

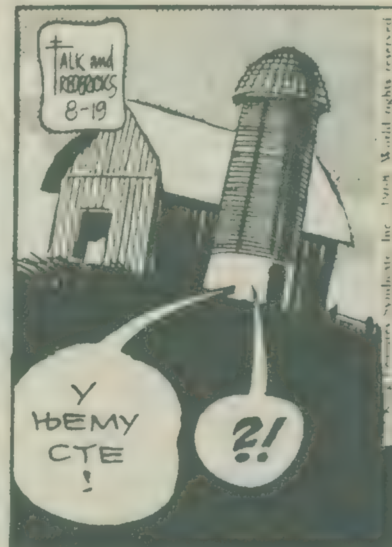

ГЛУПОСТИ! КУПУЈЕТЕ И ПРОДАЈЕТЕ ВРЕМЕНОМ УМЕСТО НОВЦЕМ!
ВИ ПРАВИТЕ ВЕЋУ ГЛУПОСТ! КОПАТЕ РУДУ ЗЛАТА, ПРЕЧИШЋАВАТЕ ЈЕ, А ДА ТО ЗЛАТО И НЕ ЈЕДЕТЕ!
ЗА ОВО ЗЛАТО ДОБИЋЕШ ЧЕТИРИ ВЕКА ЖИВОТА!

ОВАЈ... КОЛИКО СИ СТАР?
НАШЕ ВРЕМЕ РАЗЛИКУЈЕ СЕ ОД ВАШЕГ...

АЛИ, ОТПРИЛИКЕ, ЖИВИМО ИЗМЕЂУ 32000 И 34000 ВАШИХ ГОДИНА!
!

А, ТИ? КОЛИКО ТИ ЖИВИШ?
30000 ГОДИНА!
ИМА КОД НАС БОГАТИХ КОЈИ ЖИВЕ И ДО 100000 ГОДИНА!

ХАЈДЕ, МАЛИ МОЈИ, У СВОЈЕ КАВЕЗЕ!
ГДЕ ТИ ЈЕ БРОД?

FALK and FREDERICKS 8-19
У ЊЕМУ СТЕ!
?!

МИ СМО У СВЕМИРСКОМ БРОДУ?
ДА! КАМУФЛИРАН ЈЕ КАО ШТО САМ И ЈА БИО!

С ОВИМ ЗЛАТОМ ЖИВЕЋУ ЈОШ НАЈМАЊЕ ЧЕТИРИ ВЕКА!
24

ХОЋЕШ ЛИ НАС УБИТИ?
ВАС ЈАДНИКЕ ДА УБИЈЕМ?
FALK and FREDERICKS 8-20

ВАШ ВЕК ЈЕ И ТАКО КРАТАК! ЗАШТО БИХ ГА ЈА ЈОШ СКРАТИО?
У ПРАВУ СИ!

БРОД СЕ МРДА КАО ДА ЈЕ ЖИВО БИЋЕ!
ОН ТО И ЈЕСТЕ!

БРЗО ИСКАЧИТЕ! ПОЛЕЋЕМО! ЗБОГОМ!
!
!

ТЕК ШТО СУ СЕ МАНДРАК И ЛОТАР НАШЛИ НА ЧВРСТОМ ТЛУ...
??
FALK and FREDERICKS 8-21

ГЛЕДАЈ! БРОД СЕ ПОМАЉА ИЗ СТАРОГ СИЛОСА!
!!

НЕОБИЧАН БРОД КРЕТАО СЕ БРЗО И НЕЧУЈНО...

НЕМА БУКЕ МОТОРА! КАКО СЕ КРЕЋЕ?
КАЗАО ЈЕ ДА И У ЊЕМУ ИМА ЖИВОТА! ОН ПЛИВА ПО СВЕМИРУ!

ПОСЛЕДЊИ ПОГЛЕД НА БРОД И ЊЕГОВОГ КАПЕТАНА...

НЕМА ВИШЕ СИЛОСА!
И КУЋА ИШЧЕЗАВА!

НЕСТАЛА ЈЕ И ОНА!
СЛУЧАЈ СМО РЕШИЛИ, АЛИ ЗЛАТО НИСМО ПОВРАТИЛИ!
FALK and FREDERICKS 8-23

КАКО ДА ОБЈАСНИМО ДА СУ ЗЛАТНЕ ПОЛУГЕ НЕСТАЛЕ ЈЕР ИХ ЈЕ НЕКО ПОЈЕО!

КО ЋЕ НАМ ВЕРОВАТИ ДА ЈЕ ЛОПОВ ЧОВЕК ОД МЕТАЛА КОЈИ ЈЕ СТАР 30 000 ГОДИНА И ЈЕДЕ ЗЛАТО?
И КОЈИ ЛЕТИ СВЕМИРОМ У БРОДУ КОЈИ ИМА ЖИВОТА У СЕБИ!
FALK and FREDERICKS 8-24

МАНДРАЧЕ, ЈЕСИ ЛИ НАШАО ЛОПОВЕ?
ЈЕСАМ! АЛИ, ЗЛАТО НИКАДА НЕЋЕМО ПОВРАТИТИ!

СВЕ ЋУ ВАМ ИСПРИЧАТИ, ГЕНЕРАЛЕ, АЛИ СУМЊАМ ДА ЋЕТЕ ПОВЕРОВАТИ!
КРАЈ

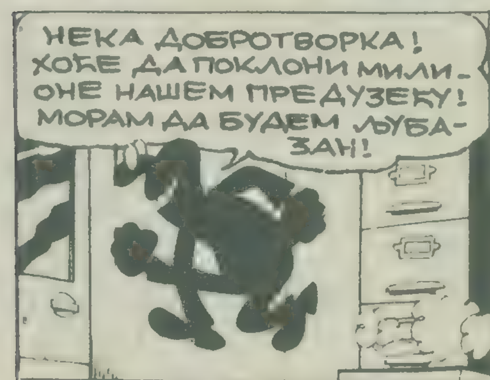

ПОТРЧКО:
ДОБРОТВОРКА
НАПРАВИЋУ ДОГЛЕД ПОМОЋУ КАРТОНА И ЈЕДНЕ ЧАШЕ! ХИ, ХИ!

ДНО ЧАШЕ ПОСЛУЖИЋЕ МИ КАО СОЧИВО!
PPPPPP

САД САМО ДА НАЂЕМ ЛЕПАК...

ДОБАР ДАН! УЂИ-ТЕ...
ВЕЋ САМ УШЛА!
КРРРРЦ

ТРЕНУТАК! ДОНЕЋУ ВАМ НЕШТО ДА ПОПИЈЕТЕ!

НЕКА ДОБРОТВОРКА! ХОЋЕ ДА ПОКЛОНИ МИЛИ-ОНЕ НАШЕМ ПРЕДУЗЕЋУ! МОРАМ ДА БУДЕМ ЉУБА-ЗАН!

АХА, ЕВО ЧАШЕ!

ОВО ВИНО СТА-РО ЈЕ ДВАДЕ-СЕТ ГОДИНА!
НЕКА ЛИМУ-НАДА, ОСЕЋАМ!

АААХ! ШТА ЈЕ ОВО?
ДО ЂАВОЛА!

ОХ, ИСФЛЕКАЛИ СТЕ МОЈУ НОВУ БЛУЗУ!
О... ОДМАХ ЋУ ДОНЕТИ ВОДЕ ДА СЕ ОПЕРЕ-ТЕ!

СВИ ИЗ РЕДАКЦИЈЕ ДАЛИ СУ МИ ПО МАЛО ЛЕПКА!

ХЕЈ, МАЛИ, ОВАМО С ТИМ ЛАВОРОМ!

ДАЈ ДА ОПЕ-РЕМ РУКЕ! ШТО МЕ ТАКО ГЛЕ-ДАШ?
??

АААЈ! ШТА ЈЕ ОВО?
ЛЕПАК! МНОГО ЈЕ ДОБАР!

ЛЕПАК?! ИДЕМ ПРАВО КОД ДИРЕКТОРА ДА ВАС СВЕ ТУЖИМ!

ОХ! ТО СТЕ ВИ! БАШ МИ ЈЕ ДРАГО!
ШТА ЛИ ЋЕ ОН ДА МИ ПОНУДИ?

ДА ПОЉУБИМ ВАШУ РУКУ...
ПА, ЕВО БАШ, КАД БАШ ХОЋЕШ!

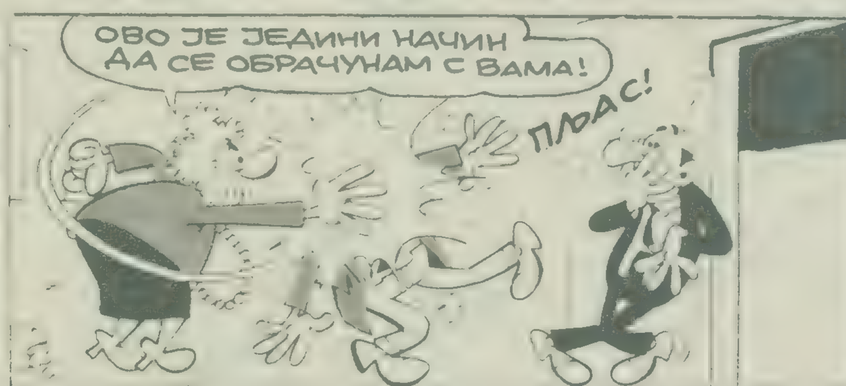

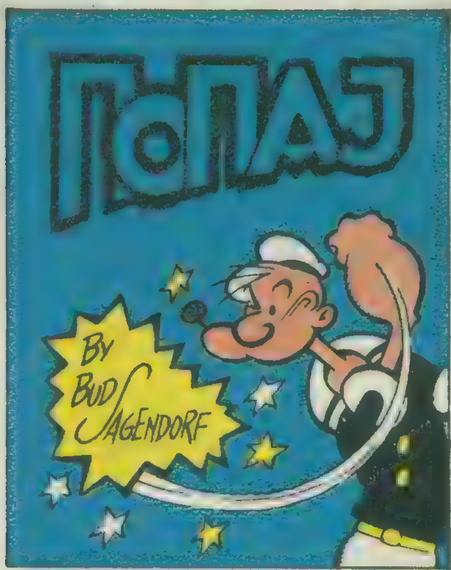

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **ас брад формен**

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

У ЖИВОТУ... ПИТАЊИМА НИКАД КРАЈА!
ЕТО... ПИТАМ СЕ ОД КОГА ДА ДАНАС УЖИЦАМ РУЧАК?

КАКВА ЛЕПА СЛИ-КА!
ДИВНЕ ЛИ НОВОС-ТИ...
МОРАМ ОДМАХ ДА ИСПРИЧАМ ПОПА-ЈУ!

ПУФ!
ПОПАЈУ! ПРИЈАТЕЉУ! ИМАМ СТРАШНУ НОВОСТ!
?

НЕЋЕШ МИ ВЕРОВАТИ... ДОГАЂАЈ ОД ОГРОМ-НЕ ВАЖНОСТИ!
ЗА-ПОСЛИО СИ СЕ?

У ГЛАВНОЈ УЛИЦИ СУ ОТВОРИЛИ НОВ РЕСТО-РАН!
ОХ, ДИВО-ТЕ!
!
!
!

СПРЕМАН САМ ДА ТЕ СЛЕДЕЋЕ НЕДЕ-ЉЕ ЧАСТИМ... АКО ТИ МЕНЕ ДАНАС ОДВЕДЕШ ТАМО НА РУЧАК!
ПРИ-ЈАТЕ-ЉУ!
!
!

ФУЈ!
СРАМОТА! УОПШТЕ МУ НИЈЕ СТАЛО ДО НАПРЕТКА И РАЗВОЈА УГОСТИТЕЉ-СТВА У РОДНОМ ГРАДУ!
7-31
BUD SAGENDORF

ОСВАЈАЧИ НЕБА

— ДА ПОЖИВИМ ЈОШ СТО ГОДИНА, НЕ БИХ МОГАО ДА ЗАБОРАВИМ СПЕКТАКЛ КОЈИ СЕ ОДВИЈАО ПРВИ ПУТ У ИСТОРИЈИ! — ПИСАО ЈЕ КОНСТРУКТОР И ПИЛОТ АНРИ ФАРМАН О НЕОБИЧНОМ ЛЕТУ ЛУЈА ПОЛАНА.

АЕРОПЛАН ПРОТИВ ЕКСПРЕСНОГ ВОЗА

Тридесетог октобра 1908. године све француске новине су објавиле сензационалну вест:

„Јуче је Анри Фарман први у историји човечанства у справи тежој од ваздуха која се зове аероплан, прелетео од једног града до другог. Он је на висини од 40 метара прелетео 27 километара од Мурмелона до Ремса. Умало да фантастичан подвиг Фармана није пропао због 30 метара високог дрвореда топола који му се испречио на путу".

Нова спортска дисциплина у „детињској епохи авијације" постала је „ваздушно повезивање градова". Годину дана после Фармановог историјског подвига највећи енглески лист „Дејли Мејл" обавестио је читаоце и авијатичаре:

„Наш лист расписује награду од 250 000 франака авијатичару који први прелети 298 километара од Лондона до Манчестера за мање од 24 часа и са највише једним успутним слетањем".

Конструктор и пилот Анри Фарман рекао је свом пријатељу, такође авијатичару, Лују Полану:

— Нас двојица освојићемо награду „Дејли Мејла". Ја ћу саградити нови апарат, а ти ћеш на њему прелетети растојање између та два енглеска града!

Два пионира авијације разрадила су план: Фарман ће са Полановом супругом специјалним експресним возом путовати од Манчестера до Лондона а Полан ће их пратити кроз ваздух!

БЕЗ ГОРИВА

Двадесет седмог априла 1910. године незграпни двокрилац с елисом и мотором иза пилотског седишта полетео је тачно у 15 часова и 31 минут с ливаде у лондонском предграђу Хендон. Луј Полан је над ливадом направио широки круг и кроз облачно небо удаљио се према Ситију, центру престонице.

Чим се Полан удаљио, Фарман је дограбио његову супругу под руку и повукао је према аутомобилу који је одмах појурио према железничкој станици, где га је очекивао специјални експрес.

„Према мом прорачуну, узимајући у обзир брзину воза и брзину Полана, требало је да угледамо авион за сат и 15 минута, уколико не би дошло до непредвиђеног пада — причао је Анри Фарман о оном што се затим догађало. — Дуж пруге железничари су нам давали ситнале да је авијатичар прошао. Воз је јурио брзином од 100 километара на час, а ми смо се сви нагнули кроз прозоре осматрајући небо. Нешто пре предсказаног времена угледали смо на хоризонту црну тачку и ја сам повикао: „Ено га!" Дошло је до експлозије радости. Сви су се међусобно грлили. Четврт сата касније били смо у висини летеће машине и угледали Полана како нам маше руком.

Свуда дуж пруге тискали су се гледаоци. Мостови су се црнели од људи. Кад смо стигли у Блечли поче киша помешана с градом који је куцао у прозоре вагона. У Рагби смо стигли у сумрак кад су већ почеле да се пале светла по кућама. Ту смо застали, јер смо морали да пропустимо једну композицију и авијатичар нам се изгубио из вида. Нисмо га више могли стићи. Ветар је променио правац и помагао Полану који је сад летео брже од 100 километара на час. Кад се воз уз отегнути звиждук зауставио у Личфилду, гомила људи нам притрча и обавести нас да је Полан слетео недалеко одатле."

Фарман и авијатичарева жена су пожурили у „Порц хотел" куда су одушевљени Енглези одвели јунака ваздуха.

— Намеравао сам да летим још двадесетак минута, али је бензин био при крају — испричао је Полан жени и пријатељу. — **Кад сам под собом угледао фабрике, знао сам да ту има горива и напречац сам одлучио да ту слетим. За неколико минута опколили су ме одушевљени људи, пружали ми руке, тапшали ме по плећима. Видевши да од студени дрхтим као прут, донели су ми боцу вискија. Онда су ме довели овамо!**

КАО УТВАРА

„Осванула је зора, ветровита, кишовита", записао је Фарман у дневник. „Полан се спремао да полети. Маса гледалаца била је тако велика и густа да, упркос настојањима војске и полиције, авион није имао места за узлетање. Најзад, на једвите јаде, Полан је стартовао. Док смо трчали према станици и возу који нас је чекао, видели смо како ударци ветра бацају авион према земљи. Били смо свесни какве ће тешкоће авијатичар морати да преброди.

Воз је кренуо чим смо се укрцали. Појурио је тако брзо да смо убрзо угледали летача.

Да поживим још сто година, не бих могао да заборавим спектакл који се први пут у историји одвијао: човека који се летећи бори за километре с експресним возом! Чинило нам се да не присуствујемо стварном догађају, него да нам се привиђају фантастичне сцене, чинило нам се да нас авион-утвара прогони у дивљачкој јурњави и да никако не успевамо да му побегнемо. Летелица нас је непогрешно следила кроз облаке.

У једном тренутку воз је улетео у тунел. Неколико минута владала је апсолутна помрчина. Кад смо изашли на светлост, сви смо скочили према прозорима. Апарат је још био ту, следио нас је као да је за експрес привезан невидљивим конопцем. Посматрали смо човека као и аероплан како се боре против бочног ветра. Подизао је час леви, час десни пар крила, застрашујуће је поскакивао али се бранио од удараца захваљујући изванредном пилоту.

ПОЧАСНИ ШПАЛИР СМЕТЛАРА

У градићу Крју пруга је скренула према североистоку. Авијатичар је опет имао ветар у леђа. Сем тога, он је био довољно вешт и мудар да не следи кривину, него да је пресече. Тако нам је измакао за нека два километра.

Да бисмо га стигли, требало је да јуримо брзином од 110 до 120 километара на час. Возовођа и ложачи су запели из све снаге да повећају притисак паре, али ми нисмо могли да стигнемо Полана који нам је нестао из вида и дошао у Манчестер пре нас.

Нећу покушати да опишем јединствени тренутак кад смо, сишавши с воза, спазили велику белу птицу како се одмара, шкрипућући још од напора у мучном лету.

Мадам Полан је потрчала према мужу и буквално му скочила око врата, љубећи га одушевљено и страствено. После ње сам и ја честитао Полану. Морам признати да сам био пресрећан што се луда трка завршила.

Воз нас је одвезао у Манчестервил. Није било још ни шест изјутра. На станици није било никога. Одједном се појавила једна чета уличних чистача. Препознали су Полана, постројили се као војници и одали му почаст метлама, као пушкама. У почасној пратњи мачестерских сметлара који су марширајући за нама певали познату корачницу „То је добар и леп момак" стигли смо до хотела.

На крају морам рећи: Полан је извео најчудеснији авијатичарски подвиг до тада. Био је чудо храбрости и вештине, доказао је да изванредно познаје науку о летењу. То је најбољи пилот данашњице!"

● ● ●

Луј Полан је 27. и 28. априла 1910. године прелетео од Лондона до Манчестера за 4 сата и 17 минута ефективног лета.

Четрдесет година касније, поводом свечане јубиларне прославе тог историјског догађаја као почасни гост енглеске авијације, 28. априла 1950. године ту исту марш-руту је прелетео на „Глостер метеору II" за непуна 24 минута.

Дужност нам је да о Лују Полану кажемо још нешто. У марту ратне 1915. године Србији је у помоћ стигла једна француска ескадрила под командом мајора Роже Витара. Све до Макензонове офанзиве октобра месеца, та ескадрила је бранила Београд и Србију, а затим се, заједно са српском војском, под борбом повлачила у Албанију. У њој се борио и капетан Луј Полан.

А. Р.

Мислио је на друге: Живота Петковић

ЖИВОТА ПРОБУДИ СЕ

ХЛАДНО И ТМУРНО БИЛО ЈЕ ЈАНУАРСКО ПРЕДВЕЧЕРЈЕ ПРЕ ЧЕТИРИ ГОДИНЕ КАДА СЕ НА ПОВРШИНСКОМ КОПУ БОРСКОГ РУДНИКА ДОГОДИЛА ГОТОВО НЕВЕРОВАТНА СТВАР.

Крупне снежне пахуљице лењо су промицале и лепиле се за кровове кућа Бора 23. јануара 1973. године. Повремено је снег престајао да пада, али се опет јављао. Истина, пахуљице су се одмах претварале у воду у додиру са расквашеним коловозом и тротоаром, али због хладноће ником се није милило да излази напоље. На улицама су били само они који су морали нешто да купе и радници борског рудника који су ускоро започињали рад у поподневној, другој смени.

У собичку неког старог изнајмљеног стана спремао се за посао и возач површинског копа четрдесет двогодишњи Живота Петковић. Добар друг Браца, како га је околина називала, живео је у собици са женом и ћерком, задовољан собом и животом. Једино га је мучила астма, па кад наиђу зимски дани њега нешто запти у грудима, струже ли струже. Лечио се он, слали га другови на опоравак, али не вреди, астма је астма, гуши и дави. Наиђе напад, време не бира, а он се тада стисне, напне, скупи, шта ли и . . . гура.

Живота је возио кипер са радним бројем 39, џиновски камион—самоистоваривач у који може да стане и до 120 тона јаловине. Том возилу, које је тада вредело око 700 милиона старих динара, човек висином једва допире до половине точка.

По ободу јаме

Површински коп борског рудника, у ствари је веома широка јама која се копа од површине према утроби земље и левкастог је облика. Земљу рију и товаре багери, а одвозе је на одређено место мамутски кипери. Копа се све док се не дође до слоја са рудом. Пошто то бива тек на великој дубини, самим тим толико је дубока и та огромна јама под ведрим небом. Земља, или „јаловина“, скида се по нивоима високим око 15 метара укосо према дну површинског копа да се његови зидови не би обрушили, а на сваком нивоу оставља заравњен простор. Он служи као пут којим кипери износе јаловину са дна и подсећа на чувене ловћенске серпентине, само што је опаснији и тежи од било којег нормалног пута. Возити по његовим успонима и стрминама прави је подвиг, нарочито кад је раскаљан од киша и снегова.

Тешко дишући, Живота је сео за волан у 14 часова и полако кренуо да извезе прву туру. Са седишта, високо у кабини, бацио је поглед на багер и људе око њега. Доле, на дубини од готово 200 метара радилиште му је личило на мравињак. Уз пут је сусрео колегу с којим се често дружио. Зауставио је возило тик уз његово.

— Је си ли почео да радиш? — упитао га је пријатељ, истуривши главу кроз прозор кабине.

— Ма јесам, само, брате, хладно! — одговорио је Живота. — Ово нека сибирска зима!

Пријатељ се насмејао. Изменили су још пар речи и наставили даље. Живота је одвезао прву туру, затим другу, трећу . . . Засићен ваздух га је гушио, али се он није обазирао на то. Око 17 часова изгубио му се траг . . .

Нестанак киперисте

Возачи осталих кипера уочили су да возило број 39 стоји на средини пута у самом крају, усмерено предњим делом према брду. Нису томе придавали значај. Дешавало се то и њима кад се, на пример, кипер поквари, а они га оставе и похитају у радионицу по мајсторе, или кад их умор обрва па се склоне да мало одремају.

И после пола часа Животин кипер био је на истом месту. Његовим колегама ни тада није било ништа сумњиво: помислили су да је квар већи и да се Живота дуже задржао с мајсторима. Бацили су поглед на кабину, онако у пролазу, али у њој није било никога за воланом.

У шест часова увече радници су се окупили у кантини на вечеру. Животе није било. Нико није могао да верује да забушава, био је познат као изузетно марљив и савестан. Шта је с њим? — питали су се. Можда је напустио посао и кришом скокнуо негде да обави нужан приватан посао, мада то возачи не чине. Ипак, пало им је и то на памет, човек је човек . . .

Ситуација је постала крајње озбиљна када је на вечеру пристигао и Животин најбољи пријатељ Тома Николић. Чим је сео за сто, прошарао је погледом трпезарију.

— Где је Браца?

— Ако не знаш ти, ми још мање! — слегнули су раменима људи.

У кабини

Ствар је почињала да личи на малу загонетку, тим више што ни шеф радилишта Пера Јеремић није знао ништа о Животином одсуствовању. Са неколико радника кренуо је до његовог кипера. Хитро се успео уз степенице, отворио врата кабине и осветлио је батеријском лампом. Живота је лежао преко помоћног седишта са ногом чврсто притиснутом на кочници.

Ухвативши га за рамена, Јеремић поче да га дрмуса.

— Живота, пробуди се! Чујеш ли! . . .

Тајац. Шеф радилишта га протресе још неколико пута. Узалуд: Живота није пуштао гласа од себе. Јеремића нешто лецну. Телом му прође језа. За име света, па он је мртав, пролете му кроз главу. Опипао му је лице. Хладно! Стресао се и сишао на земљу.

Убрзо је стигла милиција, лекар и истражни судија. Лекар је пажљиво прегледао тело Животе Петковића и утврдио да је киперистa умро у 17 часова од срчаног удара. Смрт је наступила тренутно.

Свој део посла обавио је и истражни судија. Дуго је гледао Животину ногу која је почивала на кочници па на Животу, човека који је усмерио возило према брду, укочио га пре него што је издахнуо и тако сачувао кипер и спасао животе многих. Да није то учинио, мамутско возило би полетело низ нивое у дубину од 200 метара повлачећи за собом лавину земље. Судији није било тешко да замисли како би при том прошли људи на дну копа. Поново је погледао Животину ногу полеглу на кочницу и сишао низ степенице. Дивио се човеку који је реаговао брже него што га је смрт узела. Удаљавајући се са члановима екипе, чуо је иза себе шефа радилишта када је неком рекао:

— Угасите возило!

Кипер број 39 још је радио.

***

Живота Петковић је сахрањен у оближњем родном месту Врбици. Село је било мало да прими све рударе који су дошли да одају последњу пошту свом другу.

М. Тодоровић

3. ПУТОВАЊА МИША МИЈЕ

Доживљаје неуморног путника и радозналца у стиху је испричао Лаза Лазић. Изванредне илустрације у боји и стихови који се лако читају и памте — то је најлепши начин да упознате Француску, Енглеску, Холандију, Белгију, Шпанију и Немачку.

Цена књиге 100 динара.

4. ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ

Књигу ЛАФОНТЕНОВЕ БОСНЕ читале су и читају све генерације и памте оно што је најлепше, најпоетичније и најхуманије. Изванредне илустрације у боји употпуњују слику о времену и друштву у којем је Лафонтен живео. Свака басна критикује и поучава.

Цена књиге 100 динара.

2. БИЛБОКЕ

Џон Бакенховен је написао МАТЕМАТИЧКУ БАЈКУ. Кроз маштовиту причу и изванредне илустрације једног од најбољих илустратора у Европи, К. Холандера, лако се уче прве рачунске радње и већ на самом почетку заувек заволимо ту „страшну математику".

Цена књиге 120 динара.

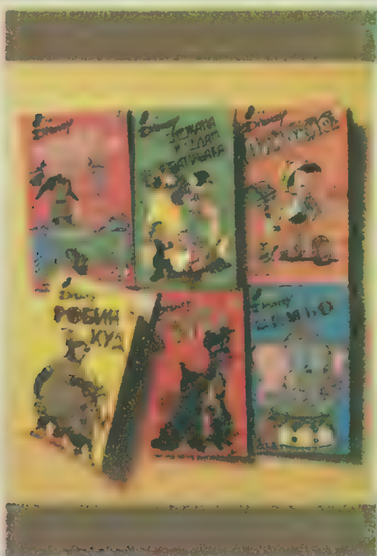

1. МИШКОВА БИБЛИОТЕКА

Прво коло нове библиотеке за најмлађе. Сликовнице које обрађују појмове из свакодневног живота са којима се деца сусрећу: НА ЛЕТОВАЊУ, О ЖИВОТИЊАМА, НА СЕЛУ, ВЕЛИКО И МАЛО, ШТА ДАНАС РАДИМ, ТОКОМ ГОДИНЕ.

Цена комплета 120 динара.

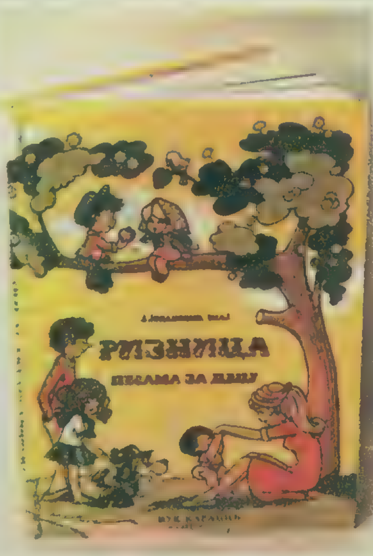
ДЕЦО, КЊИГА ЈЕ ВАШ НАЈБОЉИ ПРИЈАТЕЉ

5. ЗАБАВНИКОВА БИБЛИОТЕКА

Шест познатих бајки и прича које је Дизни учинио незаборавним. ДАМБО, СНЕЖАНА И СЕДАМ ПАТУЉАКА, УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА, МАЗА И ЛУЊА, ПИНОКИО и РОБИН ХУД у богато опремљеном ковчежићу.

Цена комплета 120 динара

6. ЗМАЈЕВА РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ

Избор најлепших песама најомиљенијег дечјег песника Јована Јовановића-Змаја. У песмама чика Јове Змаја генерације девојчица и дечака налазиле су свој свет, јер је песник умео да им се приближи и да их с очинском нежношћу учи љубави према свему што је добро и лепо. Избор песама Мире Алечковић.

Цена књиге 120 динара.

Политикин забавник

________________ (Место и датум)

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ", Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем.

ЗА ГОТОВО — КЊИГЕ ПОД БРОЈЕВИМА: __________

за укупну суму од __________ динара коју ћу платити поштару када ми уручи књиге, умањену за 10% попуста.

НА ОТПЛАТУ — књиге под бројевима: __________

за укупну суму од динара __________, коју ћу платити у ______ месечних рата.

Најмањи износ наруџбине на отплату је 300.— динара, с тим, што месечна рата не може бити мања од 100.— динара.

Камата у износу од 6% зарачунава се само на износ отплате преко 6 месеци.

У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме, име и очево име __________

Занимање __________

Поштански број и место __________

Адреса стана __________

Назив и адреса радне организације __________

__________ Бр. л. к. __________

издате од Суп-а __________

Овера о запослењу за купце на отплату __________ Купац

Пензионери уместо овере прилажу претпоследњи чек од пензије.

МАЛЕ МАЂИОНИЧАРСКЕ ВЕШТИНЕ

ВОДА ИЗ НОВЧИЋА

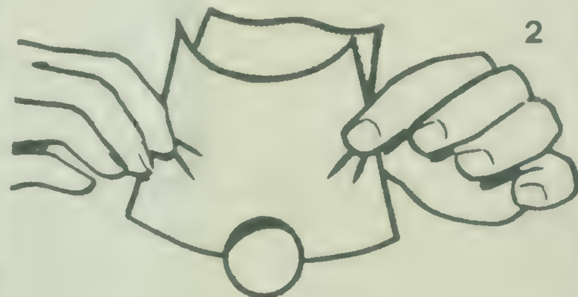
Комадић папирнате марамице згужвајте у куглицу, а затим наквасите и куглицу сакријте иза десног ува. Од неког из публике затражите метални новчић, тврдећи да ћете из њега исцедити воду. Новчић протрљајте о подлактицу десне руке (сл. 1), тако да вам се прсти десне руке нађу у висини ува. Како сви прате новчић који трљате, нико неће приметити када извучете навлажену куглицу хартије иза ува. Пажљиво пребаците новчић у десну руку, тако да куглицу палцем држите притиснуту уз његову полеђину (сл. 2). Стискањем палца исцедићете неколико капи воде „из новчића".

ПРОВУЦИТЕ НОВЧИЋ

Исеците круг у средини табака хартије, али тако да по обиму буде мањи од новчића са којим ћете изводити трик. Затражите од присутних да покушају да провуку новчић кроз рупу, а да при том не цепају папир. Када се свима буде учинило да је тако нешто немогуће, покажите им решење. Савијте табак хартије тако да и округла рупа буде савијена тачно на пола (сл. 1). Спустите новчић у хартију, да једним својим делом прође кроз рупу, држећи хартију као на слици 2. Полако приближавајте странице а и б једну према другој, обим рупе ће се проширити и новчић ће проћи!

НОВЧИЋ ЈЕ НЕСТАО

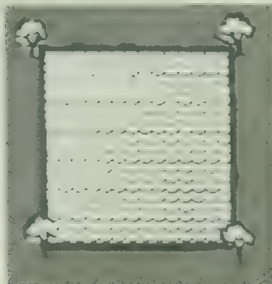

Ставите новчић нешто мало испод центра квадратног комада хартије, а затим доњи део хартије савијте преко новчића (линија савијања обележена је на сл. 1). Савијте затим хартију као што је обележено на сл. 2, али не савијајте крајеве према себи, већ од себе према посматрачима, како би потпуно савијена хартија, кад је гледате из вашег угла, изгледала као на слици 3. На крају савијте и врх хартије, опет према посматрачима, тако да се њима чини да је новчић безбедан. Међутим, на вашој страни хартије новчић има отвор кроз који може да се избаци. Промућкајте мало хартију да бисте посматрачима доказали да је новчић безбедан, а онда га кроз отвор неприметно избаците у шаку. После ћете исцепати хартију на ситне делове и, на опште изненађење, новчића неће бити!

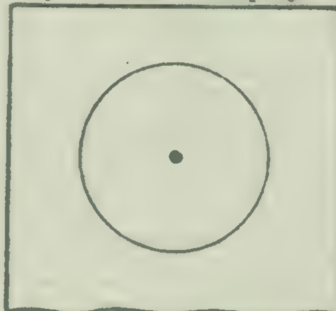
ЈЕЗЕРО

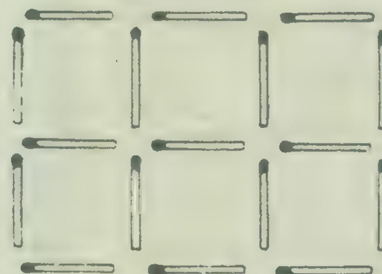
Цртеж на слици представља језеро квадратног облика, а на сваком углу налази се дрво. Покушајте да удвостручите површину језера али тако да оно задржи облик квадрата, а да се ниједно дрво не помери с места на којем стоји.

КРУГ

Можете ли да нацртате круг и тачку у центру, а да ниједном не подигнете врх оловке са хартије?

ШИБИЦЕ

Наместите 17 палидрваца онако како видите на слици. Покушајте да уклањањем 5 палидрваца на столу остану само три квадрата уместо шест колико их је било.

НЕСВРСТАНИ СВЕТ
УЈЕДИЊЕНИ АРАПСКИ ЕМИРАТИ
ПУСТИЊА

1

Уједињени Арапски Емирати налазе се на Арабијском полуострву, на источној страни Персијско-арапског залива, а састоје се од 7 кнежевина (емирата): Абу Даби, Дубаи, Сарџах, Аџман, Ум Ал-Кајван, Фуџеира и Рас Ал-Кајм. Заузимају површину од око 30.000 квадратних миља (преко 77.000 квадратних километара), од чега 80 одсто припада емирату Абу Даби у коме се налази истоимени град — престоница ове државе. Пошто је преко целе године температура веома висока (и до 46 степени у хладу), а водени талог само око 2 милиметра, вегетација је веома оскудна, па номади (бедуини) домаће животиње исхрањују у малобројним оазама.

2

Половином 18. века, на територијама данашњих емирата Рас Ал-Кајма и Шарџаха, Арапи су основали државу Касими чија је јака флота контролисала улаз у залив. Ускоро, она постаје и највећа поморска сила у овом крају света. Већ тада, многе колонијалне силе шаљу у тај део Азије своје бродове са „експедицијама“: они се сукобљавају са ратним галијама државе Касими, као и са бројним пиратима који им отимају плен утоварен у Индији.

3

Под изговором да желе да заштите бродове Источноиндијске компаније, више британских експедиција долази у овај део Арабијског полуострва, па од државе Касими стварају „Уговорну обалу“ (1820. године): емиратима који улазе у њен састав забрањују било какав контакт са владама других земаља, без одобрења из Лондона. Али, после другог светског рата, под утицајем ослободилачког покрета и друштвено - политичких промена, Британци схватају да морају да се повуку са ових обала. Ипак, то чине тек 1971. године, после чега се формира федерација Уједињених Арапских Емирата.

4

Главни извор финансирања привредног развоја УАЕ су приходи од нафте, чија је нагла производња почела 1971. године. „Црно злато“ је пронађено у свим емиратима, сем у Аџману, а у мору, такође, постоји више извора. Резерве нафте само у Абу Дабију процењују се на 2.840 милиона тона, или 3,1 одсто светских резерви, што је за око 7 одсто више од укупног потенцијала свих земаља Западне Европе. Све ове изворе прате и „ерупције“ природног гаса, али због тешкоћа око његовог коришћења, велике количине те драгоцене сировине узалудно горе.

5

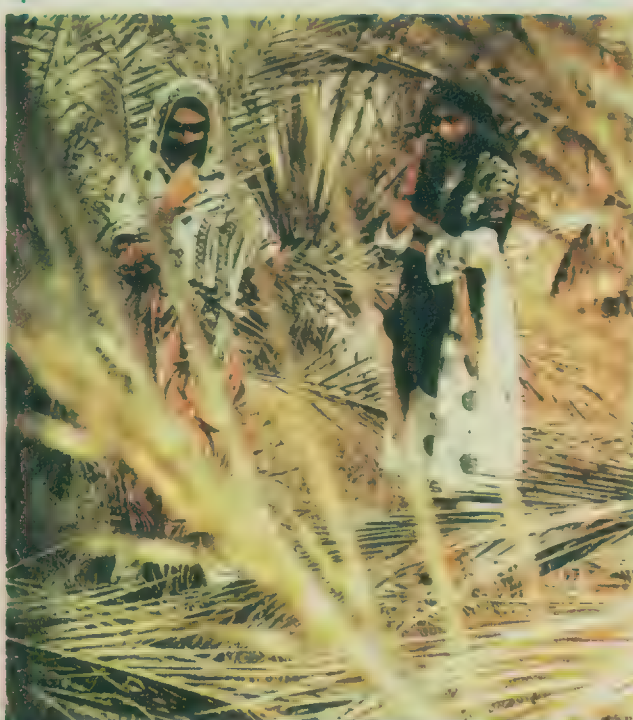
Према подацима из 1974. године, број становника износио је око 650.000 не рачуна-

1

2

4

6

5

8

ЈЕ ПРОЦВЕТАЛА

3

7

јући странце који у овој држави никако, или веома тешко могу да добију држављанство. Влада улаже огромна средства да би школовала мушку и женску децу (формирано је и око стотину центара за описмењавање одраслих), а да би подстакли родитеље да децу шаљу у школе држава им месечно исплаћује од 2 до 4 хиљаде динара. Сума расте и до 30 хиљада, зависно од успеха малишана. Због традиције, жене су на улицама обучене у националну ношњу, а лице им је увек прекривено. Данас, нису ретки случајеви да чим, на пример, уђу у неку самопослугу одмах скидају беле огртаче и зарове са лица, да би између тезги шетале у хаљинама сашивеним по најновијој моди.

6
Пре десетак година, на местима где се данас налазе градови (у којим живи највећи део становништва), био је само песак, а ту и тамо могла је да се види понека барака. Али, после стицања независности и захваљујући профиту од нафте, последњих пет-шест година све се променило, па није необично да за само неколико дана на ужареном песку „никне" нов солитер или грађевина направљена у стилу савремене архитектуре, али и са обавезном џамијом у склопу.

7
Разне приче да емири не знају шта ће са златом које добијају после продаје нафте, па да од њега праве чак и златне лустере или кваке на аутомобилима, неистините су. Тешко зарађени новац користи се за повећање стандарда људи и озелењавање пустиња где се песак претвара у плодно тле. Та борба је готово натчовечанска, јер у овој земљи готово да нема — извора воде (један литар је пет пута скупљи од исте количине бензина који је иначе бесплатан — плаћају га само странци). Вода се добија из мора, посебним методама се дестилише, претаче у огромне резервоаре, а одатле гуменим цревима допрема до сваког новозасађеног дрвета.

8
У овој земљи нема кафана или ресторана у којим би могло да се попије неко алкохолно пиће, јер је точење вина или ракије најстроже забрањено. Кафа је национално пиће, а млади и стари окупљају се на кућним седељкама — диванијама: ту се договарају о пословима, уче, препричавају новости... На тим скуповима омиљена забава је казивање песама, од којих су неке веома дуге, па су најбољи рецитатори они који су у стању и по неколико сати да декламују без престанка.

ЛЕРОЈ ГОМЕЗ и САНТА ЕСМЕРАЛДА

Последњих недеља на радио-програмима често смо имали прилику да слушамо један стари и добро познати хит, али у новој обради. Реч је о композицији (ANIMALS) „Немој ме погрешно разумети" („Don't Let Me Be Misunderstood"), коју изводи ЛЕРОЈ ГОМЕЗ и група САНТА ЕСМЕРАЛДА.

Лерој Гомез, двадесет седмогодишњи Американац португалског порекла, почео је веома рано да се бави музиком. У дванаестој години одлично свира саксофон, у четрнаестој већ почиње да свира као професионалац у једној групи, а у осамнаестој има свој састав, групу Таварес, с којом наступа по бостонским клубовима. Са овим саставом пошао је 1970. године на турнеју по Европи да би после гостовања у Паризу 1971. године, одушевљен овим градом, одлучио да ту заувек остане. По што се група распада, Лерој се запош љава као студијски музичар. Као пратећи саксофониста снимао је са многим певачима, између осталих са Жилбером Бекоом, Патриком Жуветом и Жилијеном Клекром. Из тог времена датира и његово познанство са Елтоном Џоном, кога, како сам каже, необично цени.

Године 1975. Лерој издаје своју прву плочу „Крећемо поново" („Here We Go Around") на којој се први пут пред ставља као певач. Пошто је плоча имала у Француској доста успеха одлучује да се определи за каријеру певача и размишља о најприкладнијем шоу-програму. Прошле године са три лепе играчице Лерој креће на турнеју по Француској да би само неколико месеци касније издао ЛП плочу „Санта Есмералда" на којој се налази добро позната нумера „Don't Let Me Be Misunderstood" у фламенко стилу. Ова композиција постаје велики хит, и то много брже него што се Лерој надао. „Ову песму певам сасвим сам. „Санта Есмералда" је само назив плоче на ко јој је композиција ЕНИМАЛС у трајању од 16 минута. Иначе, док сам снимио ЛП имао сам много проблема. Про дуценти су желели да сниме плочу са три Шпањолке које су учествовале у мом шоу-програму, тако да мога имена није нигде било на омоту" — каже Лерој. „Како је плоча почела да се продаје вртоглавом брзином, после 50000 продатих копија захтевао сам да се на омоту појави и моје име. Међутим, било је исувише касно. Али, већ првом следећом приликом о мени ће се много више говорити. Крајем прош ле године гостовали смо у Италији, а ускоро одлазимо на велику турнеју по СР Немачкој. Оригинална кореографија за композицију „Don't Let Me Be Misunderstood", која се готово свима допада, дело је темпераментне црнокосе играчице Певиле, дугогодишње Леројеве пријатељице.

На крају ево и неколико краћих биографских података о човеку коме су последњи дани старе године донели велики тријумф. Лерој је рођен 23. августа 1949. године у америчкој савезној држави Масачусетс. Висок је 187 сантиметара, има смеђе очи, црну косу, а у левом уву носи малу минђушу. Најдража боја му је црвена.

ХЕВИ МЕТАЛ КИДС (Heavy metal kids)

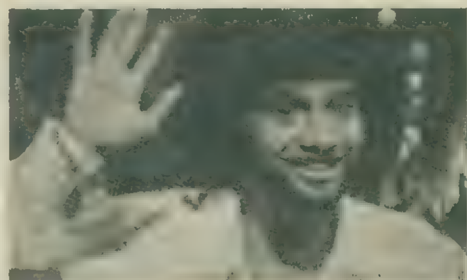
Данашње посетиоце концерата готово да више ништа не може да изненади. Неки певачи, да би се о њима говорило и писало, много више пажње посвећују начину понашања на сцени него самој музици. Један од њих свакако је и двадесет седмогодишњи Гари Холтон, певач групе ХЕВИ МЕТАЛ КИДС, чије је понашање на концертима, нај блаже речено, сулудо. Обучен у лудачку кошуљу, са црвеним, на коленима поцепаним фармерицама и изразом лица као Марти Фелдман, Гари се као пијанац тетура на бини, трчи од једног до другог микрофона шутирајући све што му је у близини. Врхунац таквог понашања је обично на крају када га, док из води „Ја сам ненормалан" (»I'm Delirious«) његови другови из групе шутну у публику испред подијума.

На питање да ли баш све тако мора да се изводи, Гари одговара: „Многи са наших концерата одлазе у уверењу да са мном није све у најбољем реду. Мени то много не смета јер све што радим је саставни део мог посла. Ја својим покретима и понашањем покушавам да још сликовитије прикажем сваку нашу песму. На пример, у песми „Ја сам ненормалан" говори се о једном младићу без посла који уте ху налази у алкохолу, да би најзад, због претерано велике количине узетог алкохола, пао у неку врсту лудила. Све то ја показујем на један посебан начин који, мислим, одговара нашим обожаваоцима."

Због оваквог схватања свог шефа, група је имала доста проблема. Многе концертне дворане ускраћивале су им гостопримство а донедавно су им и врата телевизијских студија била затво рена. За новогодишњу емисију снимили су једну нумеру. Иначе, група је тек после једногодишње паузе поново почела да наступа. То одсуствовање са сце не Гари објашњава овако: „Годину дана нисмо уопште свирали јер су мени досадили менаџер и наша бивша продуцентска кућа. Када смо пронашли но ве људе, одлучио сам да наставимо. Тако смо снимили ЛП плочу „Кич" („Kitsch«) на којој се као пратећи гласови појављују чланови групе СМОКИ. Наш звук је у односу на претходни много измењен захваљујући највише Американцу Џеју Вилијамсу (гитара) који је у саставу заменио Џона Синклајира. Мислим да нас је Џеј вратио на прави пут".

Група ХЕВИ МЕТАЛ КИДС своје прве успехе забележила је пре неколико година свирајући као предгрупа познатим саставима као што су ЈУРАЈА ХИП и СТАТУС КВО.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ: НЕМОЈ МЕ ПОГРЕШНО РАЗУМЕТИ (Don't let me be misunderstood)

Музика: Џол Маркус
Текст: Бени Бенџамин
Изводи: Лерој Гомез и Санта Есмералда

Baby, do you understand me now
Sometimes I feel a little mad
But don't you know that noone alive
Can always be an angel
When thing go wrong I seem to be bad
But I'am just a soul whose intentions
Are good
Oh, Lord, please don't let me be
Misunderstood

If I seem edgy I want you to know
That I never meant to take it out
On you
Life has it's problems. and I've
Got my share
And that's one thing I never meant
To do
'Cause I love you
Baby, don't you know I'm just a human
And I've got problems like any
Other man
Sometimes I find myself alone.
Regretting
Some foolish thing, some little
Simple thing I've done
But I'm just a soul whose intentions
Are good
Oh, Lord, please don't let me be
Misunderstood

ВИНГС (Wings)

Група Пола Мек Картнија ВИНГС (КРИЛА) изгледа да је пала у велику кризу. Састав је недавно напустио гитариста Џими Мек Калош који се придружио саставу СМОЛ ФЕЈСИС (SMALL FACES). Одлазећи, Џими је изјавио да му је свирање у студијима за снимање досадило и да жели наступати на концертима. Замену за њега Пол још није нашао. Како сазнајемо у Лондону се већ увелико прича да ће Пола напустити и остали чланови састава тако да се ускоро може очекивати вест и о дефинитивном распаду групе.

СТАТУС КВО (STATUS QUO)

Однедавно група СТАТУС КВО има шест чланова. На идеју да свој састав повећају за још двојицу музичара чланови групе су дошли после прошлогодишње јесење турнеје по Европи када су им многи обожаваоци казали да морају нешто изменити ако желе да и даље остану у врху. У жељи да им музика не постане једнолична чланови групе СТАТУС КВО одлучили су да убудуће наступају са још двојицом нових чланова. Један од њих свакако је велико појачање. То је органиста Енди Бону који је шездесетих година заједно са Питером Фремптоном свирао у групи ХЕРД. У последње време Енди је био члан пратећег састава Питера Фремптона и један од најбољих и најтраженијих рок-органиста на свету. У СТАТУС КВО је дошао из два разлога. Први је тај што жели да поново живи у Европи а други — није могао да се отресе упорних чланова групе који су га два месеца свакодневно позивали телефоном наговарајући га да им се придружи.

Данас је тридесетогодишњи Енди најодговорнији за звук групе, квалитет је очигледан. Доказ је и најновија ЛП плоча »Rockin' All Over the World« која се крајем новембра појавила у продаји. Плоча је снимана два месеца, претежно у шведском граду Гетеборгу. „Ово је наша прва плоча која није реализована у Лондону", каже Френсис Роси. „Путовање у Шведску нам се исплатило јер смо начинили најбољу плочу до сада. Насловну нумеру написао је Џон Форгети, шеф групе. Са Ендијем Боном смо обновили стару традицију јер смо 1971. такође у групи имали органисту. Био је то Рој Линс који нас је тада напустио уверен да група пропада. Уосталом, ко је тада и могао помислити да ћемо постати једна од водећих група на свету. Други нови члан је наш стари познаник. То је менаџер Боби Јанг. Он, у ствари, припада групи откад постојимо. Он је некада био тај шести човек. Међутим, једног дана је одлучио да се повуче и преузме бригу око организовања концерата и снимања. На сцени се појављивао само с времена на време, и то када смо изводили композицију Дорса „Round House Blues«. Тада би Боби свирао усну хармонику. Данас Боб у музичком погледу припада групи; почео је чак и да се бави компоновањем."

У новој формацији група планира да се већ почетком ове године представи публици у неколико европских земаља а недавно се, после пет година, први пут појавила и на телевизији.

STATUS QUO — c/O Phonogram Ltd. Stanhope House, Stanhope Place, London W. 2, England.

БУМ ТАУН РЕТС (BOOM TOWN RATS)

Од великог броја панк-група основаних прошле године једна има великих изгледа да придобије симпатије поклоника овог начина музицирања. То је ирски састав БУМ ТАУН РЕТС (Бучни градски пацови). Група постоји скоро годину дана и до скора је свирала само у Даблину и околини. Мада имају типичан панк-ритам ови млади Ирци не дозвољавају да их сврставају у панкере јер сматрају да су ову врсту музике превазишли. Њихова музика је у ствари мешавина музике СТОУНСА и ДР. ФИЛГУДА комбинована с ритмом и блузом Чака Берија. Сами себе називају пацовима и у текстовима својих композиција покушавају да се разрачунају са конзервативним схватањима друштва. Да вам их и представимо: гитариста је Гери Кет (Garry Cat), басиста и певач је Пит Брајкет (Pete Briguette), за бубњевима је Сајмон Кров (Simon Crove), Џони Фингерс (Jonnie Fingers) свира оргaну и пева, Гари Робертс (Garry Roberts) је гитариста и саксофониста, док други саксофон и хармонику свира Боб Гелдорф.

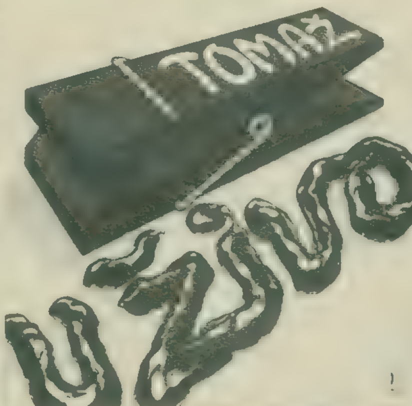
ПРЕПОРУЧУЈЕМО ВАМ НОВЕ ПЛОЧЕ

РТВ Љубљана

ФЕТС ДОМИНО (FATS DOMINO)

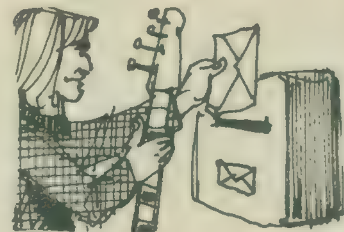

ЛП са двадесет највећих светских успеха ФЕТСА ДОМИНА, једног од најзначајнијих рок-ен-рол певача старе генерације, заузеће запажено место у свакој дискотеци. Од изузетно добро направљеног избора композиција на овој плочи подсећамо вас на само неке нумере овог педесетогодишњег музичара. То је његов први снимак начињен 1949. године »The Fat Man« продат у 800.000 примерака, затим „Blueberry Hill«, па »My Girl Josephine«, као и последњи снимак снимљен 1960. »Walking to New Orleans«. Додајмо још и то да је Фетс Домино својом личношћу обележио на најбољи могући начин рок-ен-рол стваралаштво шездесетих година и да је до данас продао више од 65 милиона плоча.

ТОМАЖ ДОМИЦЕЉ

Домаћа дискографија добила је недавно и своју прву ауторску поп-плочу снимљену уживо. То је ЛП ТОМАЖА ДОМИЦЕЉА, изузетно надареног словеначког музичара чија рок-музика, обогаћена блуз варијацијама и ангажованост добијају посебну димензију. Искрен и доследан себи и својим идејама, Томаж нам се у 14 композиција, колико се нашло на овој плочи, представља као композитор, писац текстова, аранжер, интерпретатор и гитариста.

Читаоци јављају...

Вести из Сиња

У Сињу је крајем 1976. године основана група РУСВАЈ. Чланови састава су присталице рок-ен-рола и блуза. Веома су талентовани. сами компонују, па су већ снимили неколико својих пјесама за локални радио. Чланови

састава су: Дамир Малован (соло-гитара и вокал), Перко Алебић (ритам-гитара), Игор Шарић (бас-гитара) и Ивица Цвитковић (бубњеви и пратећи вокал).

Гордана Ловрић
Алкарско тркалиште 26-А
Сињ
(хонорар 100 дин.)

НАША КАРИКАТУРА

(Бони М)

УКРАСИ НА СТАКЛУ ИЛИ КЕРАМИЦИ

Да и обична боца од стакла или керамике може да послужи као ваза за свеже или осушено цвеће показује наш данашњи прилог. Још нешто: на стаклу могу да сликају и девојчице и дечаци.

Лепо би било да имате специјалне боје за стакло и керамику: на жалост, оне се могу наћи само у већим градовима и не увек јер се увозе. Зато ћемо вам показати како ћете стакло украсити обичним темперама.

Најпре боцу добро оперите и осушите, а затим по њој цртајте густом темпером, не додајући воду. Утолико је темпера већ исушена додајте само кап или две — да би боље прионула за стакло (**црт. 1**). Када се опредељујете за шару водите рачуна да одаберете ону која се лако може цртати слободном руком, без претходног скицирања на боци, јер се цртеж оловком не би видео. Наш предлог је да нацртате хипи-цвет (**црт. 2**), који није симетричан, па се према томе лако црта. Цвеће разбацајте по боци или од њега начините букет (**црт. 3**). Пошто сте нацртали шару — позадину можете оставити необојену, то јест природну боју боце, сачекајте да се боја осуши па премажите боцу безбојним лаком за дрво. За лакирање узмите мало ширу пљоснату четку и прелакујте једним потезом да се темпера не би размазала. Уколико вам се чини да је премаз лака танак сачекајте да се лак осуши, па премажите лаком поново. Пазите, и при раду са темпером, кад год нешто нацртате, сачекајте да се осуши.

Ако осликаним чашама и боцама желите да се служите, онда сликајте лаком за нокте. На папирићу нацртајте шару па је убаците у чашу (**црт. 4**) а затим цртајте по спољашњој страни чаше. Осим цвећа на чаши можете исписати иницијале свог имена, неку бројку или знак по коме ће се знати да је чаша ваша. Ако у кући имате празну боцу лепог облика а желите неком да направите поклон, купите још шест јевтиних белих чаша за воду па на њима нацртајте лаком тачкице, цветиће итд (**црт. 5**). И на белим шољама од порцулана (**црт. 6**) можете цртати само тада у безбојни лак додајте кап уљане боје или темпере

КРУПНА ГРЕШКА

Управо док је нешто диктирао секретарици Надин, инспектора париске полиције Жедија прекинуло је куцање на вратима. Био је то дежурни који га је обавестио да неки људи моле да их прими.

Ускоро су пред њим стајала три човека. Најкрупнији од њих, који се представио као Режинал Ларос, узе реч:

— Ја и моја браћа, Боб и Лика, желели смо да вам нешто саопштимо.

Лика, омањи дебељко коме су сваки час спадале наочари, промрмља:

— Боље рећи, дошли смо да вас замолимо да за нас нешто испитате.

— Нека Режинал објасни — умеша се трећи, мршави и ситни Боб.

— О чему се ради? — упита Жеди.

— О убиству — рече Режинал — и то о убиству које тек треба да се догоди. Требало би да буде убијен наш вољени ујак звани „Саветник"!

Инспектору Жедију био је познат тај надимак.

— „Саветник"? Па зар се тај чувени банкар није давно повукао? — запита.

— Да, пошто је стекао огромно богатство!

— А ви сте његови драги сестрићи?

— На жалост... да — иронично одговори Боб.

— А ко то треба да га убије?

— Један од нас тројице — рече Лика — само се не зна који.

— Занимљиво — примети инспектор. — Не бисте ли били јаснији?!

— Покушаћемо — на то ће Режинал. — Наводно, наш ујак је чуо телефонски разговор у коме је неко од нас тројице причао свом пријатељу да ће убити њега, ујака, и покупити новац из касе, јер више не може да чека. Притисли су га дугови. Али, ујак није препознао чији је глас, јер ми сви слично говоримо.

— Од тога дана не да нам мира — умеша се Боб.

— Укратко — доврши Режинал — нашли смо се у незавидном положају. Ујак може сву тројицу да лиши наследства. Зато смо желели да ви предузмете истрагу и да нас ослободите ујакове сумње.

Инспектор Жеди је пристао и још исте вечери кренуо је до „Саветникове" виле да с њим поразговара.

Било је нешто пре једанаест часова увече кад се нашао испред дивне виле у париској четврти Неји, у којој је „Саветник" сам живео. Била је то чврсто грађена зграда као тврђава, са вратима и прозорима кроз које је пролазила струја.

Инспектор Жеди притисну звонце на капији и ускоро преко интерфона зачу мрзовољан глас који га упита шта жели. Пошто се представио, глас рече:

— Ах! Да, ви сте инспектор о коме ми је говорио мој сестрић. Уђите!

Врата се отворише, Жеди уђе, и она се аутоматски одмах за њим затворише.

На крају дугог ходника оцртавала се огромна сенка. Вероватно „Саветникова". А онда, светлост се изненада угаси, зачу се туп ударац, пригушен крик и мукли пад нечијег тела.

Жеди, иако је био мркли мрак, крену напред. Одједном, неко се створи поред њега и нечије руке шчепаше га за врат. Непознати је био у предности, јер изненађени инспектор, и поред све своје снаге, није био у стању да се отме.

Насумце ударајући ногом, Жеди погоди цеваницу непознатог. Стисак на његовом врату попусти и он то искористи да руком зада ударац. Али био је то ударац у празно. Мрак је и даље био потпун и он никако није могао да одреди с које му стране прети опасност.

А онда једног тренутка осети да се неко налази иза његових леђа. Он се нагло окрете, али сувише касно. Од страшног ударца по глави учинило му се да се цела кућа руши на њега.

Полако је долазио свести. У глави је осећао ужасан бол. Морао је да присили себе да се дигне, а онда, посрћући, покуша рукама да напипа прекидач на зиду. Ускоро ходник обасја светлост и он у дну угледа „Саветника" који је лежао на земљи.

Успео је да пронађе телефон и позове дежурну полицијску екипу.

Очекујући њен долазак нашао се пред другим проблемом. Није знао како да отвори улазна врата. Пронашао је, додуше, електрични уређај помоћу којег се брава покретала, али, вероватно због кратког споја који је малочас настао, она није функционисала. Морао је поново да телефонира и да затражи да са екипом дођу и електричари.

Полицијски лекар установио је смрт насталу, вероватно, снажним ударцем по глави нанетим неким тупим предметом. Али, отисака није било.

Како „Саветнику" више није било помоћи, Жеди и полицајци пођоше на спрат у „Саветникову" радну собу где су нашли обијену и празну касу.

Пошто је у радној соби обавио све формалности око узимања отисака, Жеди нареди једном техничком службенику да сиђе у ходник и кредом исцрта контуре „Савезниковог" тела. Са осталим члановима екипе Жеди пође у обилазак осталих одаја на спрату.

Када су прегледали цео спрат, сишли су у ходник где је службеник требало да их чека. Али... какво изненађење. „Саветниковог" тела више није било и само су се на плочицама виделе контуре нацртане кредом. Нешто даље лежао је на поду, без свести, службеник. На темену је имао велику чворугу.

— Колега! — обрати се Жеди шефу полицијске екипе. — Направили смо велики пропуст! Веровали смо да је кривац напустио зграду. Међутим, и њега су покварена врата спречила да побегне пре вашег доласка. Био је сакривен негде у близини и, претпостављам, управо се спремао да напусти кућу када је чуо кад сам рекао техничком службенику да сиђе у приземље и нацрта контуре тела убијеног. Нашавши се у шкрипцу, склонио је негде „Саветника", а он сам легао је на његово место. И кад је човек завршио посао и окренуо му леђа, он га је нечим ударио и онесвестио, а онда тек побегао.

И заиста, иза тешке завесе на крају ходника лежао је несрећни „Саветник".

— Морамо наћи сестриће — рече инспектор Жеди. — Можда ћемо успети од њих нешто да сазнамо.

Ускоро су се сва три сестрића нашла у приземљу „Саветникове" виле. Узалуд су покушавали да свом лицу дају тужан израз.

— Где сте били ноћас око 11 часова? — упита их Жеди.

— Гледао сам телевизију у свом хотелу — одговори Режинал.

Боб и Лика тврдили су, такође, да ниједног тренутка нису напуштали своје хотелске собе. Укратко, нико од њих тројице није имао алиби.

Жеди је наглас почео да размишља:

— Кривац је, очигледно, чуо кад смо рекли службенику да сиђе у ходник и нацрта контуре тела. Брзо је одвукао „Саветника" иза завесе и сам легао на земљу. И кад је човек завршио посао и окренуо му леђа, он га је напао и побегао. Мислио је да је лукав али... упао је у сопствену клопку. Видите и сами да су ово контуре тела неког човека који је много крупнији од „Саветника". Судећи по њима, кривац је међу нама и то је...

Шта мислите, драги читаоци, ко је кривац? Уколико сте погодили, честитамо! А ако нисте расположени за решавање детективских загонетки погледајте на страни 35.

СНЕЖНИ КРАЉ

Две војске су се, у јесен 1632. суочиле близу немачког града Лицена. С једне стране је била шведска војска под личним вођством краља Густава II Адолфа, док су на другој стајале снаге католичке лиге које је водио гроф Валенштајн.

Густав Адолф је био један од највећих генерала у европској историји. Овај крупан, снажан човек викиншке крви, са косом боје лана и плавих очију, кога су звали „северним лавом", јахао је тако брзо да његови људи нису могли држати корак са њим. Сам је улетео у појас густе магле и изненада се нашао усред непријатељских редова...

Важна је милост

Рођен 1594, Густав је дошао на престо у седамнаестој години, наследивши свог оца Карла IX који је оставио Шведску у рату са Данском, Русијом и Пољском. Млади краљ је био рођени војник. Ускоро је показао таленат војсковође, победивши у рату против Данске, а до 1630. у освајачким походима против Русије и Пољске, проширио је власт целом источном обалом Балтика. Био је добар и праведан владар у својој земљи, а милостив освајач. У то време било је уобичајено да победничка војска пљачка земљу и угњетава народ. Дисциплиновани војници краља Густава то нису чинили.

„Милост је исто тако важна као и сила да би постао господарем неке земље", говорио је мудри Густав.

У то време немачке државице су биле уплетене у тридесетогодишњи рат, у којем су учествовала два верска табора: протестанти и католици. Краљ Густав је ступио у борбу као вођа протестантске уније, да би спречио продор Хабзбурговаца према Балтичком мору, победу католичке протуреформације и проширио шведску власт у Немачкој.

Двојица главних генерала католичке лиге били су гроф Тили и гроф Валенштајн. Када се Густав искрцао у северној Немачкој 1630. године са својом малом али добро обученом војском, његови непријатељи су презриво изјавили: „Снежни краљ ће се истопити док буде марширао према југу".

Густаву се придружио представник Саксонаца с величанственом војском у новим униформама и оружјем. Уредни Саксонци су се смејали одрпаним Швеђанима, чије су униформе биле изношене и укаљане од дуге употребе. Кад су видели Швеђане на делу, променили су мишљење.

Топ за једног коња

Због новог начина на који је организовао своју војску и водио је у борбу, Густава су прозвали „оснивачем модерног рата". Фелдмаршал Монтгомери је рекао да развој модерних европских армија директно вуче корене од шведске војске Густава Адолфа.

У време кад је највећи део пешадије био наоружан копљима, пушка је била главно оружје у војсци краља Густава. Он је упола смањио тежину пушке, његови војници су били обучени да пуцају у три става: клечећи, пузећи и стојећи.

Реорганизовао је коњицу, користећи је као лако покретну снагу и увежбао је да ступа у дисциплинованим редовима, што је било супротно уобичајеним маневрима коњице у то време. Употребљавао је коњицу као саставни део свога ратног плана, као лако покретну силу, а не на немаштовит начин уобичајен у то време.

Густав II је први војсковођа који је образовао националну војску регрутовањем младих људи; војни обвезници су били људи између 18 и 30 година. На челу са вештим владарем, добро обучене трупе

Ђ ГУСТАВ

ОВАЈ ШВЕДСКИ ВЛАДАР, ИСТАКНУТИ ГЕНЕРАЛ СВОГ ВРЕМЕНА, С ПРАВОМ ЈЕ НАЗВАН ОСНИВАЧЕМ МОДЕРНОГ РАТА.

имале су успеха у рату. Његова највећа победа је она у бици код Брајтенфелда, 17. септембра 1631. године.

Гроф је рањен

Густав је први схватио важност пољске артиљерије, комбинујући лаку артиљерију са пешадијским и коњичким јединицама. Увео је у борбу лаки топ који је могао да вуче један коњ или три човека. Стандардни топ тог времена је вукло 20 или више коња.

дију на центар борбене линије, коњицу на десну а Саксонце на леву страну. Док је развио своје редове у дубину а коњицу задржао у позадини као резерву, Тили је поставио своје људе у уском појасу са пешадијом у центру и коњицом на боковима.

Битка је отпочела двочасовном узајамном паљбом у којој су шведски топови противничкој страни нанели велике губитке. Ова жестока канонада је тако разјарила Тилијеву коњицу на левом крилу да није могла да се уздржи од преурањеног напада. Седам пута су осипали паљбу и сваки пут су отрпели ватру шведске артиљерије. Тада је

У међувремену, на другој страни, Тилијево десно коњичко крило је напало и раштркало Саксонце, омогућивши његовим главним снагама да напредују према шведском истуреном левом крилу. Али, „снежни краљ" се није истопио на повећаној температури! Искористио је покретљивост своје лаке артиљерије да попуни празнину и потерао своје мускетаре на нови фронт.

У овом критичном моменту битке Густав је одлучио да предузме одлучујући потез. Послао је десно

је усмерио на њих. Тилијеви војници су се уплашили и побегли са бојног поља. Сам Тили је био рањен, али се борио и следећег дана.

У пролеће 1632. године, двојица команданата су се срели у бици код Леха. Густав је још једанпут доказао своју супериорност а Тили је касније умро од задобијених рана. Шест месеци касније гроф Валенштајн је пошао на шведског краља. До сукоба је дошло код Лицена, а битка је била судбоносна за краља Густава. Смрт вољеног владара тако је разбеснела притиснуте Швеђане да су узвратили напад жестоко и одлучно и натерали непријатеља да се повуче.

У бици код Брајтенфелда, шведска војска имала је 26 000 војника, а придружило јој се још 16 000 Саксонаца, док је противничка војска грофа Тилија бројала 36 000 војника. Густав је поставио пешадију ... Густав наредио контранапад коњице који је разбијену војску непријатеља одвео са тог дела поља. ... крило коњице против Тилијевог левог ослабљеног крила. Швеђани су у галопу сатрли непријатељску пешадију и запленили топове, које ... Да је живео, Густав би рат брзо привео крају; али се сукоб који је почео 1618. отегао до споразума у Вестфалији, 1648. године.

МЕТАК

ЗОРАН МАОДУШ

Стакло на прозору је пукло и на њему се појавила рупица. Истовремено је пас поскочио и зацвилео.

„УК-3, јави се! УК-3, јави се!“, дозивао је оператер безуспешно. Затим се окрете команданту базе.

— Не јављају се више — рече. — Не знам шта се дешава.

— Прочитајте ми последњи извештај — рече командант.

Оператер прочита:

„Брод нам је оштећен. Не можемо њиме управљати. Приморани смо да се спустимо на непознату планету. Ако будемо могли, јавићемо се опет“. — Затим додаде: — То је било пре десет дана. Отада се више не јављају. Ми дежурамо danonoћно и...

— Наставите и даље тако. — прекиде га командант базе. — Удвостручите смене. А чим успоставите везу, позовите ме — без обзира на доба дана или ноћи, је л' јасно?

— Јасно — одговори оператер.

Командант изиђе. Оператер се поново окрете табли са уређајима и поче да емитује позивни знак:

„УК-3, јави се! УК-3, јави се!“

Доказ

Цони и Марта нису имали деце. Живели су већ тридесет година у малој кући у предграђу Лондона. У читавом крају важили су за особењаке, који су сву пажњу и љубав посвећивали свом малом врту и великом шкотском овчару по имену Рекс.

Те вечери, као и обично, Џони је седео у својој фотељи и читао новине, Рекс је лежао испред његових ногу и спавао, а Марта је плела и, с времена на време, гледала квиз који се давао на телевизији. Напољу је почео да се спушта мрак.

Изненада, стакло на прозору је пукло и на њему се појавила малена рупица. Готово истовремено, Рекс је поскочио и зацвилео. Џони је бацио новине, чучнуо поред пса и помиловао га по глави.

— Шта ти је, мили, шта ти је? — упитао је.

Марта је оставила плетиво и пришла прозору. Опипала је прстом рупицу на стаклу.

— Џони, ово су могла да направе само она деца с ваздушном пушком — рекла је узбуђено. — Е, сад су стварно претерали...

— Шта? — узвикнуо је Џони. — Па онда су погодили Рекса! Зато он цвили. Марта, дођи и чврсто га стегни за њушку. Ја ћу покушати да му извадим метак.

Марта је пришла и стегла ногама Рексову главу.

— Стрпи се мало, душо — рекла је милујући пса по врату. — Сад ће Џони да нађе метак тих бандита. Откуд је оружје за играње? Још мало, па ће и топове да им дају да се играју. Видиш...

— Нашао сам га! — узвикнуо је Џони победнички. — Извадићу га прстима... није се готово уопште зарио у кожу. Задржао се у крзну. Ево га. Пусти Рекса, Марта.

Он спусти на длан леве руке парче метала. Марта радознало погледа.

— Сачувај то! — рекла је оптужујућим гласом. — Ово је доказ. Знам ја ко је у комшилуку купио својој деци ваздушне пушке. Тужићемо их суду, па кад плате казну, више неће давати деци оружје да се играју. Зар су пушке за играње? Остави то у витрину. — Она поново седе и узе своје плетиво.

Ништа није случајно

Џони послушно остави комадић метала у витрину. Врати стаклена вратанца на своје место, па се окрете жени.

— Добро, де, Марта, нећемо се ваљда вући по суду због овога? — рече помирљиво. — Ништа страшно се није догодило. Играла се деца па случајно...

— Случајно, је л'? — Марта спусти плетиво и подбочи се. — Случајно, кажеш? А шта би било да су Рексу избили око... с л у ч а ј н о? После бисмо ми морали да платимо операцију, и то намерно! Или да су га убили, онако с л у ч а ј н о? Тужићемо их суду и... — Она нагло ућута, јер се поново зачу прасак стакла, и то у два маха.

— Шш... ш-та је то... сад опет? — једва промуца уплашено.

Обоје почеше да се осврћу по соби. Изненада, Џони показа руком према витрини.

— Марта, погледај! — узвикну. — Стакло на витрини је пробушено, а на прозору је још једна рупа, а оног... — он прискочи витрини и погледа унутра —... оног метка... нема нигде!

— Како нема метка?! — узвикну Марта запрепашћено. — Како може да га нема? Није имао крила па да одлети сам.

— Ипак јесте! — рече одлучно Џони. — Видиш да деца нису ништа крива. Можда је то био неки тедиригован метак из неког научно-истраживачког института па је случајно доспео овамо...

— Случајно! Код тебе је све случајно! — прекиде га Марта сва црвена од беса. — Тужићемо их суду и готово! Ко зна, можда је

ШРАФКО

тај метак био и отрован. Сутра да одведеш Рекса ветеринару на преглед. И, кад се будеш враћао, сврати код неког адвоката и поднеси тужбу, иначе...

— Де, де, Марта, — прекиде је Џони, осмехујући се помирљиво. — Кога да тужиш кад не знаш ни чији је метак? Осим тога, тај метак је био код нас свега десетак минута и нисмо добро ни видели како изгледа. — Он се опет осмехну. — Смири се, душо, све ће бити у реду.

Он поново седе у своју фотељу и узе новине док је Марта и даље неуморно објашњавала кога ће, као и када тужити.

Извештај

Први заменик команданта на васионском броду „УК-3" емитовао је у етар матичној бази:

„Поправили смо отпремник и, ево, опет се јављамо. После десет година боравка на овој крајње негостољубивој планети, враћамо се кући. Мало нас је који смо доживели ту срећу да можемо да се вратимо. Али, боље да почнем из почетка.

Седмог дана, четрнаестог месеца 312078. године, доживели смо хаварију. Изгубили смо контролу над бродом после судара са непознатом препреком. Брод се забио у меко тле на некој непознатој планети, у веома густој шуми. Све растиње је ту изгледало исто. Биљке су биле веома оштрих ивица и неупотребљиве за јело. Брод нисмо могли да извадимо из тла нити да га оспособимо за лет. Хране је нестало. Многи су тада помрли од глади и болести. Ту смо остали све до четрдесет седмог дана, трећег месеца, 312083. године. Тада су се са неба спустили неки огромни пипци, обухватили брод са свих страна и ишчупали га из тла. Потом су спустили брод на неки плато. Ми смо одмах почели да радимо на поправци брода. Радили смо неуморно готово две године, а онда су поново дошли они пипци, подигли брод, готово га здробили и положили на крају на неки други, далеко равнији плато. Поново смо почели да поправљамо брод. Овог пута је ишло много теже, јер је готово читав омотач брода био здробљен, а ни резервних делова више нисмо имали. Ту смо остали преко три године, — све до једанаестог дана, петнаестог месеца, 312088. године. Тог дана, коначно смо оспособили брод и полетели. Чим смо узлетели, налетели смо на препреку. Пробили смо у њу срећно и без последица по брод. Међутим, приликом пробијања кроз препреку, командант брода је пао и повредио се тешко, тако да је ноћас умро од повреда. Сахранили смо га у космичким пространствима, са свим почастима која припадају његовом рангу и положају. Узгред, од нас седам стотина, колико нас је пошло на ову експедицију, кући се враћа свега нас двадесет осам. Враћамо се кући — уморни, гладни и исцрпљени. Тиме завршавам овај тужни извештај — седамнаестог дана, петнаестог месеца, 312088. године."

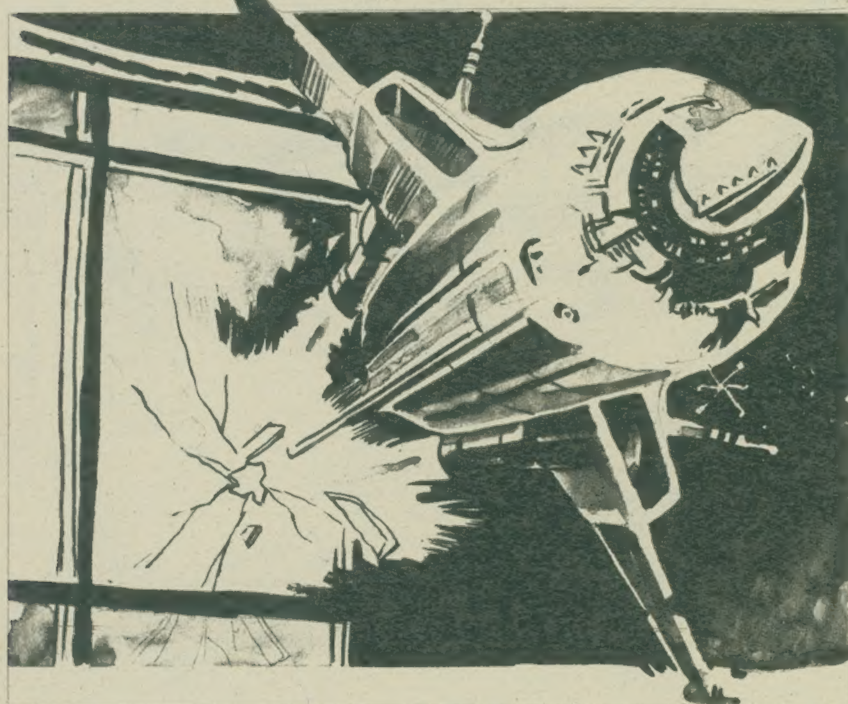
Први заменик команданта брода искључи отпремник и устаде. Окрете се програмеру пута и рече:

— А сад — узимај координате: исток 72, север 47, правац Сиријус, брзином светлости.

— Дакле, враћамо се кући? — радосно упита програмер.

Први заменик потврди.

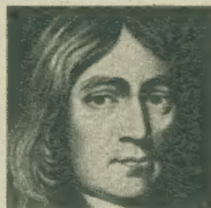
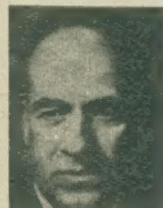
— Доста је било лутања по овој негостољубивој планети. Нека мало и други истражују по космосу. Ми се враћамо — коначно и неопозиво. Правац Сиријус — највећом могућом брзином!

укрштене речи

ПОЗНАТА КЊИЖЕВНА ДЕЛА:

1. Изгубљени рај, Самсон Агонистес (Борац); 2. Свадба, Лелејска гора; 3. Пуста земља, Убиство у катедрали; 4. Ђаво и добри бог, Заточеници из Алтоне, написали су:

1 2 3 4

АУТОР: ВЕ-МАК | ГЛАВНИ ГРАД ИНДОНЕЗИЈЕ | ГОВОРНИК | ТЕСЛА | ТЕНОР БЕНЈАМИНО | 2 | ГОДИШЊЕ ДОБА | ВРПЦА | ЗАВИТИ У ЦРНО | ЗНАК НИКЛА

1

ВОЗНИЦИ РОДА АРТИЉЕРИЈЕ

ЗНАК КАРЛОВЦА | БРЗ | ЧУЛНИ ДОЖИВЉАЈ, ОСЕТ

ПЛОВКА | КАРЛО БУЛИЋ

ЗАМА У РУДНИКУ

ПРВИ ПАДЕЖ

ЕНГЛ. ЛЕГЕНДАРНИ ЈУНАК (ХУД) | ПОВИШЕНА НОТА А

ПОДМАЗ

„ТРЕМОЛО" | КРШ | ЗНАК ТЕЛУРА

ОМОТАЧ ДРВЕТА (МН.) | ТУЂОВИЋ

МАЛИ КОМАД

4

ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА | САМ ИЗБОРАЧ | 3

ЦРН, ВРАН

ЈАМАЦ | УЗВИК

ХИБРИД ВИШЊЕ И ТРЕШЊЕ | РЕЧНИ РИБАР

ГЛУМАЦ ПАЋИНО | ПРЕВЛАКА НА МАЛАКИ

ГРЕБЕН | КУРЗИВ

МАЖУРАНИЋ

„ДОРИСТ"

„РАДИЈУС"

КОЗЛИЋИ | ЗНАК ЗА МЕТАР | РАСА, СОЈ

„ВОЛТ"

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: П, е, ТРОМБОН, л, разровати, умишљеник, боракс, и, а, Иванчић, Исо, Ивко, врт, Сочa, с, о, стварна, Гот, срце, Кети, Ист, прегршт, ту, аласт, соб, ми, Тамара

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК". Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавничe,

СВЕТ У МАЛОМ

Желео бих да посетим Минимундус о коме сте недавно писали, али нигде на карти не могу да нађем тај градић! Ваш читатељ од малих ногу.

Милорад Марисављевић,
Иве Лоле Рибара 2 II/17,
Скопље

Милораде, овога пута ниси био пажљив читалац — написали смо да се тај градић, заправо забавни парк у којем су представљене, у смањеним димензијама, многе познате и карактеристичне грађевине

из разних времена и градова, налази крај Клагенфурта, који ми називамо Целовец. Налази се северно од Крања, одмах иза Караванки, преко којих се протеже југословенско-аустријска граница.

***

Ученик IV разреда средње школе Зоран Јанковић, ул. Саве Милошевића бр. 347, 37000 Крушевац, за домаћи рад изабрао је тему из историје, па трага за књигама „Ослободилачка борба кинеског народа" (издавач „Рад", 1949), Петар Дамјановић: „Кинеска револуција и стварање нове Кине" („Рад", 1959.) и Дапчевић, Орешчанин, Павловић: „Кина" („Култура" 1959.).

ХОЋУ ПАПАГАЈА!

Мучи ме необичан, али тежак проблем. Наиме, никако не могу да се помирим с одлуком мојих родитеља да у стану не држимо неку животињу или птицу. Пре неколико недеља имали смо мачку, али ми је мама наредила да је избацим. Зато смо држали два папагаја, међутим, они нису дуго живели. После свега овог нисам могла да спавам од туге и нервозе. Попустила сам у учењу и од одличног постала врло добар ђак, безуспешно покушавајући да наговорим родитеље да донесем другу мачку или папагаја. Напомињем да у питању није новац нити мален стан. Нас четво-

ро живимо у четворособном стану. Мама и тата раде, сестра иде у други, а ја у четврти разред.

Валентина, Скопље

Редак је човек, поготово данас кад је људски род све више одвојен од ливада и животиња, који заиста не воли птицу, мачку или пса. У целом свету све је више људи који у својим савременим становима без баште и кућице за пса, ипак држе неког љубимца. Наравно, у свему томе предњаче деца, и ту каткада долази до тешких неспоразума и стварних проблема: родитељи неће, а млади хоће да имају СВОЈУ куцу, СВОЈУ мацу или СВОГ папагаја.

Али, ипак је могућ споразум. Кад се увере да један папагај, који је ипак од свих животиња најпогоднији за држање у стану, више пружа радости ЦЕЛОЈ породици него што прља и ствара проблеме, родитељи би требало ипак да допусте својој деци да имају кавез с овом симпатичном птичицом. Јер, кад мама и тата увиде колико весеља једна мала животиња чије је издржавање врло јефтино пружа њиховој деци, заволеће је и они сами.

ПРАВО ЈАЧЕГ

Шта је анексија и одакле потиче та ријеч?

Индир Биједић
Сарајево

То се најбоље може објаснити на примеру и то баш Босне и Херцеговине. Наиме, 7. октобра 1908. године прогласом цара Фрање Јосифа извршена је анексија Босне и Херцеговине од стране Аустро-Угарске. Другим речима, она је једноставно припојена овој тада великој европској сили без њеног пристанка и питања. Јасно, по праву јачега. Босанско-херцеговачки народ је овај поступак европског „моћника" примио са огорчењем. А како су се Аустријанци касније односили према њему, можеш прочитати у сатиричној комедији Петра Кочића „Јазавац пред судом". Иначе, реч анексија потиче од латинског израза annexio што значи присаједињење, припајање, придружење или државноправни акт којим се једној држави придружује дотле туђа територија.

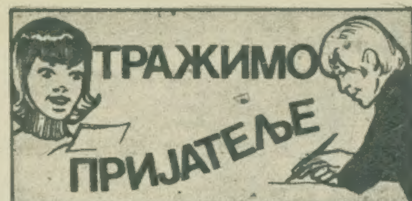

У ВРЕМЕНСКОМ ШКРИПЦУ

Молим те да ми кажеш шта значи реч ЦАЈТНОТ коју сам непрестано слушао у коментарима шаховског меча Корчној — Спаски.

Саша Вујчић,
Београд

Ово је реч страног порекла која се веома често чује, и то не само у спортској терминологији. То је сложеница од двеју немачких речи — **именица die Zeit** (време) и **die Not** (невоља, мука, нужда), дакле **цајтнот** је недостатак времена, временски шкрипац.

Мариче Илијевска, 97500 Прилеп, Стеван Стевановски 15 — 14 година, скупља разгледнице и постере певача, навијач „Партизана"

СССР, 644018 Омск 18, Ул. За молодожнаја 56/18, Арина Лукинаја — 18 година, воли музику, поезију и сликарство, језик дописивања руски

Никола Радовановић, 11307 Болеч, 29. новембра 11 — скупља значке, воли шах, има 10 година

Гордана Хабјановић, 54552 Подравски Подгајци, Школска 26 — 12 година, скупља значке

Татјана Станковић, 18000 Ниш, 12. фебруара 35 — 14 година, воли забавну и рок музику, скупља постере и маркице

Седми „ф" разред Основне школе „Петар Прерадовић" из Задра жели да се дописује са другим седмим разредима из цијеле Југославије.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ: решење загонетке

КРУПНА ГРЕШКА

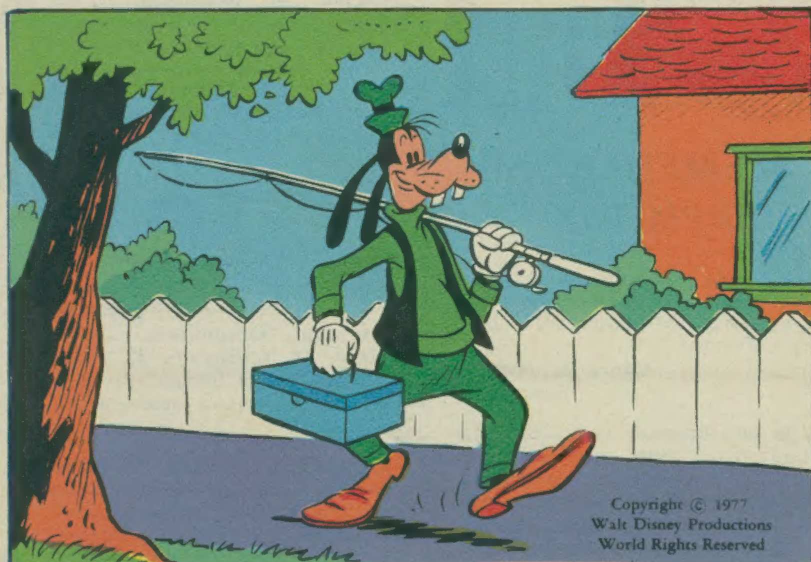

Инспектор Жеди је рекао: „Кривац је међу нама!" Подразумева се да то није ни он нити ико од полицијске екипе. Значи, убица је један од браће, и то најкрупнији међу њима. И Боб и Лика су мали растом. Значи, кривац је Режинал.

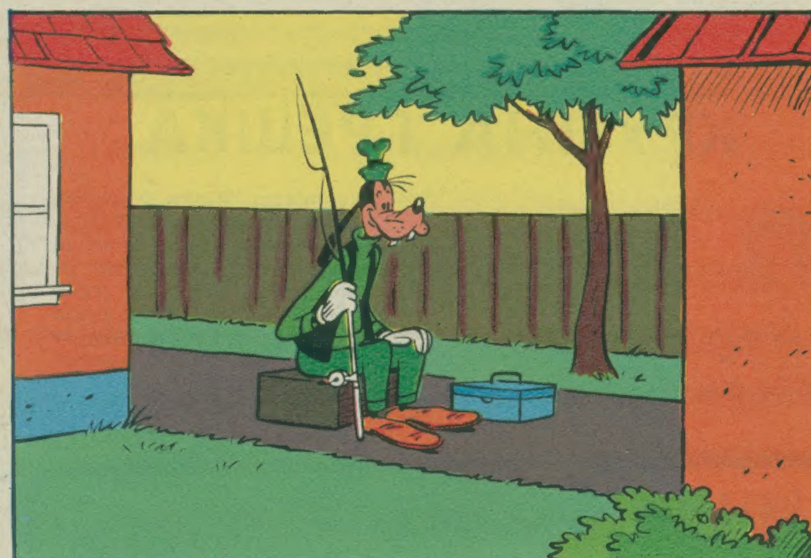

WALT DISNEY
МИКИ

Copyright © 1977
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

МИКИ

8-21

ШИЉО... НЕМА СМИСЛА ДА ЧЕ-КАШ...

...ПРОЋИ ЋЕ ЈОШ ПОПРИ-ЛИЧНО ВРЕМЕНА ПРЕ НО ШТО ЧАМАЦ БУДЕ ГОТОВ ЗА ПЕ-ЦАЊЕ!